

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS
EKONOMIKOS IR FINANSŲ VALDYMO FAKULTETAS
BANKININKYSTĖS IR INVESTICIJŲ KATEDRA

BIRUTĖ MATAČIŪNAITĖ

ĮMONIŲ INTELEKTINIO KAPITALO VERTINIMAS
Magistro baigiamasis darbas

Vadovė
Prof. dr. I. Mačerinskienė

VILNIUS, 2012

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS
EKONOMIKOS IR FINANSŲ VALDYMO FAKULTETAS
BANKININKYSTĖS IR INVESTICIJŲ KATEDRA

ĮMONIŲ INTELEKTINIO KAPITALO VERTINIMAS

Finansų rinkų magistro baigiamasis darbas

Studijų programa (621L10009)

Vadovė
Prof. dr. I. Mačerinskienė

Recenzentas

Atliko
FRmns0-02 gr. stud.
B. Matačiūnaitė

VILNIUS, 2012

TURINYS

1. INTELEKTINIO KAPITALO TEORIJA	8
1.1. Intelektinio kapitalo sandara.....	8
1.2. Intelektinio kapitalo vertinimo metodų klasifikacija.....	14
2. ĮMONĖS INTELEKTINIO KAPITALO VERTINIMO METODOLOGIJA	22
2.1. Įmonės intelektinio kapitalo vertinimo procesas.....	22
2.2. Įmonės intelektinio kapitalo vertinimo tikslų ir hipotezių nustatymas	24
2.3. Įmonės intelektinio kapitalo vertinimo rodiklių ir metodų pagrindimas.....	25
2.4. Vertinamų įmonių atranka ir veiklos specifika	34
3. BIRŽOJE KOTIRUOJAMŲ ĮMONIŲ INTELEKTINIO KAPITALO LYGINAMOJI ANALIZĖ	38
3.1. Biržoje kotiruojamų įmonių intelektinio kapitalo lygis 2007-2010 metais.....	38
3.2. Biržoje kotiruojamų įmonių intelektinio kapitalo lygio ir grynojo pelno, pardavimų pajamų ir ROA ryšio analizė.....	55
3.3. Skirtingų intelektinio kapitalo vertinimo metodų rezultatų krypties tyrimas.....	57
IŠVADOS IR SIŪLYMAI	59
LITERATŪROS SĄRAŠAS.....	61
ANOTACIJA	65
ANOTATION	66
SANTRAUKA	67
SUMMARY	68
PRIEDAI.....	69

LENTELĖS

1 lentelė. Intelektinio kapitalo struktūros užsienio ir lietuvių tyrinėtojų moksliniuose darbuose apžvalga.....	11
2 lentelė. Intelektinio kapitalo vertinimo rodiklių sistemų mokslininkų darbuose apžvalga.....	17
3 lentelė. Įmonės žmogiškojo kapitalo vertinimo rodiklių pagrindimas	26
4 lentelė. Įmonės struktūrinio kapitalo vertinimo rodiklių pagrindimas	27
5 lentelė. Įmonės santykių (ryšių) kapitalo vertinimo rodiklių pagrindimas	28
6 lentelė. Įmonės intelektinio kapitalo vertinimo rodiklių vertės balais kriterijai	28
7 lentelė. VAIC metodo panaudojimas lietuvių ir užsienio autorių praktiniuose skaičiavimuose	31
8 lentelė. CIV metodo panaudojimas užsienio autorių praktiniuose skaičiavimuose	33
9 lentelė. Skirtingų intelektinio kapitalo vertinimo metodų rezultatų krypties analizės suvestinė	58

PAVEIKSLAI

1 paveikslas. Teorinis įmonės intelektualio kapitalo vertinimo modelis	23
2 paveikslas. Įmonių intelektualio kapitalo ir įmonės patrauklumo investuotojams ryšio koncepcija	24
3 paveikslas. APB „Apranga“ intelektualio kapitalo lygis 2007-2010 metais	38
4 paveikslas. AB „City Service“ intelektualio kapitalo lygis 2007-2010 metais.....	41
5 paveikslas. AB „Grigiškės“ intelektualio kapitalo lygis 2007-2010 metais	43
6 paveikslas. AB „Lietuvos dujos“ intelektualio kapitalo lygis 2007-2010 metais.....	45
7 paveikslas. AB „Panevėžio statybos trestas“ intelektualio kapitalo lygis 2007-2010 metais.....	47
8 paveikslas. AB „Pieno žvaigždės“ intelektualio kapitalo lygis 2007-2010 metais.....	48
9 paveikslas. AB „Rokiškio sūris“ intelektualio kapitalo lygis 2007-2010 metais	50
10 paveikslas. TEO LT, AB intelektualio kapitalo lygis 2007-2010 metais	52
11 paveikslas. AB „Vilniaus baldai“ intelektualio kapitalo lygis 2007-2010 metais	54
12 paveikslas. Tiriamų įmonių intelektualio kapitalo lygio ir pasirinktų finansinių rodiklių koreliacija	57

ĮVADAS

Tyrimo aktualumas. Intelektinio kapitalo kaip svarbaus veiksnio įmonių vystymuisi, pažangai, konkurencingumui ar pridėtinės vertės kūrimui atsiradimas siejamas su industrinės ekonomikos perėjimu į žinių ekonomiką. Žinioms imlių pramonės šakų (tokių kaip finansinių paslaugų, informacinių technologijų, biotechnologijos, logistikos ir kita) klestėjimas neįsivaizduojamas be technologijų, mokslo, žinių, išsilavinimo, gerų santykių su klientais palaikymo ar bendravimo su investuotojais, negali atsilikti ir gamybinės pramonės šakos – gamybos linijų modernizavimas, procesų optimizavimas naujausių technologijų panaudojimas - sėkmingos veiklos veiksniai. Taip atsirado papildomas poreikis matuoti ir įvertinti pagrindines verslo varomąsias jėgas – išteklius, kurie nepačiuopiami, kurių apskaitai nėra visuotinai pripažintų ar apibrėžtų taisyklių, kurie nėra parodomi tradicinėse finansinėse ataskaitose, tačiau gali padėti ne tik priimti svarbius verslo sprendimus, bet ir numatyti ateities perspektyvas. Visumą tokių išteklių galima vadinti intelektiniu kapitalu. Pastaruoju metu mokslininkai savo darbuose skiria nemažai dėmesio intelektiniui kapitalui kaip tyrimo objektui (Choong (2008), Makki (2008), Wang (2008), Sundac ir Krmpotic (2009), Jaradaat et al (2010), Serrat (2011), Ahangar (2011), Sharabati, Jawad & Bontis (2010), Chang & Chen (2012) ir kiti), visgi nėra vieningos nuomonės, kas yra intelektinis kapitalas, ir kokios pagrindinės dedamosios dalys. Platus intelektinio kapitalo traktavimas leidžia jį įvertinti įvairiais aspektais, pritaikyti pagal konkrečią situaciją ar poreikius – tai įrodo ir esamų vertinimo metodų įvairovė, modelių tarpusavio nepalyginamumas. Nepaisant vieningos nuomonės nebuvimo dauguma autorių vieningai sutinka, kad intelektinis kapitalas daro didelę įtaką įmonių pridėtinės vertės kūrimui, rezultatams ir optimistinėms perspektyvoms, yra svarbus tiek vidiniams įmonėms poreikiams, sprendimų priėmimui, tiek išoriniams vartotojams, tokiems kaip investuotojams. Iš čia ir temos aktualumas finansų rinkų specialistams – efektyvus intelektinis kapitalo valdymas biržoje kotiruojamose įmonėse, turėtų didinti jų patrauklumą investuotojams. Žiūrint iš investuotojo pusės šiais laikais įmonės patrauklumo įvertinimui nepakanka vien tiesiogiai tradicinėse finansų ataskaitose pateikiamos informacijos, tačiau jie susiduria su problema, kad mažai įmonių pateikia intelektinio kapitalo ataskaitas ir nenoriai atskleidžia informaciją, kuri nėra privaloma skelbti, o ir mokslininkų darbuose naujai kuriami intelektinio kapitalo vertinimo modeliai daugiau orientuoti į įmonių valdymo sprendimų priėmimą. Tokiu atveju įmonių intelektinio kapitalo išorinis vertinimas tampa komplikuoatas. **Tyrimo problema.** Kaip įvertinti įmonių intelektinį kapitalą, remiantis viešai atskleidžiama informacija?

Tyrimo objektas. Įmonių intelektinis kapitalas.

Tyrimo tikslas. Remiantis viešai prieinama informacija, įvertinti įmonių intelektinį kapitalą.

Tyrimo uždaviniai:

1. Aprašyti intelektinio kapitalo sampratą, identifikuoti dedamąsias dalis ir pateikti vertinimo

metodų klasifikaciją.

2. Pateikti intelektualio kapitalo vertinimo modelio metodologiją įmonių intelektiniam kapitalui nustatyti.

3. Įvertinti biržoje kotiruojamų įmonių intelektinį kapitalą

Tyrimo hipotezė. Tos pačios įmonės intelektualinis kapitalas įvertintas skirtingais metodais juda ta pačia kryptimi.

Nepaisant to, kad intelektualinis kapitalas ir jo skaičiavimas skirtingai traktuojamas įvairių autorių, visgi bet kuriuo metodu įvertintas įmonės intelektualinis kapitalas turėtų parodyti įmonės nematerialių išteklių ar žinių visumos valdymo efektyvumą, todėl hipoteze siekiama patvirtinti, kad, jei įmonės intelektualio kapitalo lygis didėja (arba mažėja), tai turėtų parodyti visi intelektualio kapitalo vertinimo metodai, kuriais vertinama įmonė.

Tyrimo metodai. Mokslinės literatūros palyginamoji analizė, santykinų rodiklių skaičiavimas ir palyginamoji analizė, grafinė analizė, koreliacinė analizė.

Tyrimo reikšmingumas ir naujumas. Išanalizavus intelektualio kapitalo teoriją ir esamus įmonių intelektualio kapitalo vertinimo metodus ir modelius, sudaryta rodiklių sistema vertinanti įmonės intelektualio kapitalo lygį. Sudarytam modeliui reikalinga informacija prieinama viešai, kas nėra būdinga kitų autorių siūlomiems modeliams. Remiantis sudarytu modeliu ir kitais dviem populiariais intelektualio kapitalo vertinimo metodais tirtas devynių Vilniaus vertybinių popierių biržos Oficialiojo sąrašo įmonių intelektualio kapitalo lygis, patvirtintas dalies įmonių intelektualio kapitalo vertės ir finansinių rodiklių ryšys, nustatyta, kad ne visais atvejais tos pačios įmonės intelektualinis kapitalas įvertintas skirtingais metodais juda ta pačia kryptimi.

Darbo struktūra. Darbą sudaro trys skyriai, išvados ir siūlymai. Pirmajame skyriuje pateikta intelektualio kapitalo teorija. Analizuojami skirtingų autorių intelektualio kapitalo apibrėžimai ir siūloma jo struktūra, tiriama intelektualio kapitalo metodų ir rodiklių įvairovė. Antrajame skyriuje apibrėžtas įmonių intelektualio kapitalo vertinimo procesas, sudaryta rodiklių sistema vertinanti įmonių intelektualio kapitalo lygį, trumpai apibūdinamos tyrimui atrinktos įmonės. Trečiame skyriuje pateikiama devynių atrinktų Vilniaus vertybinių popierių biržos Oficialiojo sąrašo įmonių intelektualio kapitalo analizė, smulkiai aptariami sudaryto modelio rezultatai, nustatoma koreliacija tarp pasirinktų intelektualio kapitalo vertinimo metodų rezultatų ir įmonės grynojo pelno, pardavimų pajamų ir turto grąžos ROA, taip pat tiriamos intelektualio kapitalo vertės kryptys, įvertintos skirtingais metodais. Darbo pabaigoje pateiktos išvados ir siūlymai. Taip pat pateikiama darbo metu naudota literatūra, prieduose pateikta skaičiavimų medžiaga ir informacija, naudota skaičiavimuose.

1. INTELEKTINIO KAPITALO TEORIJA

1.1. Intelektinio kapitalo sandara

Dar visai neseniai vyravo nuomonė, kad įmonės sėkmę lemia materialieji ištekliai ir fizinis kapitalas. Tai buvo būdinga industrinės ekonomikos pramonės šakoms, tačiau informacinių technologijų ir technikos spartus tobulėjimas, naujų žinioms imlių pramonės šakų sustiprėjimas ir įsitvirtinimas parodė, kad nemažiau svarbūs įmonės nematerialieji aspektai ir intelektinis kapitalas, kuris ne visada lengvai identifikuojamas, sunkiai apibrėžiamas ir išmatuojamas, bet svariai prisideda prie įmonės vertės kūrimo ir patrauklumo. Tai informacija, kuria galėtų pasinaudoti ir investuotojai, rinkdamiesi sau patrauklius investavimo objektus – biržoje kotiruojamas įmones. Visgi prieš pradėdant vertinti įmonių intelektinį kapitalą svarbu išsiaiškinti objekto koncepciją.

Pastaruoju metu intelektiniam kapitalui kaip tyrimo objektui (ar tyrimo objekto sudedamajai daliai) skiriama vis daugiau mokslininkų dėmesio. Štai Choong (2008, p. 633) pirmąją publikaciją apie intelektinį kapitalą laiko 1991 metų Fortune žurnale Stewart straipsnį apie „smegenų jėgą“ (angl. Brainpower), kur intelektinis kapitalas nurodomas kaip svarbiausias Amerikos korporacijų turtas ir galimas aštriausias konkurencijos ginklas, o didžiausias iššūkis yra atrasti, tai ką jau turime ir tai panaudoti. Anot autoriaus pirmoji knyga apie intelektinį kapitalą išleista Hudson 1993 metais „Intelektinis kapitalas: kaip jį sukurti, padidinti ir naudoti“ (angl. Intellectual Capital: How to Build It, Enhance It and Use it). Visgi autorius sutinka, kad tyrimai apie mokslo ir plėtros kaštus pradėti kur kas anksčiau, dar 1978. Serrat (2011, p. 1) nurodo, kad pirmasis susidomėjimas intelektiniu kapitalu (o tiksliau žmogiškuoju kapitalu) gali būti siejamas jau su Adamo Smitto laikais, apie 1776 metus, nuo kurių pagrindiniai gamybiniai ištekliai buvo skirstomi į gamtos išteklius, žmonių pastangas ir įrengimus, įrankius ir pastatus.

Intelektinio kapitalo, kaip lietuviškos sąvokos apibrėžimą, vieni pirmųjų pateikė Mikulėnienė ir Jucevičius (2000, p.65-66). Anot autorių intelektinis kapitalas, tai žinios kurios gali būti konvertuojamos į vertę. Jį sudaro trys pagrindinės dalys: darbuotojų kapitalas, struktūrinis kapitalas ir santykių kapitalas. Be užsienio tyrėjų pateiktų apibrėžimų autoriai taip pat apibendrina su intelektiniu kapitalu susijusių žodžių (sąvokų) aiškinimus Lietuvos ir užsienio enciklopedijose ir žodynuose, akcentuoja lietuviškos terminijos problemą – nėra tikslų lietuviškų vertimų ir terminų, kurie teisingai ir tiksliai apibūdintų intelektinio kapitalo esmę, o taikytini terminai turi būti priimtini, tinkami, neklaidinantys ir vienodi visuose ta pačia kalba parašytuose moksliniuose darbuose.

Skirtingi terminai buvo naudojami ir užsienio autorių darbuose. Choong (2008, p. 633) atlikto teorinio tyrimo metu išsiaiškinta, kad sąvokos kaip intelektinis kapitalas (ang. intellectual capital),

intelektinė nuosavybė (ang. Intellectual property), nematerialus turtas (ang. Intangible assets), nematerialieji išteklių (ang. Intangible resources) ir nematomas turtas (angl. Invisible asstes) gali būti traktuojami kaip sinonimai, o jų apibrėžimai yra artimi vienas kitam. Anot autoriaus ne apskaitos mokslo tyrinėtojų požiūriu intelektinis kapitalas traktuojamas kaip skirtumas tarp įmonės rinkos vertės ir jos buhalterinės vertės. Tuo tarpu apskaitininkai tai vadintų „gera valia“, kas ir yra nematerialusis turtas. Visgi apibendrinant, pagal autorių, intelektinį kapitalą turėtų sudaryti išlaidos marketingui, mokymams, tyrimams ir plėtros veiklai, investicijos į žmogiškąjį kapitalą, organizacinę struktūrą ir vertė, kuri ateina iš prekės ženklų ir vardų, teisių, patentų, frančizių, ateities planų, licencijų, veiklos teisių, slaptų procesų. Anot Makki (2008, p. 46) bendrąja prasme intelektinis kapitalas apibrėžiamas kaip žmonių smegenų ir proto kūrybiniai gebėjimai, o intelektualinio kapitalo koncepcijas galima skirti į dvi mokyklas: tai yra tuos kurie intelektinį kapitalą vertina kaip skirtumą tarp rinkos ir buhalterinės įmonės vertės, ir tuos, kurie orientuoti į vertę ir intelektualinio kapitalo efektyvumą matuoja per žmogiškojo ir struktūrinio kapitalo sukurtą vertę.

Paskutinių metų užsienio autorių darbuose taip pat nėra daug apibrėžtumo. Wang (2008, p. 559) Intelektinį kapitalą sieja su palėptosios įmonės vertės atvaizdavimu valdant žinias, patirtį, organizacijos techniką, ryšius su klientais ir profesinius laimėjimus. Intelektinio kapitalo persvara suteikia konkurencinį pranašumą, taip pat gali daryti didelę įtaką investuotojų organizacijos suvokimui ilguoju laikotarpiu. Sundac ir Krmpotic (2009, p. 280) nurodo, kad intelektinis kapitalas, tai visuma visko, ką kiekvienas įmonėje žino, ir tai suteikia įmonei konkurencinį pranašumą rinkoje. Pagal Jaradaat et al (2010, p.45) intelektinis kapitalas yra visa organizacijai priklausanti informacija, kurią sudaro organizacijos idėjos, išradimai, technologijos, bendros žinios, kompiuterinė įranga, planai, duomenys, inovacijos ir programos, ir visos kitos žinios, kurios generuoja pelną. Ahangar (2011, p. 88) intelektinį kapitalą bendrai apibūdina kaip pagrindinę naująją pramonės sistemą lemiančių veiksnių visumą: technologijos, žinios, erudicija, ryšiai su suinteresuotomis šalimis ir kita. Gana įdomus Chang & Chen (2012) žaliojo intelektualinio kapitalo požiūris. Žaliojo intelektinis kapitalas tai bendra vertė įvairių nematerialių išteklių, žinių, gebėjimų ar santykių, kurie saugo aplinką arba žaliosios individų ir organizacijų inovacijos. Minėto kapitalą autoriai skirsto į žaliąjį žmogiškąjį kapitalą, žaliąjį struktūrinį kapitalą ir žaliąjį ryšių kapitalą. Įmonės turėtų sukurti tinkamą ir nekenksmingą darbo aplinką darbuotojams, leisti saugius ir patikimus produktus ir paslaugas klientams, įgyvendinti savo socialinius ir ekonominius tikslus legalioje aplinkoje, o įmonės veiksmai turėtų daryti teigiamą įtaką visuomenei. Visgi su įmonių socialine atsakomybe intelektinį kapitalą sieja mažai autorių, populiariausia nuostata yra ta, kad intelektinis kapitalas turi duoti įmonei naudos, tai yra arba suteikti konkurencinį pranašumą, arba generuoti pelną. Vieni autoriai nurodo tiksliai dedamąsias intelektualinio kapitalo dalis, kiti tai vadina tiesiog veiksnių visuma, dar kiti akcentuoja žinių svarbą.

Panašias tendencijas galima įžvelgti ir pastarųjų metų lietuvių tyrinėtojų darbuose. Palumickaitė

ir Matuzevičiūtė (2007, p.207) teigia jog intelektualusis kapitalas, pasireiškiantis kaip šiuolaikinės ekonomikos varomoji jėga, yra žmogiškojo kapitalo ir struktūrinio kapitalo derinio, tinkamo organizacijų vertei kurti ir puoselėti, rezultatas. Autorės pastebi, kad užsienio autorių intelektualinio kapitalo apibrėžimai vienas nuo kito skiriasi savo turiniu ir sudarymo principais (vieni stengiasi įvardinti visus intelektualinį kapitalą sudarančius elementus, kiti pateikia sustambintas intelektualinio kapitalo kategorijas), kas intelektualinio kapitalo koncepciją daro sudėtinga ir apimančia daug elementų. Barkauskas (2009, p.224) naudoja intelektualaus kapitalo (ne intelektualinio kapitalo) formuluotę ir pateikia du apibrėžimus. Pirmasis labiau apibendrintas ir sustambintas: intelektualusis kapitalas yra tai, kas pagrįsta žiniomis, teikia organizacijoms naudą ir yra sunkiai identifikuojama. Antrasis konkretesnis ir įtraukiantis sudedamąsias intelektualinio kapitalo dalis: Intelektualusis kapitalas yra integruojanti fiziškai neapčiuopiamų išteklių visuma, kurioje didžioji dalis dedamųjų yra neišreikštinės žinios: sugebėjimai, kompetencijos, patirtis, organizacijos kultūra, neformalus organizacinių ryšių tinklai ir panašiai. Znakovaitė ir Pabedinskaitė (2010, p.126) intelektualinį kapitalą įvardija kaip vieną svarbiausių įmonės valdymo veiksmų pajamoms didinti, tai intelektualiniai duomenys – žinios, informacija, intelektualiniai sugebėjimai, patirtis, kuri gali būti pasitelkiama kuriant organizacijos gerovę. Intelektinio kapitalo apibrėžimą pateikia ir Mačerinskienė su Survilaitė (2011), anot autorių intelektualinis kapitalas yra apibrėžiamas kaip nematerialiųjų išteklių visuma: tai žinios, patirtis, gebėjimai, motyvacija, rutina, procedūros, programinė ir kitokia įranga, ryšiai su įvairiais subjektais, klientai, prestižas, intelektinė nuosavybė ir kita. Atsižvelgiant į intelektualinio kapitalo struktūrą autorės intelektualinį kapitalą apibūdina kaip žmogiškojo kapitalo, struktūrinio kapitalo ir klientų kapitalo visumą (2011, p.573). Pačios sąvokos formuluotę ir detalumą greičiausiai lemia ir tyrinėtojų tikslai. Tyrinėjimams teoriniame lygmenyje labiau būdingi apibendrinti teiginiai, o tyrimai su tikslu išmatuoti jau reikalauja tiksliau įvardinti, kas turi būti išmatuojama.

Tiek užsienio, tiek ir lietuvių autorių moksliniuose darbuose neatsiejama intelektualinio kapitalo sampratos dalis yra jo struktūra, vieniems apibendrinta, kaip visuma, kitiems konkretesnė kaip atskiri įvardinti elementai, tačiau visuotinumą nėra nei pačioje intelektualinio kapitalo sąvokoje, nei bendro susitarimo kokios dedamosios turėtų jį sudaryti. Ši mokslinė problema keliama ir kitų tyrinėtojų darbuose (Mikulėnienė ir Jucevičius (2000), Pukelienė ir kt.(2007), Znakovaitė ir Pabedinskaitė (2010), Mačerinskienė ir Survilaitė (2011)). Iš užsienio autorių Choong (2008, p. 632) pasigenda teorinio pagrindimo, praktinio panaudojimo ir gilesnių tyrimų dėl intelektualinio kapitalo skirstymo į kategorijas ir ataskaitų rengimo metodikų. Mikulienė ir Jucevičius (2000, p. 67) užsienio mokslininkų intelektualinio kapitalo traktavimą klasifikuoja į keturias kategorijas:

1. Intelektinio kapitalo, kaip trijų lygiaverčių, sudedamųjų dalių, susijusių su organizacijos žmonėmis, struktūromis, procesais bei organizacijos santykiais su jos išorine aplinka, traktavimas.

2. Intelektinio kapitalo, kaip dviejų sudedamųjų dalių, susijusių su organizacijos žmonėmis ir struktūromis traktavimas.
3. Intelektinio kapitalo, kaip keturių sudedamųjų dalių, įskaitant ir finansinę traktavimas.
4. Intelektinio kapitalo, ne tik kaip žinių, bet ir kaip intelektinio turto traktavimas.

Autoriai (Mikulienė, Jucevičius, 2000, p.67-69) nurodo, kad plačiausiai mokslininkų palaikoma pirmoji kategorija. Čia intelektinį kapitalą sudaro darbuotojų kapitalas, struktūrinis kapitalas, ir vartotojų kapitalas (arba atitinkamai darbuotojų kapitalas, vidinė struktūra ir išorinė struktūra). Antroji kategorija nuo pirmosios skiriasi intelektinio kapitalo dalių pavaldumu. Jei pirmoje kategorijoje visi trys elementai buvo lygiaverčiai, tai antroje kategorijoje yra darbuotojų kapitalas ir struktūrinis kapitalas, kurio sudedamosios dalys ir vartotojų kapitalas ir organizacinis kapitalas. Trečioji kategorija be darbuotojų kapitalo, santykių kapitalo ir struktūros kapitalo į įmonės intelektinio kapitalo struktūrą įtraukia ir finansinį kapitalą. Šis elementas sulaukia daugiausiai kritikos ir yra mažiausiai pripažįstamas intelektinio kapitalo dalimi. Ketvirta intelektinio kapitalo traktavimo kategorija apima darbuotojų kapitalą, intelektinį turtą ir intelektualią nuosavybę. Šios kategorijos trūkumas yra tas, kad jis neapima neapčiuopiamų organizacijos vidinių aspektų, tokių kaip organizacijos kultūra ar dokumentuose neįformintos procedūros ir procesai.

Kaip pavyzdinę intelektinio kapitalo struktūrą dalis mokslininkų (tarp jų Appuhami (2007), Jaradaat et al (2010), Wang (2011)) pateikia Skandia vertės schemą, 1997 metais pristatytą Edvison ir Malone. Schema pateikiama kaip paveikslas arba lygčių išraiška:

- ✓ Rinkos vertė = Finansinis kapitalas + Intelektinis kapitalas
- ✓ Finansinis kapitalas = Piniginis kapitalas + Fizinis kapitalas
- ✓ Intelektinis kapitalas = Žmogiškasis kapitalas + Struktūrinis kapitalas
- ✓ Struktūrinis kapitalas = Klientų kapitalas + Organizacinis kapitalas
- ✓ Organizacinis kapitalas = Inovacijų kapitalas + Procesų kapitalas
- ✓ Inovacijų kapitalas = Intelektinė nuosavybė + Nematerialusis turtas

Panašias dedamąsias dalis, tik skirtinguose lygmenyse ir detalume pateikia kiti autoriai. Analizuotų mokslininkų siūlomos intelektinio kapitalo struktūra ir jos detalizacija pateikta 1 lentelėje.

1 lentelė. Intelektinio kapitalo struktūros užsienio ir lietuvių tyrinėtojų moksliniuose darbuose apžvalga

Autorius/autoriai (metai)	Intelektinio kapitalo dedamosios ir veiksniai	
Mikulienė ir Jucevičius (2000)	Darbuotojų kapitalas	Organizacijos žmonių turimos žinios, sugebėjimai, patirtis ir kūrybiškumas suteikiantys organizacijai vertę realizuojant klientams reikalingus sprendimus.

1 lentelės tęsinys kitame puslapyje

1 lentelės tęsinys

Autorius/autoriai (metai)	Intelektinio kapitalo dedamosios ir veiksniai			
	Struktūrinis kapitalas	Žinios, egzistuojančios visos organizacijos neapčiuopiamuose mechanizmuose, struktūrose, procedūrose, kurios padeda organizacijos darbuotojų kapitalą paversti intelektiniu kapitalu bei pasiekti optimalų visos organizacijos veiklos rezultatą.		
	Santykių kapitalas	Vartotojų kapitalas	Organizacijos potencialas, atsirandantis iš organizacijos turimų santykių su vartotojais, tiekėjais bei kitais suinteresuotais asmenimis ir jų dėka galimo naudoti šių asmenų turimomis žiniomis.	
		Tiekėjų kapitalas		
	Prestižas			
Garcia-Meca & Martinez (2007)	Žmogiškasis kapitalas	Vadovų ir darbuotojų žinios, gebėjimai ir galimybės.		
	Santykiais su klientais	Nauji klientai, rinkos dalis, pardavimų pasiskirstymas, ryšiai su klientais, priklausomybė nuo klientų ir panašiai.		
	Struktūra	Galimybė veikti koordinuojant veiksmus ir naudojant turimus kompanijos išteklius. Gali sudaryti informacinės sistemos, korporacijos kultūra, organizacinė struktūra, produktyvumas.		
	Inovacijos, tyrimai ir pažanga	Įmonės galimybės mokytis ir tobulėti. Gali įeiti tokie veiksniai kaip patentų turėjimas, ateities projektai ar bendri tyrimai.		
	Strategija	Produktų aprašymai, aljansai, socialinė atsakomybė. Bendrai strategija apima įmonės verslo modelį ir konkurencinę veiklos aplinką.		
Choong (2008)	Žmogiškasis kapitalas	Žinios ir kompetencija.		
	Struktūrinis kapitalas	Plėtra ir technologijos.		
	Klientų kapitalas			
	Intelektinės nuosavybės kapitalas	Prekės ženklai ir teisės.		
Wang (2008)	Žmogiškasis kapitalas	Individualios darbuotojų žinios, kurios panaudojamos kurti prekes, paslaugas ar idėjas.		
	Klientų kapitalas	Santykiai su klientais, tiekėjais ar kitomis organizacijomis.		
	Inovacijų kapitalas	Organizacijos revoliuciniai gebėjimai, inovaciniai pasiekimai, potencialas kurti naujus produktus ar teikti naujas paslaugas.		
	Procesų kapitalas	Darbo procedūros, standartizuoti procesai ar metodai, kurie gali padidinti organizacijos darbuotojų efektyvumą ir produktyvumą.		
Barkauskas (2009)	Žmogiškasis kapitalas	Motyvacija, lojalumas, atsidavimas, žinios, sumanumas ir patirtis.		
	Vartotojų kapitalas	Santykiai su vartotojais, tiekėjais, partneriais ir investuotojais.		
	Struktūrinis kapitalas	Procesų kapitalas	Informacijos srutai, produktų ir paslaugų srutai, pinigų srutai, bendradarbiavimo formos ir strateginiai procesai,	
		R&D kapitalas (tobulinimo ir vystymo kapitalas)	Specializacija, gamybos procesai, naujos koncepcijos, pardavimai, marketingas ir naujos bendradarbiavimo formos.	
Jaradaat et al (2010)	Psichologinis kapitalas	Optimizmas, pasitikėjimas, viltis, atsparumas.		
	Socialinis kapitalas	Vidiniai procesai, išoriniai procesai.		
	Žmogiškasis kapitalas	Pasitikėjimas, mokymai, patirtis, įgūdžiai.		
	Struktūrinis kapitalas	Sistemos, patentai, duomenų bazės.		
Sharabati, Jawad & Bontis (2010)	Žmogiškasis kapitalas	Mokymasis, išsilavinimas, patirtis, erudicija, inovacijos ir kūrybiškumas		
	Struktūrinis kapitalas	Sistemos, programos, tyrimai, pažanga, intelektinės nuosavybės teisės.		

1 lentelės tęsinys kitame puslapyje

1 lentelės tęsinys

Autorius/autorai (metai)	Intelektinio kapitalo dedamosios ir veiksniai	
	Santykių (klientų) kapitalas	Strateginiai aljansai, licencijos, susitarimai, santykiai su partneriais, tiekėjais, klientais, turima informacija apie partnerius, tiekėjus ir klientus.
Znakovaitė ir Pabedinskaitė (2010)	Žmogiškasis kapitalas	Darbuotojų žinios, įgūdžiai, požiūris, motyvacija, lankstumas, patirtis, darbo efektyvumas, lojalumas, kompetencija ir kita
	Struktūrinis kapitalas	Įmonių strategija, organizacinė kultūra, kokybės valdymas, vadovavimo struktūros, duomenų bazės, įmonės prestižas ir panašūs veiksniai.
	Santykių (ryšių) kapitalas	Santykiai su klientais, partneriais, investuotojais ir tiekėjais.
Mačerinskienė ir Survilaitė (2011)	Žmogiškasis kapitalas	Žinios, patirtis, gebėjimai, motyvacija, rutina, procedūros, programinė ir kitokia įranga, ryšiai su įvairiais subjektais, klientai, prestižas, intelektinė nuosavybė ir kita.
	Struktūros kapitalas	
	Klientų kapitalas	
Serrat (2011)	Žmogiškasis kapitalas	Išsilavinimas, patirtis, protiniai sugebėjimai, kompetencijos, požiūris, emocinis intelektas, kūrybiškumas ir inovacijos, įsipareigojimas, darbuotojų išlaikymas, mokymai ir lavinimas ir kita.
	Santykių kapitalas	Strateginė partnerystė, produktų ir paslaugų kokybė, produktų ir paslaugų patikimumas, klientų ir tiekėjų santykiai, reklama, marketingas, prekės ženklas, užsakomosios paslaugos, klientų ratas, ištikimybė, duomenys ir informacija, tiekimo kanalai, interneto ištekliai ir kita.
	Struktūrinis kapitalas	Juridinis vienetas, organizacijos valdymas, vertybės, kultūra, struktūra, marketingo filosofija, verslo procesai, tobulinimas ir vystymas, intelektinė nuosavybė, efektyvumo matavimas, technologijų lygis, procedūros, aprašai, tvarkos, gera praktika, projektų istorija, informacinės sistemos ir technologijos ir kita.
Ahangar (2011)	Žmogiškasis kapitalas	Kolektyvinės žinios, kompetencija, patirtis, įgūdžiai ir organizacijos darbuotojų talentai.
	Struktūrinis kapitalas	Organizacijos gebėjimai, procesai, duomenys ir patentai
	Santykių kapitalas	Organizacijos ryšiai su klientais, tiekėjais, strateginiais partneriais ir kitomis suinteresuotomis šalimis.

Šaltinis: sudaryta pagal pirmajame stulpelyje nurodytų autorių mokslinius darbus.

Iš 1-os lentelės matome, kad populiariausia nuostata yra skirstyti intelektinį kapitalą į tris dedamąsias dalis: žmogiškąjį kapitalą, santykių (ryšių) kapitalą ir struktūrinį kapitalą, tiesa kai kurių dalių pavadinimai gali skirtis (Mikulėnienė ir Jucevičius (2000), Barkauskas (2009), Sharabati, Jawad & Bontis (2010), Znakovaitė ir Pabedinskaitė (2010), Mačerinskienė ir Survilaitė (2011), Serrat (2011), Ahangar (2011)). Choong (2008) skirstyme išskirtinė reikšmė suteikiama intelektinei nuosavybei, o konkrečiau prekės ženklams ir teisėms, ką kiti autoriai teoriškai priskiria prie struktūrinio kapitalo. Garcia-Meca & Martinez (2007) išskiria net penkias dedamąsias ir jų nevadina atskirais kapitalais, o tiesiog įvardina kaip grupes. Inovacijų, tyrimų ir pažangą ir strategiją kiti autoriai priskiria tiesiog prie struktūrinio kapitalo, o Garcia-Meca & Martinez (2007) juos įvardija atskirai nuo strategijos. Wang (2008) strategijos net neiškiria. Autorius intelektinį kapitalą skirsto į keturis kapitalus: žmogiškąjį, klientų, inovacijų ir procesų kapitalus. Išskirtinė Jaradaat et al (2010) siūloma

klasifikacija, čia skiriasi ne tik pavadinimai, bet išskiriamas ir psichologinis kapitalas. Bendrai galima išskirti tokius skirtumus: skirtingus tam tikrų struktūros dalių pavadinimus, detalizavimo laipsnį, aprašymo išsamumą, ar kai kurių veiksnių pasiskirstymą lygiuose.

Žmogiškajam kapitalui galima priskirti asmenines darbuotojų savybes (tokias kaip žinios, išsilavinimas, sugebėjimai, patirtis, kompetencija, motyvacija, lojalumas, kūrybiškumas, sumanumas, talentai ir kita), įmonės investicijas į darbuotojus (darbuotojų išlaikymas, mokymai, lavinimas, motyvavimas ir kita), kartais atskirai akcentuojamos vadovų savybės ar kolektyvinės žinios. Svarbu tai, kad visos minėtos darbuotojų savybės kurtų prekes ar teiktų paslaugas, kitaip sakant tenkintų klientų poreikius, o įmonė tokius darbuotojus turi išlaikyti, motyvuoti ir tobulinti.

Struktūriniam kapitalui priskiriamas organizacijos unikalūs vidiniai ypatumai (vidinė struktūra, vertybės, strategija, kultūra ir panašiai), vidiniai dokumentai (procedūros, tvarkos, aprašai, specializacija, verslo ir gamybos procesai, viso to istorija ir praktika, informacinės technologijos, informacijos srautai, sistemos, duomenų bazės, technologijų lygis ir kita), taip pat priskiriami nauji produktai, patentai, pardavimai, marketingas ir įmonės vystymas. Struktūrinis kapitalas turi leisti įmonei tikslingai veikti koordinuojant veiksmus ir efektyviai naudojant visus galimus įmonės išteklius.

Santykių (ryšių) kapitalas atsiranda iš palaikomų ryšių su klientais, tiekėjais, investuotojais, partneriais, ar kitais suinteresuotais asmenimis. Įmonės santykių kapitalą gali apibūdinti užimama rinkos dalis, pardavimų pasiskirstymas, klientų ratas ar priklausomybė nuo jų, turimos licencijos, siekiami susitarimai, sudaryti aljansai, turima informacija apie kitas suinteresuotas šalis, taip pat produktų ir paslaugų kokybė, patikimumas, tiekimo kanalai, reklama, prekės ženklai.

Apibendrinant galima teigti jog bendros nuostatos apibūdinančios intelektinį kapitalą ir jo struktūrą nėra. Tačiau bendrai intelektinį kapitalą galima apibrėžti kaip įmonės nematerialių išteklių ir darbuotojų žinių visumą, kurią galima sugrupuoti į žmogiškąjį kapitalą, struktūrinį kapitalą ir santykių (ryšių) kapitalą, ir kuri įmonei suteikia naudos: pelno, pridėtinės vertės, konkurencingumo padidėjimo ar kita forma. Būtent pastaroji savybė turėtų skatinti investuotojus atkreipti dėmesį į įmonių intelektinį kapitalą.

1.2. Intelektinio kapitalo vertinimo metodų klasifikacija

Vieningos nuomonės, kas yra intelektinis kapitalas ir kokios pagrindinės jo dedamosios dalys, nebuvimas gali sukelti sunkumų bandant įvertinti kokie kintamieji turėtų įeiti į įmonės intelektinio kapitalo modelių ir metodų sudarymą, tačiau tai leidžia intelektinį kapitalą vertinti įvairiais aspektais, pritaikyti pagal konkrečią situaciją ar poreikius ko pasėkoje turėtų būti didelė intelektinio kapitalo matavimo ir vertinimo modelių įvairovė.

Lyginamųjų metodų vertinimo darbų nėra daug, dažnai tiesiog grupuojami jau esami metodai į

tam tikras kategorijas. Daliai tyrėjų (Sitar & Vasic (2005), Pukelienė ir kiti (2007, p.109) , Sundac & Krmpotic (2009, p. 282), Bocean (2010, p. 57), Znakovaitė ir Pabedinskaitė (2010, p.128-129), Ahangar (2011, p.89)) priimtinas Sveiby (2010) intelektinio kapitalo vertinimo metodų pagal skirtingus aspektus skirstymas į keturias grupes:

1. Tiesioginiai intelektinio kapitalo metodai;
2. Rinkos kapitalizacijos metodai;
3. Turto gražos metodai;
4. Balansiniai taškiniai metodai.

Tiesioginiai intelektinio kapitalo metodai pingine išraiška įvertina nematerialųjį turtą išskiriant atskirus jo komponentus. Kai šie komponentai identifikuojami, jie gali būti tiesiogiai įvertinami kiekvienas atskirai arba kaip agreguotas koeficientas.

Rinkos kapitalizacijos metodais apskaičiuojamas skirtumas tarp bendrovės rinkos kapitalizacijos ir akcinio kapitalo (balansinės vertės). Gauti rezultatai prilyginami organizacijos intelektinio kapitalo arba nematerialaus turto vertei.

Turtu gražos metodais vidutinis bendrovės pelnas prieš mokesčius už tam tikrą laikotarpį padalinamas iš bendrovės vidutinio materialiojo turto. Taip gaunamas bendrovės ROA (angl. Return on assets) koeficientas, kuris lyginamas su pramonės vidurkiu. Skirtumas yra dauginamas iš bendrovės vidutinio materialiojo turto, taip randama vidutinis metinis bendrovės pelnas iš nematerialiojo turto. Gautas rodiklis dalinamas iš bendrovės kapitalo kainos arba palūkanų normos, gali parodyti nematerialaus turto ar intelektinės kapitalo vertę.

Balansiniuose taškiniuose metoduose įvairūs nematerialiojo turto ar intelektinio kapitalo komponentai yra identifikuojami ir sukuriama jų indeksai, kurie pateikiami taškų skaičiumi lentelėse ar grafiko pavidalu. Šie metodai panašūs į tiesioginio intelektinio kapitalo metodus, tačiau ne kaip pastarieji balansiniai taškiniai metodai nepateikia piniginės nematerialiojo turto vertės. Nebūtinai sukuriamas sudėtinis indeksas.

Svarbu paminėti, kad pirmosios trys intelektinio kapitalo vertinimo metodų grupės pateikia piniginę intelektinio kapitalo vertę, o ketvirtoji grupė ne. Pirmajai ir ketvirtajai grupėms būdinga tai, kad metoduose galimas atskirų komponentų identifikavimas, o antrosios ir trečiosios grupės metodų rezultatai pateikiami kaip bendras organizacijos intelektinio kapitalo lygis. Sveiby (2001) taip pat akcentuoja, kad nėra vieno metodo, kuris galėtų tenkinti visus lūkesčius, metodai turi būti atrenkami atsižvelgiant į tikslus, situaciją ir gautos informacijos naudotojus.

Intelektinio kapitalo metodus galima skirstyti žvelgiant iš organizacijos perspektyvos ir atsižvelgiant į spęstiną problemą. Vaškeliene (2007), Bocean (2010), Užienė (2010), Znakovaitė ir Pabedinskaitė (2010) siūlo tokį metodų skirstymą:

1. Intelektinio kapitalo vertinimą organizacijos vidiniams tikslams;

2. Intelektinio kapitalo vertinimo metodai išoriniams tikslams.

Pirmuoju atveju intelektinio kapitalo informacija renkama siekiant priimti organizacijos valdymo sprendimus. Pagal Vaškeliene (2007, p.173) vidinio vertinimo perspektyvoje tikslinga pasitelkti rodiklių rinkinio formavimo, charakteringos vertės grandinės projektavimo bei sėkmės veiksnių identifikavimo technikas. Pagrindinis tikslas tokių vertinimo ataskaitų pagal Znakovaitę ir Pabedinskaitę (2010, p.128) būtų matyti, kokiais žmogiškaisiais ištekliais disponuoja organizacija, kaip yra įgyvendinama žmogiškųjų išteklių plėtra, kokia yra klientų dinamika, darbo organizavimas, išteklių naudojimas ir kita, o lyginant skirtingų laikotarpių intelektinio kapitalo ataskaitas būtų galima matyti, ar sėkmingai yra įgyvendinama organizacijos strategija, kurie elementai reikalauja didesnio dėmesio, kokios yra galimos didesnės perspektyvos. Bocean (2010, p.56) taip pat akcentuoja intelektinio kapitalo matavimo svarbą organizacijos strategijai. Intelektinio kapitalo matavimas padeda ne tik formuoti organizacijos strategiją, bet ir vertinti strategijos vystymą, pagelbėti priimant plėtros sprendimus.

Antruoju atveju intelektinio kapitalo informacija yra suteikiama išoriniams interesantams. Vaškeliene (2007, p.173) nurodo, kad išorinio vertinimo perspektyvoje tikslinga derinti esminių kompetencijų koncepciją su išmatuojamų rodiklių, iliustravimo interpretavimo ir vienijančio aprašymo ataskaitos formatu. Bocean (2010, p.56) nurodo, kad organizacijos turėtų būti suinteresuotos atskleisti intelektinio kapitalo vertę išorės vartotojams dėl geresnio įvaizdžio rinkoje, organizacijos rinkos vertės augimo, skirtumo tarp organizacijos rinkos vertės ir buhalterinės vertės sumažinimo. Ši informacija investuotojams yra daug svarbesnė, nei intelektinio kapitalo vertinimas organizacijos vidiniams tikslams.

Daugiau nei vieną intelektinio kapitalo modelių skirstymo būdą siūlo Pukelienė ir kiti (2007, p.108-110). Intelektinio kapitalo vertinimo modelius galima skirstyti į dvi apibendrinančias grupes: mikrolygio modelius ir makrolygio modelius. Mikrolygio intelektinio kapitalo vertinimo modeliai skirti konkrečios įmonės intelektinio kapitalo elementų analizei, atskirtų intelektinio kapitalo elementų identifikavimui ir jų santykinų dydžių išvedimui. Makrolygio modeliai skirti bendram įmonės intelektinio kapitalo vertinimui. Įvertinus intelektinį kapitalą įmonės gali būti lyginamos tarpusavyje. Šiam modelių tipui galima priskirti intelektinio kapitalo vertinimo modelius, pagrįstus įmonės finansinėmis ataskaitomis. Taip pat intelektinio kapitalo vertinimo modelius galima skirstyti pagal vertinimo aspektus į finansinius vertinimo metodus, santykiniais rodikliais besiremiančius metodus ir ekspertinio vertinimo metodus. Pirmoji grupė kritikuojama dėl to, kad vietoje „intelektinio kapitalo“ termino vartojamas „nematerialaus turto“ terminas, o vertinimo procesas siejamas su pinigų srautais. Antroji grupė pasižymi tuo, kad vertinimo procesas yra atskirų nematerialiųjų išteklių objektų ar veiksnių identifikavimas, vertės išmatavimas ir interpretavimas. Tuo tarpu kokybinių vertinimo metodų yra gausu, tačiau juose nėra aiškaus tikslo bei skaičiavimo metodikos.

Intelektinio kapitalo vertinimo metodų grupavimas pagal tam tikras kategorijas gali palengvinti norimo metodo paiešką: susiaurinti pačių metodų pasirinkimo galimybes, jei konkrečiai žinoma ką ir kaip turi įvertinti modelis, kokie turi būti jo rezultatai. Be esamų metodų analizės mokslininkų darbuose taip pat aptinkama ir rodiklių sistemų, kurių grupės įvertina atskiras intelektinio kapitalo struktūros dalis. Keleto autorių siūlomos intelektinio kapitalo vertinimo rodiklių sistemos pateiktos 2 lentelėje.

2 lentelė. Intelektinio kapitalo vertinimo rodiklių sistemų mokslininkų darbuose apžvalga

Autorius / autoriai (metai)	Intelektinio kapitalo grupavimas			
Sveiby (2001)	Išorinės struktūros indikatoriai	Vidinės struktūros indikatoriai	Kompetencijos indikatoriai	
	Ekologinis augimas, pardavimai naujiems klientams, reputaciją didinantys klientai, 1-o kliento pelningumas, pardavimai 1 klientui, pergalių/pralaimėjimų indeksas, patenkintų klientų indeksas, stambių klientų proporcija, amžiaus struktūra, pasikartojančių užsakymų skaičius, ištikimų klientų skaičius	Investicijos į informacines technologijas, vidinę struktūrą, reputaciją didinantys klientai, naujų produktų proporcija, naujų procesų įgyvendinimas, aptarnaujančio personalo proporcija, vertybių/požiūrių indeksas, organizacijos amžius, aptarnaujančio personalo pokyčiai, naujų darbuotojų santykis, vidutinis darbo stažas	Kompetencijos indeksas, specializacijos metai, išsilavinimo lygis, kompetencijos pokyčiai, kompetencijų bendraujant su klientais stiprinimas, mokymo išlaidos, įvairumas, specialistų dalis, pridėtinė vertė vienam darbuotojui, specialistui, specialistų kaita, darbo stažas, santykinis darbo užmokestis	
Flostrand (2005)	Žmogiškasis kapitalas	Struktūrinis kapitalas	Santykių kapitalas	
	Vidutinė darbuotojų patirtis metais, dalis darbuotojų priklausančių profesinėms sąjungoms, skaičius darbuotojų, atitinkančius „6sigma“ reikalavimus, darbuotojų skaičius, darbuotojų skaičius, dalyvaujantis tobulinime ir vystyme, nelaimingų atsitikimų skaičius, darbuotojų išnaudojimas, personalo kaita, pelnas vienam darbuotojui	Informacinių sistemų skaičius, įmonės patirtis šakoje, vidutinis parduotuvių amžius, produktų skaičius gamyboje, vidutinis atstumas nuo sandėlių iki prekybos vietos, patentų skaičius, vidutinis produktų amžius, kasdienių skrydžių skaičius, geležinkelių ilgis, produktų paplitimas, produktų infrastruktūra, išlaidos informacinėms technologijoms, restruktūrizacijos kaštai ir kita	Rinkos dalis, prekybos vietų skaičius, klientų skaičius, įrengtos bazės, pardavimų dalis top klientams, tiekėjų skaičius, internetinio puslapio lankomumas, neįgyvendinti užsakymai, pastovių kainų kontraktų dalis, metinės išlaidos naujų klientų paieškai, vidutinė sąskaitos suma, produktų pristatymo laikas, laimėti konkursai, rinkodaros kaštai, pardavimai ir kita	
Wang & Chang (2005)	Klientų kapitalas	Žmogiškasis kapitalas	Inovacijų kapitalas	Procesų kapitalas
	Pagrindinių klientų skaičius, pardavimų augimo koeficientas, reklamos ir marketingo išlaidos ir lygis, palankumo indeksas, koncentracijos rodiklis	Darbuotojų skaičius, išsilavinusių darbuotojų skaičius, vidutinis išsilavinimo laipsnis, vidutinis darbuotojų stažas įmonėje, vidutinis darbuotojų amžius, darbuotojų kaitos koeficientas, darbo užmokesčio sąnaudų koeficientas	Tobulinimo ir vystymo rodikliai	Pardavimai 1 darbuotojui, pridėtinė vertė 1 darbuotojui, įmonės amžius, organizacijos stabilumas, kapitalo grąža, administracijos išlaidų koeficientas

2 lentelės tęsinys kitame puslapyje

2 lentelės tęsinys

Craciun & Scriosteanu (2008)	Žmogiškieji ištekliai	Klientai	Technologijos	Procesai	
	Darbuotojų pasitenkinimas; žmogiškųjų išteklių kaita; procentinė darbuotojų, kurie įtrauktų į mokymus dalis; skaičius kiek dienų skiriama mokymams vienam darbuotojui	Klientų pasitenkinimas, pakartotiniai pirkimai; seni klientai; klientų skaičius darbuotojui; įmonės reputacija	Bendras investicijos į informacines technologijas; kompiuterių skaičius darbuotojui, išlaidos informacinėms technologijoms darbuotojui, kompiuterinis raštingumas	Žmogiškųjų išteklių paskirstymas procesams, produktų vystymosi laikas, pasirengimo trukmė, klaidų lygis, laukimo laikas, kokybė, investicijos į tobulinimą ir vystymą, infrastruktūrą	
Karalevičienė ir Matuzevičiūtė (2008)	Nekontroliuojama aplinka		Kontroliuojama aplinka		
	Makroekonominė aplinka	Situacija šakoje	Kiti finansiniai rodikliai	Materialusis turtas	Nematerialusis turtas
	Ekonominis augimas, infliacija, TUI, šalies eksportas, vartojimo augimas, realus galutinis vartojimas	Eksporto dinamika, darbuotojų specialistų skaičius, šakos pridėtinė vertė, šakos įmonių skaičius, TUI šakoje	Organizacijų pajamų pokyčiai, pelnas tenkantis 1 darbuotojui, grynasis pardavimų pelningumas, bendras įsiskolinimų koeficientas	Turto atnaujinimas, technologinės inovacijos, produkto inovacijos, materialaus turto dinamika, materialaus turto imlumas	Padalinių vadovų kvalifikacija, aukščiausio lygio vadovų kvalifikacija, viso personalo kvalifikacija, idėjų, pavestų produktais kiekis, nematerialaus turto intensyvumas
Wang (2008)	Žmogiškasis kapitalas		Klientų kapitalas	Inovacijų kapitalas	Procesų kapitalas
	Darbuotojų skaičius, pardavimai 1 darbuotojui, pajamos 1 darbuotojui		Pardavimų augimo lygis, reklamos išlaidos	Tobulinimas ir vystymas	Pardavimai, bendrosios ir administracinės išlaidos 1 pardavimu piniginiam vienetui ir 1 darbuotojui
Dumay (2009)	Finansinis/finis kapitalas	Santykių kapitalas	Struktūrinis kapitalas		Žmogiškasis kapitalas
	Bendrosios išlaidos, mėnesinės išlaidos, pelnas	Klientų pasitenkinimas, užsakymų paslaugų sąnaudos	Išlaidos į informacines technologijas, informacinės technologijos kaip biudžeto dalis, „žalių“ projektų statusas		Atsistatydinimų lygis, vienos dienos neatvykimų skaičius, vidutinis metinis neapmokėtų dienų skaičius

Šaltinis: sudaryta pagal pirmajame stulpelyje nurodytų autorių mokslinius darbus.

Iš 2-os lentelės matoma, kad mokslininkų darbuose rodiklių grupavimas skiriasi ne tik intelektualinio kapitalo struktūros interpretavimu, grupių skaičiumi ir detalumu. Vieni autoriai pateikia daugiau rodiklių, bendras intelektualinio kapitalo vertės skaičiavimas yra sudėtingesnis, tačiau įvertinamas įvairesniais aspektais, kiti autoriai renkasi mažiau konkrečių rodiklių ir to užtenka norint numatyti bendras tendencijas. Vieną platesnių rodiklių rinkinių pateikia Sveiby (2001). Sveiby (1996) nuomone nurodyti rodikliai leidžia gana paprastai įvertinti norimus nematerialius išteklius, tačiau indikatorius reikėtų rinktis atsižvelgiant į konkrečios įmonės strategiją. Autorius akcentuoja, kad prieš renkantis rodiklius svarbu įvertinti visas aplinkybes. Išorinius struktūros indikatorius sudaro rodikliai susiję su pardavimų apimtimis, klientų skaičiumi, pasiskirstymu, struktūra, užsakymais. Vidinės struktūros indikatorius sudaromi daugiausiai iš informacijos apie informacines technologijas, vidinę

struktūrą, naujus produktus ir procesus, personalo struktūrą ir kaitą, darbo stažą. Kompetencijos indikatorius sudaro išsilavinimo, mokymų, kompetencijos, specialistų rodikliai. Kad indikatorius reikia derinti prie įmonės specifikos ir aplinkybių, akcentuoja ir Flostrand (2005), nes atsižvelgiant į įmonės veiklos specifiką ne visa informacija būdinga kiekvienai įmonei (pavyzdžiui geležinkelių ilgis ar skrydžių skaičius). Wang & Chang (2005) naudoja kiek kitokią intelektualinio kapitalo struktūrą. Autorius klientų kapitalo rodikliams priskiria klientų, pardavimų ir išlaidų marketingui rodiklius, žmogiškajam kapitalui – darbuotojų skaičiaus, išsilavinimo, stažo, amžiaus, kaitos ir darbo užmokesčio rodiklius, inovacijų kapitalui – tobulinimo ir vystymo rodiklius, procesų kapitalui – įmonės amžiaus, stabilumo rodiklius, turto gražos, administracijos išlaidų ir pardavimų, pridėtinės vertės vienam darbuotojui rodiklius. Craciun & Scriosteanu (2008) siūlomi rodikliai labiau orientuoti į įmonės intelektualinio kapitalo valdymo matavimą. Išskirtinis Karalevičienės ir Matuzevičiūtės (2008) siūlomas intelektualinio kapitalo vertinimo rodiklių kompleksas. Gana didelė reikšmė skiriama išoriniai informacijai – tiek šalies makroekonominėi situacijai, tiek ir situacijai šakoje. Kontroluojamos (vidinės) aplinkos rodikliai labiau susiję su materialiu turtu ir įmonės finansiniais rezultatais, o vertinant nematerialiojo turto rodiklius matuojama tik vadovų ir personalo kvalifikacija, jos kėlimas ir naujų idėjų kiekis. Autorės teigia, kad jų modelis yra išsamus, vertina intelektualinio kapitalo sudėtinės dalis, yra paprastas ir universalus, juo gali pasinaudoti bet kokios pramonės šakos atstovai, rengiantys finansinę atskaitomybę balanso bei pelno / nuostolio ataskaitos forma. Tačiau išoriniai vartotojai gali susidurti su sunkumais gaunant informaciją apie kontroliuojamos aplinkos rodiklius (pavyzdžiui vadovų kvalifikacijos kėlimą ar naujų idėjų įmonėje įgyvendinimą, inovacijas). Wang (2008) ir Dumay (2009) siūlo mažiausią skaičių rodiklių. Tarp Wang (2008) siūlomų rodiklių žmogiškajam kapitalui ir procesų kapitalui yra atskiri rodikliai vienam darbuotojui, klientų kapitalui siūlomi pardavimų augimo ir reklamos išlaidų rodikliai, inovacijų kapitalui siūlomi stebėti tobulinimo ir vystymo rodikliai. Išskirtiniai Dumay (2009) siūlomi žmogiškojo kapitalo rodikliai – siūloma analizuoti atsistatydinimus, neatvykimus, neapmokėtas dienas. Bendrai pateiktų rodiklių nėra mažai, tačiau ne visos įmonės gali viešai atskleisti informaciją apie klientų skaičių ir struktūrą, investicijų specifiką, personalo informaciją, dėl to indikatorių, kuriuos būtų galima naudoti įmonės išoriniam vertinimui sumažėja.

Lietuvių tyrinėtojų moksliniuose darbuose teikiama gana didelė reikšmė esamų intelektualinio kapitalo vertinimo modelių kritikai. Pukelienė ir kiti (2007, p.111) pastebi, kad mokslinėje literatūroje pateikiami modeliai yra paviršutiniški, nepakankamai apčiuopiami kiekybiniu požiūriu ir yra pasikartojantys. Znakovaitė ir Pabedinskaitė (2010, p.206) netgi mano, kad intelektualinio kapitalo vertinimas chaotiškas ir kaip pagrindinę priežastį autorės nurodo, kad stokojama išsamesnių lyginamųjų tyrimų. Palyginamųjų metodikos tyrimų trūkumą nurodo ir Vaškelienė (2007). Pukelienė ir kiti (2007, p.105) intelektualinio kapitalo vertės nustatymo metodikos komplikotumą aiškina tuo, kad

pati intelektualinio kapitalo samprata yra paini ir susideda iš daugelio sudėtinių dalių. Su tuo sutinka ir Mačerinskienė su Survilaite (2010, p.562), be to jos nurodo, kad nustatyti tikrąją intelektualinio kapitalo vertę yra sudėtinga, dėl to, kad intelektualinio kapitalo dedamosios dalys (žmogiškasis kapitalas, struktūrinis kapitalas ir klientų kapitalas) yra nematerialios ir neapčiuopiamos. Neapčiuopiamumą ir nematerialumą kaip sunkinantį matavimo veiksni nurodo ir Palumickaitė su Matuzevičiūte (2007, p.208), be to intelektualinis kapitalas gali būti vertinamas tiek statiškai, tiek dinamiškai (dėl skirtumo tarp nematerialiųjų išteklių ir nematerialios veiklos).

Pukelienė ir kiti (2007, p.105) taip pat apibendrina, kad neįmanoma rasti vieno matavimo vieneto, kuris apskaičiuotų ar įvertintų intelektualinį kapitalą, vien dėl to, kad skirtingose organizacijose išlieka tam tikras subjektyvumo veiksnys (vienose organizacijose gali būti pritaikomos vienos intelektualinio kapitalo struktūrinės dalys, kitokio tipo organizacijose - kitos). Su tuo sutinka ir Palumickaitė su Matuzevičiūte (2007, p.208) ir tai įvardina kaip išskirtinę intelektualinio kapitalo prigimtį. Tai viena svarbesnių priežasčių kodėl atsirado daug intelektualinio kapitalo vertinimo sistemų, kurios apskaičiuoja lyginamąją organizacijų ir sektorių analizę. Esminius intelektualinio kapitalo vertinimo metodų skirtumus pateikia Užienė (2010, p.159): intelektualinio kapitalo vertinimo metodai formuojasi skirtingų vadybos paradigmu procese, tarpusavyje skiriasi intelektualinio kapitalo ir vertės kategorijų samprata, indikatorių skaičiumi, matavimo vienetais, įverčių naudojimo pobūdžiu, pozicionavimu laiko ašyje, vyraujančiomis vertinimo priegomis ir kitais būdingais požymiais. Vaškeliene (2007, p. 173) netgi nesiūlo kurti vieningo modelio. Autorės nuomone, nereikėtų standartizuoti intelektualinio kapitalo vertinimo metodų ar siekti suformuoti vieną apibendrintą intelektualinio kapitalo būklę atspindintį indikatorių. Tokie tikslai ignoruoja vertinimo konteksto ir strategijos vaidmenį, stokoja vertinimo metodais sprendžiamų problemų ir tikslų apibrėžtumų, nepaiso skirtingų suinteresuotųjų dalyvių principų, per daug sureikšmina finansines vertinimo technikas.

Palumickaitė ir Matuzevičiūtė (2007, p. 209) kaip dar vieną priežastį sunkinančią išmatuoti intelektualinį kapitalą nurodo tai, kad apskaitos taisyklės parengtos taip, kad įvertintų tik materialųjį turtą – vertybes, kurios buvo svarbios atspindinti įmonės būklę pramoniniu laikotarpiu, tačiau sutinka, kad finansiniai duomenys, atsispindintys balanse, yra vienas svarbiausių intelektualinio kapitalo šaltinių, dėl to, kad tai pakankamai patikrintas šaltinis, suteikiantis daug informacijos. Vaškeliene ir Šelepen (2008, p.88) kaip intelektualinio kapitalo tyrimų Lietuvos įmonėse problemą nurodo tai, kad Lietuvoje nemažai verslininkų vis dar vadovaujasi nuostata, kad neprivalomas informacijos atskleidimas ne tik neatneša naudos, bet ir yra žalingas įmonėms. Įmonės baiminasi, kad atskleidus per daug informacijos, ja pasinaudos konkurentai, todėl skelbiami tik tie duomenys, kuriuos skelbti reikalauja įsakymai, nors savanoriškos intelektualinio kapitalo ataskaitos ypač populiarios Skandinavijos šalyse, Danijoje, Jungtinėse valstijose, Kanadoje. Visgi autorės atliktas informacijos apie intelektualinio kapitalo atskleidimą Lietuvos akcinėse bendrovėse tyrimas parodė, kad minėtos įmonės metinėse ataskaitose -

prospektuose atskleidžia vis daugiau informacijos apie intelektinį kapitalą (2008, p. 96). Mačerinskienės ir Survilaitės (2010, p.162) atliktas tyrimas parodė, kad Lietuvos verslo įmonių vadovai supranta intelektualio kapitalo svarbą, tačiau materialūs ištekliai vis dar vertinami kaip labai svarbūs įmonės pridėtinės vertės kūrimui.

Apibendrinus galima teigti, kad intelektualio kapitalo vertinimo metodų yra nemažai, jie yra tiek kiekybiniai, tiek ir kokybiniai, tarpusavyje skiriasi ne tik skaičiavimo metodais, sudėtingumu, bet ir įvertinamais elementais, detalumu, interpretacijos galimybėmis, gautų rezultatų paskirtimi, reikalingos informacijos vertinimui prieinamumu, o vertinimą apsunkina reikiamos informacijos prieinamumas ir komplikotas dedamųjų dalių identifikavimas. Dalis autorių intelektualio kapitalo vertinimui siūlo naudoti rodiklių sistemas, kurių grupės įvertina atskiras intelektualio kapitalo struktūros dalis – tačiau tokie modeliai labiau orientuoti į įmonės vidinius poreikius ir dėl dalies rodiklių viešo prieinamumo kyla abejonių.

2. ĮMONĖS INTELEKTINIO KAPITALO VERTINIMO METODOLOGIJA

2.1. Įmonės intelektualio kapitalo vertinimo procesas

Įvertinus intelektualio kapitalo vertinimo metodų įvairovę ir jų skirtumus sunku iš karto nuspręsti, kokį metodą naudoti vertinant įmonės intelektualinį kapitalą. Tokios problemos sprendimas – įmonės intelektualio kapitalo vertinimas išskiriant etapus.

Vaškeliene (2007, p.173) siūlo organizacijos intelektualinį kapitalą vertinti kaip kryptingą daugiapakopį procesą, kurį realizuoti galima tokiais žingsniais: nustatant intelektualio kapitalo vertinimo poreikio specifiką, aiškiai apibrėžiant probleminės situacijos pobūdį atliepiančius vertinimo tikslus, pagal iškeltus tikslus ir nustatytas vertinimo galimybes parinkti adekvačias vertinimo technikas ir aiškiai apibrėžti vertinimo procedūras.

Craciun & Scriosteanu (2008, p.1242) intelektualio kapitalo matavimui reikalingų indikatorių ir parametrų atrankai rekomenduoja tokius 6 žingsnius:

1. Pasirinkti norimą vieną intelektualio kapitalo struktūrą.
2. Atsižvelgiant į tikslinius rezultatus identifikuoti stebėtiną turto grupes.
3. Nustatyti pagrindinius „sėkmės faktorius“ (angl. Key succes factors), kurie leistų susieti norimus rezultatus su finansiniais rezultatais.
4. Suprojektuoti indikatorius, kurie tikrintų pagrindinius „sėkmės faktorius“.
5. Nustatyti ir analizuoti norimą indikatoriaus periodą.
6. Peržiūrėti ir koreguoti.

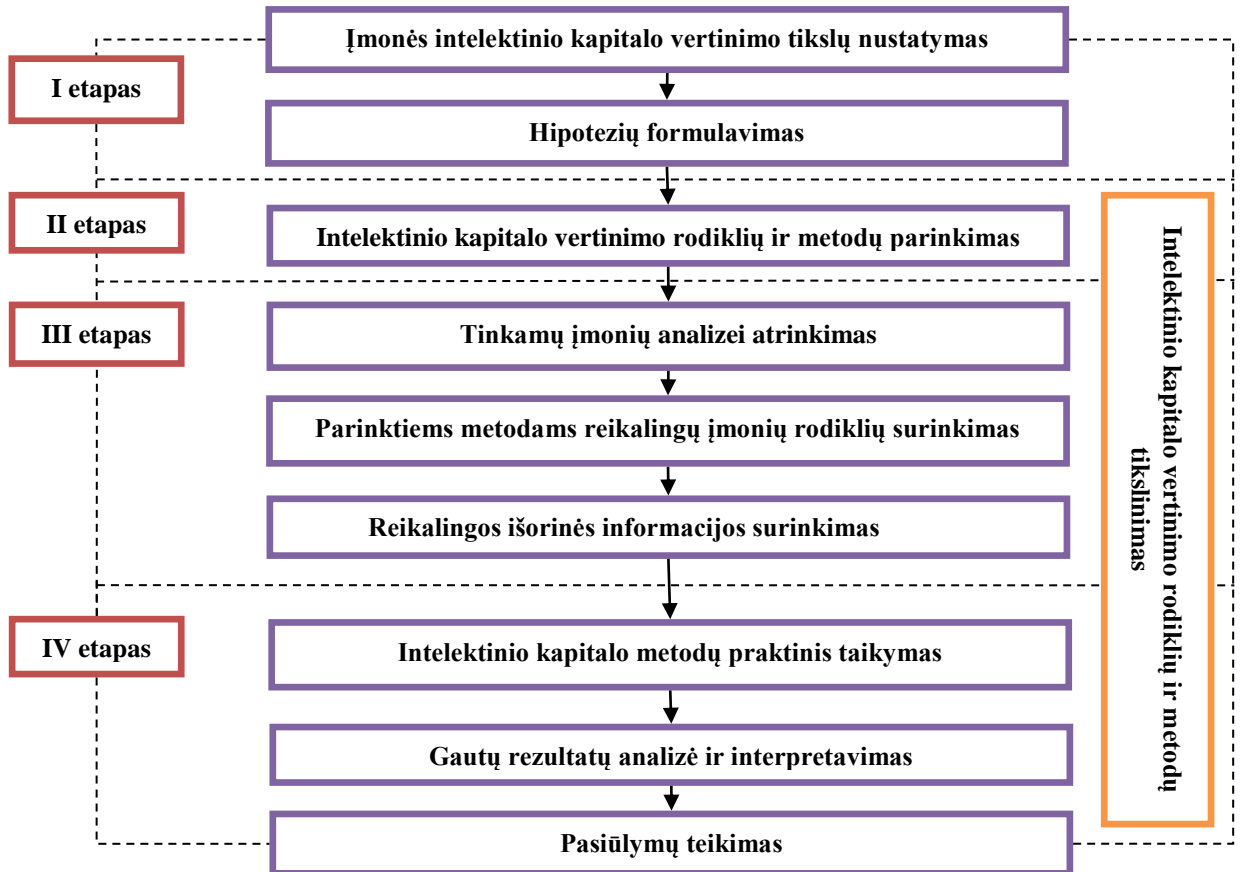
Užienė (2010, p.159) nurodo tokius konceptualaus organizacijos intelektualio kapitalo vertinimo etapus:

1. Situacijos analizė.
2. Tikslų formulavimas.
3. Vertinimo galimybių nustatymas.
4. Vertinimo priemonių parinkimas.
5. Vertinimo proceso organizavimas.
6. Sprendimų priėmimas.

Taigi teoriškai įmonės intelektualio kapitalo vertinimas turėtų prasidėti nuo pasirenkamos intelektualio kapitalo struktūros, jo dedamųjų išskyrimo, taip pat tikslų nusistatymo (šiuo atveju intelektualio kapitalo vertinimas bus analizuojamas ne dėl vidinių įmonės sprendimų priėmimo, bet naudojamas išorinių vartotojų), tik po to konkrečių vertinimo metodų parinkimą. Svarbus aspektas yra tas, kad autoriai siūlo bet kurio etapo metu (tiek proceso pradžioje, tiek ir suskaičiavus galutinius

rezultatus ar prieš pateikiant išvadas) keisti ar modifikuoti pačius vertinimo metodus, pritaikant esamai situacijai, negavus reikiamų rezultatų ar tam, kad tikslai būtų pasiekti kuo išsamiau.

Išnagrinėjus mokslinę literatūrą intelektualinio kapitalo sandaros ir metodų tema, įvertinus mokslininkų rekomendacijas intelektualinį kapitalą vertinti etapais, sudarytas teorinis intelektualinio kapitalo vertinimo modelis išskiriant 4 etapus. Modelis atvaizduotas 1 paveiksle.

1 paveikslas. Teorinis įmonės intelektualinio kapitalo vertinimo modelis

I etape bus apibrėžiamas tyrimo tikslas, intelektualinio kapitalo struktūra, nustatoma tyrimo hipotezė (2.2. poskyris).

II etape bus suformuota rodiklių sistema įmonės intelektualinio kapitalo vertinimui, parinkti dar du kitų autorių intelektualinio kapitalo vertinimo metodai, aprašytos jų metodologijos, identifikuota kokia informacija reikalinga rodiklių skaičiavimui (2.3. poskyris).

III etape bus atrenkamos vertinimui tinkamos įmonės, renkami rodiklių skaičiavimui reikalingi duomenys (2.4. poskyris).

IV etape remiantis II etapo metodų aprašymu, III etape surinktais duomenimis bus skaičiuojamas III etape atrinktų įmonių intelektualinis kapitalas, analizuojami gauti rezultatai (3.1. poskyris), tiriamas įmonių intelektualinio kapitalo lygio ir įmonės finansinių rodiklių ryšys (3.2. poskyris), tiriama tos pačios

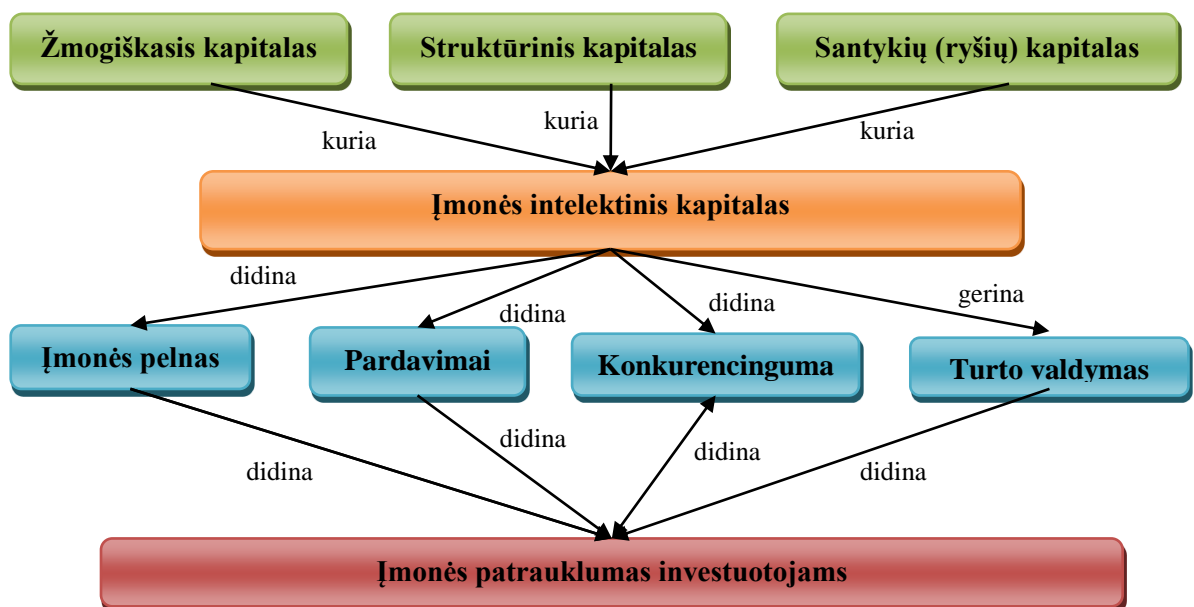
įmonės intelektualio kapitalo, įvertinto skirtingais metodais, krypties sutapimas (3.3. poskyris), pateiktos išvados ir siūlymai.

2.2. Įmonės intelektualio kapitalo vertinimo tikslų ir hipotezių nustatymas

Įmonės intelektualio kapitalo vertinimas pradėtas nuo tikslo formulavimo.

Tyrimo tikslas - remiantis viešai prieinama informacija įvertinti įmonių intelektualinį kapitalą.

Remiantis 1.1. poskyryje išanalizuota mokslinė literatūra, sudarant įmonės intelektualio kapitalo vertinimo modelį, intelektualinis kapitalas bus traktuojamas kaip įmonės nematerialių išteklių, įmonės darbuotojų žinių visuma, kuriuos galima suskirstyti į žmogiškąjį kapitalą, struktūrinį kapitalą ir santykių (ryšių) kapitalą, ir kurie įmonei suteikia naudos: pelno, pridėtinės vertės, konkurencingumo padidėjimo ar kita forma. Pagal tai, įmonė, kuri efektyviai valdo intelektualinį kapitalą, turi būti patrauklesnė ir išoriniams informacijos vartotojams, tokiems kaip investuotojams. Remiantis šiuo apibrėžimu ir įmonės patrauklumo investuotojui požiūriu 2 paveiksle atvaizduota įmonės intelektualio kapitalo ir įmonės patrauklumo ryšio koncepcija.

2 paveikslas. Įmonių intelektualio kapitalo ir įmonės patrauklumo investuotojams ryšio koncepcija

Įmonių intelektualio kapitalo vertinimui bus sudaryta rodiklių sistema, atskirai įvertinanti žmogiškojo kapitalo lygį, struktūrinio kapitalo lygį ir santykių (ryšių) kapitalo lygį. Atsižvelgiant į teorinius nesutarimus dėl intelektualio kapitalo sandaros (1.1. poskyris), taip pat įvertinus, tai kad nėra vieno visuotinai pripažinto intelektualio kapitalo vertės nustatymo metodo (1.2. poskyris), palyginimui bus parinkti du kiti skirtingi intelektualio kapitalo vertinimo metodai. Skirtingų intelektualio kapitalo

vertinimo metodų palyginimui suformuluota hipotezė:

HIPOTEZĖ: Tos pačios įmonės intelektinis kapitalas įvertintas skirtingais metodais juda ta pačia kryptimi.

Hipotezė bus tikrinama grafiniais metodais, taip pat lyginant rodiklių pokyčio kryptį. Jei skirtingų metodų rezultatų kryptis sutaps, bus suteikiamas 1, jei nesutaps – 0, po to skaičiuojami vidurkiai – sutapimo koeficientai. Kuo sutapimo koeficiento reikšmė artimesnė vienetui, tuo didesnė tikimybė, kad skirtingų metodų kryptys sutampa.

2.3. Įmonės intelektinio kapitalo vertinimo rodiklių ir metodų pagrindimas

Įmonių intelektinio kapitalo vertinimui buvo suformuotas rodiklių rinkinys, parodantis bendrą intelektinio kapitalo lygį įmonėje (IIKL).

IIKL - įmonės intelektinio kapitalo lygio vertinimo modelis

Įmonės intelektinio kapitalo lygio vertinimo modelis buvo sudarytas remiantis Palumickaitės (Karalevičienės) daktaro disertacijos 2008 metų organizacijos intelektinio kapitalo vertinimo modelio metodika, pristatyta Karalevičienės ir Matuzevičiūtės straipsnyje (autorės modelis pateiktas 1 priede). Nepaisant to, kad autorės teigia, jog modelis yra išsamus, vertina intelektinio kapitalo sudėtines dalis, yra paprastas ir universalus, ir kad juo gali pasinaudoti bet kokios pramonės šakos atstovai, dėl kai abejotino kai kurių rodiklių viešo skelbimo įmonių ataskaitose buvo sudarytas naujas modelis su kitokia intelektinio kapitalo struktūra ir intelektinio kapitalo vertinimo rodikliais.

Įmonės intelektinio kapitalo struktūros vertinimui buvo atrinkta po 5 rodiklius kiekvienai intelektinio kapitalo kategorijai atskirai (žmogiškajam kapitalui, struktūriniam kapitalui ir santykių kapitalui) – rodikliai pateikti 3, 4 ir 5 lentelėse. Prieš parenkant rodiklius buvo tiriama ar atskleidžiama informacija apie rodiklius, dėl kurių viešumo kyla abejonių (tai yra rodiklius, kurių skaičiavimui reikalinga informacija nėra standartinė balanso, pelno nuostolio ataskaitos ar pinigų srautų ataskaitos informacija, o gali būti atskleista savanoriškai pastabose ar metiniuose pranešimuose), Vilniaus vertybinių popierių biržos Oficialiojo prekybos sąrašo įmonių metinėse ataskaitos. Tyrimo rezultatai pateikti 2 priede. Įvertinus informacijos prieinamumą buvo atsisakyta darbuotojų kaitos, stažo, atsistatydinimo lygio, klientų struktūros, kompiuterių skaičiaus darbuotojui, reklamos ir marketingo, administracijos, mokymo išlaidų efektyvumo, produktų ir paslaugų kokybės ir naujų produktų kūrimo išlaidų rodiklių. Įmonių palyginimui su konkurentais nuspręsta imti statistikos departamento duomenis pagal ekonomines veiklos rūšis - taip bus galima visas įmones vertinti remiantis tais pačiais informacijos šaltiniais, tai yra metinėmis finansinėmis ataskaitomis, biržos duomenimis ir statistikos departamento duomenimis.

3,4 ir 5 lentelėse naudojami sutrumpinimai:

EVR – ekonominė veiklos rūšis;

VDU – vidutinis darbo užmokestis;

ROA – kapitalo grąža;

PP/PP_{EV}/PP_G –pardavimų pajamos įmonės/ekonominės veiklos rūšies/įmonių grupės;

PS/PS_{EV} –pardavimų savikaina įmonės/ekonominės veiklos rūšies;

P_g – įmonės grynasis pelnas;

DU – įmonės darbo užmokesčio sąnaudos;

T/T_G –visas turtas įmonės/įmonių grupės;

I – įmonės investicijos į materialųjį ir nematerialųjį turtą

D_{visi}/D_a/D_{ne vad} –įmonės darbuotojų skaičius bendras/su aukščiau išsilavinimu/ne vadovaujančių darbuotojų;

VDU_{vad}/VDU_{ne vad}/VDU_{EV} – vidutinis darbo užmokestis įmonės vadovaujančių darbuotojų/įmonės ne vadovaujančių darbuotojų/ekonominės veiklos rūšies darbuotojų;

AK – paskutinė metų prekybos akcijos kaina;

t – rodiklis analizuojamu laikotarpiu; t-1 – rodiklis t-1 laikotarpiu.

Žmogiškajam kapitalui dažnai priskiriamos asmeninės darbuotojų savybės tokios kaip išsilavinimas, sugebėjimai, kompetencija, įmonės investicijos į darbuotojus, vadovų savybės, o šių savybių visuma turi teikti įmonei naudos. Remiantis tokia žmogiškojo kapitalo samprata ir įvertinus įmonių viešai teikiamą informaciją atrinkti žmogiškojo kapitalo vertinimo rodikliai (3 lentelė).

3 lentelė. Įmonės žmogiškojo kapitalo vertinimo rodiklių pagrindimas

Rodiklis ir skaičiavimas		Įtaka įmonės intelektiniam kapitalui
ŽK ₁	Pelnas vienam darbuotojui $\frac{P_{gt}}{D_{visi t}}$	Rodiklis parodo kiek grynojo pelno tenka vienam įmonės darbuotojui. Didėjanti rodiklio reikšmė gali parodyti, kad įmonė sugeba geriau išnaudoti esamų darbuotojų protinį potencialą – ko rezultatas yra didesnis grynasis pelnas, arba, kad įmonė gali pasiekti ne prastesnius rezultatus su mažesniu darbuotojų skaičiumi. Efektyvus darbuotojų žinių išnaudojimas lemia aukštesnį intelektinio kapitalo lygį.
ŽK ₂	Darbuotojų su aukščiau išsilavinimu dalis $\frac{D_{at}}{D_{visi t}}$	Rodiklis parodo bendrą įmonės darbuotojų su aukščiau išsilavinimu lygį. Išsilavinimas dažnai akcentuojamas kaip svarbus intelektinio kapitalo elementas, todėl įmonė, samdanti darbuotojus su aukščiau išsilavinimu, turės didesnę intelektinio kapitalo vertę.
ŽK ₃	Vadovaujančių darbuotojų VDU pokytis $\frac{VDU_{vad t} - VDU_{vad t-1}}{VDU_{vad t-1}}$	Vadovaujančių darbuotojų vidutinis darbo užmokestis parodo, kaip vadovai susitvarko su esamomis užduotimis ir įvertina pasiektus tikslus. Iš mažėjančio rodiklio galima spręsti, kad įmonės savininkai nėra patenkinti vadovavimu, o didėjantis ar pastovus vadovų darbo užmokestis parodo, kad vadovų kompetencija pakankama ir tinkama norint pasiekti įmonės tikslus. Kvalifikuoti vadovai yra svarbus įmonės intelektinio kapitalo elementas.

3 lentelės tęsinys kitame puslapyje

3 lentelės tęsinys

Rodiklis ir skaičiavimas		Įtaka įmonės intelektiniam kapitalui
ŽK ₄	Skirtumas tarp įmonės ne vadovaujančių darbuotojų VDU ir EVR VDU $\frac{VDU_{ne\ vad\ t} - VDU_{EV\ t}}{VDU_{EV\ t}}$	Teigiamas skirtumas tarp įmonės ne vadovaujančių darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio ir ekonominės veiklos rūšies vidurkio parodo, kad įmonė gali sau leisti samdyti kvalifikuotesnius, geriau apmokamus darbuotojus (specialistus), taip įgydami konkurencinį pranašumą prieš kitas tos pačios ekonominės veiklos įmones. Tikėtina, kad darbuotojai gaunantys didesnę atlyginimą nei pas konkurentus bus aukštesnės kvalifikacijos, lojalesni savo įmonei, kas didins įmonės intelektinio kapitalo vertę.
ŽK ₅	Darbo užmokesčio sąnaudos vienam pardavimų pajamų litui DU_t / PP_t	Rodiklis parodo kiek pajamų uždirba investicijos į darbuotojų išlaikymą. Kuo mažesnė rodiklio reikšmė, tuo mažiau žmogiškųjų išteklių įmonė naudoja, kas parodo aukštesnę įmonės intelektinio kapitalo vertę.

Struktūriniam kapitalui priskiriamos įmonės vidinės savybės, struktūra, koordinuojantys procesai, kurie leidžia įmonei ne tik koordinuoti veiksmus bet ir efektyviai naudoti turimus išteklius. Atrinkti struktūrinio kapitalo rodikliai pateikti 4 lentelėje.

4 lentelė. Įmonės struktūrinio kapitalo vertinimo rodiklių pagrindimas

Rodiklis ir skaičiavimas		Įtaka įmonės intelektiniam kapitalui
SK ₁	Įmonės ROA pokytis $\frac{P_{gt}/T_t - P_{gt-1}/T_{t-1}}{P_{gt-1}/T_{t-1}}$	Turto grąža parodo, kaip efektyviai naudojamas įmonės turtas. Didėjantis ROA parodo efektyvesnę turto valdymą, kas didina intelektinio kapitalo vertę.
SK ₂	Aptarnaujančio arba gamybos personalo dalis $D_{ne\ vad\ t} / D_{visi\ t}$	Rodiklis parodo organizacijoje vyraujančią pavaldumo struktūrą – kuo aukštesnis rodiklis, tuo daugiau pavaldinių turi vadovaujantys specialistai, kas parodo tiek didesnę jų kompetenciją, tiek ir efektyvų funkcijų paskirstymą tarp padalinių ar grupių, taip pat ir aukštesnę įmonės intelektinio kapitalo lygį.
SK ₃	Pardavimų savikainos vienam pardavimų litui skirtumas tarp EVR ir įmonės $PS_{EVt} / PP_{EVt} - PS_t / PP_t$	Teigiamas įmonės ir ekonominės veiklos rūšies rodiklio skirtumas parodo, kad įmonei parduotų prekių ar suteikti paslaugų už vieną litą reikia mažiau išteklių. Pagal tai galima spėti apie įmonės geresnius santykius su tiekėjais, efektyvesnę technologinį procesą ar kitus įmonės konkurencingumą didinančius veiksnius, taip pat aukštesnę įmonės intelektinio kapitalo lygį.
SK ₄	Įmonės ROA ir EVR ROA skirtumas $P_{gt} / T_t - P_{gEVt} / T_{EVt}$	Teigiamas įmonės ir ekonominės veiklos rūšies ROA skirtumas parodo, kad įmonė sugeba efektyviau nei vidutinė ekonominės veiklos rūšies įmonė valdyti turtą, tai yra įmonė yra konkurencingesnė už kitas įmones, jos intelektinio kapitalo vertė taip pat turėtų būti aukštesnė.
SK ₅	Investicijų į ilgalaikį materialųjį ir nematerialųjį turtą pokytis $\frac{I_t - I_{t-1}}{I_{t-1}}$	Įmonės investicijos į atnaujinimą ir plėtrą dažnai nurodomos, kaip svarbus įmonės struktūrinio kapitalo rodiklis. Nuolat atsinaujinanti ir besiplečianti įmonė taip didina savo intelektinio kapitalo vertę.

Santykių (ryšių) kapitalas atsiranda iš palaikomų ryšių su klientais, tiekėjais, investuotojais, partneriais, ar kitais suinteresuotais asmenimis. Įmonės santykių (ryšių) kapitalą apibūdinantys

rodikliai pateikti 5 lentelėje.

5 lentelė. Įmonės santykių (ryšių) kapitalo vertinimo rodiklių pagrindimas

Rodiklis ir skaičiavimas		Įtaka įmonės intelektiniam kapitalui
RK ₁	Akcijų kainos pokytis $\frac{AK_t - AK_{t-1}}{AK_{t-1}}$	Rodikliu įvertinama įmonės santykiai su investuotojais – kuo didesnė akcijos kaina, tuo didesnė įmonės vertė. Didėjantis rodiklis parodo, kad įmonės vertė didėja.
RK ₂	Įmonės pardavimų dalis EVR PP_t / PP_{EVR}	Įmonės pardavimų dalis tarp ekonominės veiklos rūšies dalyvių parodo, kiek žinoma yra įmonė ir kiek pastovių pirkėjų ji gali turėti. Kuo aukštesnė rodiklio reikšmė, tuo geriau įmonė vertinama ir žinoma kaip prekių ar paslaugų tiekėja, taigi ir didesnė intelektinio kapitalo vertė.
RK ₃	Įmonės pardavimų pokytis $\frac{PP_t - PP_{t-1}}{PP_{t-1}}$	Didėjančios įmonės pardavimų apimtys parodo geresnius įmonės santykius su pirkėjais, kokybiškesnių ar paklausesnių prekių gamybą, ar efektyvią marketingo politiką, todėl įmonės su augančiomis pardavimų apimtimis intelektinio kapitalo lygis bus aukštesnis.
RK ₄	Įmonių grupės pardavimų pokytis $\frac{PP_{Gt} - PP_{Gt-1}}{PP_{Gt-1}}$	Įmonės grupių rodikliai parodo kaip įmonė koordinuoja veiksmus su suinteresuotomis šalimis – šiuo atveju su dukterinėmis įmonėmis. Didėjančios įmonių grupės pardavimų apimtys parodo tai kad įmonių grupės plėtra pasiteisina intelektinio kapitalo lygis turėtų būti aukštesnis.
RK ₅	Įmonių grupės viso turto pokytis $\frac{T_{Gt} - T_{Gt-1}}{T_{Gt-1}}$	Rodiklis rodo įmonių grupės turto tendencijas. Didėjantis įmonių grupės turtas parodo grupės augimą arba plėtimąsi. Įmonės investuojančios į plėtrą ir vystymąsi turėtų turėti aukštesnį intelektinio kapitalo lygį.

Kiekvienas rodiklis bus vertinamas 2, 1 arba 0 balų, atsižvelgiant į parinktus rodiklio kriterijus, kurie pateikti 6 lentelėje. Palumickaitės organizacijos intelektinio kapitalo vertinimo modelyje, vertinant rodiklių pokyčius, naudojama sąvoka „stabilu“. Šiame modelyje „stabilu“ įvardijama kaip -5 ir +5 procentų intervalas.

6 lentelė. Įmonės intelektinio kapitalo vertinimo rodiklių vertės balais kriterijai

Rodiklis		Rodiklio vertė balais		
		2	1	0
Žmogiškasis kapitalas				
ŽK ₁	Pelnas vienam darbuotojui	Didėja daugiau nei 5 %	Kinta nuo +5% iki -5%	Mažėja daugiau nei 5 %
ŽK ₂	Darbuotojų su aukštuju išsilavinimu dalis	Daugiau nei 50 %	Tarp 50-20 %	Mažiau nei 20%
ŽK ₃	Vadovaujančių darbuotojų VDU pokytis	Didėja	-	Mažėja
ŽK ₄	Skirtumas tarp įmonės ne vadovaujančių darbuotojų VDU ir EVR VDU	Didesnis 5 % ir daugiau	Tarp + 5% ir -5%	Mažesnis 5 % ir mažiau
ŽK ₅	Darbo užmokesčio sąnaudos vienam pardavimų pajamų litui	Mažiau nei 0,2	Tarp 0,2 ir 0,5	Daugiau nei 0,5

6 lentelės tęsinys kitame puslapyje

6 lentelės tęsinys

Rodiklis		Rodiklio vertė balais		
		2	1	0
Struktūrinis kapitalas				
SK ₁	Įmonės ROA pokytis	Didėja daugiau nei 5 %	Kinta nuo +5% iki - 5%	Mažėja daugiau nei 5 %
SK ₂	Aptarnaujančio arba gamybos personalo dalis	Daugiau nei 90 %	Tarp 90-70 %	Mažiau nei 70 %
SK ₃	Pardavimų savikainos vienam pardavimų litui skirtumas tarp EVR ir įmonės	Didesnis nei 0,05	Tarp -0,05 ir 0,05	Mažesnis nei 0,05
SK ₄	Įmonės ROA ir EVR ROA skirtumas	Didesnis už 0	-	Mažesnis už 0
SK ₅	Investicijų į ilgalaikį materialųjį ir nematerialųjį turtą pokytis	Didėja daugiau nei 5 %	Kinta nuo +5% iki - 5%	Mažėja daugiau nei 5 %
Santykių (ryšių) kapitalas				
RK ₁	Akcijų kainos pokytis	Didėja daugiau nei 5 %	Kinta nuo +5% iki - 5%	Mažėja daugiau nei 5 %
RK ₂	Įmonės pardavimų dalis ekonominės veiklos rūšyje	Daugiau nei 15 %	Tarp 5 ir 15 %	Mažiau nei 5%
RK ₃	Įmonės pardavimų pokytis	Didėja daugiau nei 5 %	Kinta nuo +5% iki - 5%	Mažėja daugiau nei 5 %
RK ₄	Įmonių grupės pardavimų pokytis	Didėja daugiau nei 5 %	Kinta nuo +5% iki - 5%	Mažėja daugiau nei 5 %
RK ₅	Įmonių grupės viso turto pokytis	Didėja daugiau nei 5 %	Kinta nuo +5% iki - 5%	Mažėja daugiau nei 5 %

Modelyje atskirai 10 balų sistemoje įvertinami žmogiškojo kapitalo lygis, struktūrinio kapitalo lygis ir santykių (ryšių) kapitalo lygis. Bendras įmonės intelektinio kapitalo lygis - dedamųjų dalių indeksas. :

$$IJKL_t = \frac{\sum_{i=1}^5 \check{Z}K_i + \sum_{i=1}^5 SK_i + \sum_{i=1}^5 RK_i}{3} \quad (1)$$

kur: IJKL – intelektinio kapitalo lygis įmonėje;

$\sum \check{Z}K$ – žmogiškojo kapitalo rodiklių vertinimo suma;

$\sum SK$ - struktūrinio kapitalo rodiklių vertinimo suma;

$\sum RK$ – santykių (ryšių) kapitalo rodiklių vertinimo suma.

Suformuotas įmonės intelektinio kapitalo vertinimo modelis, kuris parodo bendrą intelektinio kapitalo lygį įmonėje, vertinant pagal kitimo ribas:

1. nuo 0 iki 3 balų – labai žemas intelektinio kapitalo lygis;
2. nuo 3,01 iki 5 balų – žemas intelektinio kapitalo lygis;
3. nuo 5,01 iki 7 balų – vidutinis intelektinio kapitalo lygis;
4. nuo 7,01 iki 9 balų – aukštas intelektinio kapitalo lygis;

5. nuo 9,01 iki 10 balų – labai aukštas intelektualio kapitalo lygis.

Rezultatų palyginimui ir hipotezių tikrinimui taip pat atrinkti kiti du įmonės intelektualio kapitalo vertinimo metodai, kurie skiriasi nuo sudarytojo ne tik rezultatų forma, bet ir intelektualio kapitalo traktavimu: VAIC ir CIV.

VAIC – pridėtinės vertės intelektualio kapitalo koeficientas (angl. Value Added Intellectual Coefficient)

VAIC metodas pirmą kartą pasiūlytas 1998 metais Ante Pulic. Metodui nėra būdinga tradicinė intelektualio kapitalo klasifikacija - pridėtinės vertės intelektualio kapitalo koeficientas susideda iš samdomojo kapitalo efektyvumo koeficiento, žmogiškojo kapitalo efektyvumo koeficiento ir struktūrinio kapitalo efektyvumo koeficiento. Nors skaičiavimo rezultatai nepateikia piniginės intelektualio kapitalo vertės (tiesiog yra 3 skirtingų efektyvumo rodiklių suma, kurie parodo kiek naujos vertės sukuria vienas investuotas į tam tikrą išteklių piniginis vienetas), tačiau leidžia palyginti tiek skirtingų įmonių, tiek ir tos pačios įmonės intelektualio kapitalo lygį skirtingais laikotarpiais:

$$VAIC = VACA + VAHU + STVA, \quad (1)$$

kur: VAIC – pridėtinės vertės intelektualio kapitalo koeficientas;

VACA – samdomojo kapitalo efektyvumo koeficientas;

VAHU – žmogiškojo kapitalo efektyvumo koeficientas;

STVA - struktūrinio kapitalo efektyvumo koeficientas.

Pridėtinės vertės skaičiavimui galimos dvi formulės:

$$VA = OUT - IN \quad \text{arba} \quad VA = OP + EC + D + A, \quad (2)$$

kur VA – įmonės pridėtinė vertė;

OUT – bendrieji pardavimai (pajamos);

IN – išlaidos medžiagoms, paslaugoms ir kitiems pardavimo komponentams, išskyrus darbo užmokestį;

OP – veiklos pelnas;

EC – išlaidos darbuotojams;

D – nusidėvėjimas;

A – amortizacija.

Samdomojo kapitalo, žmogiškojo kapitalo ir struktūrinio kapitalo efektyvumo koeficientai apskaičiuojami taip:

$$VACA = VA/CA, \quad (3)$$

$$VAHU = VA/HC \quad (4)$$

$$STVA = ST/VA \quad (5)$$

kur CA - samdomasis kapitalas (fizinis ir finansinis turtas , tai yra bendras turtas - nematerialus

turtas));

HC – visas darbo užmokestis ir atlyginimai;

ST – struktūrinis kapitalas ($ST = VA - HC$).

Intelektinis kapitalas matuojamas per pridėtinės vertės rodiklius, o vienas iš pagrindinių komponentų yra žmogiškasis kapitalas, kuris atspindimas tiesiog išlaidomis darbuotojams. Metodus yra gana dažnai sutinkamas mokslininkų darbuose. Trumpa keletu kitų mokslininkų atliktų skaičiavimų VAIC metodu apžvalga pateikta 7 lentelėje:

7 lentelė. VAIC metodo panaudojimas lietuvių ir užsienio autorių praktiniuose skaičiavimuose

Autorius/autoriai, metai	VAIC metodo praktinis skaičiavimas	Tyrimo rezultatai
Appuhami (2007)	Tailando bankų, finansų ir draudimo sektoriui	Atrastas teigiamas ryšys tarp akcijų kapitalo grąžos ir VAIC, VAHC ir STVA, ir neigiamas ryšys su VACA.
Makki, Lodhi & Rahman (2008)	Pakistano Lahore biržos 25-ioms įmonėms	Aukščiausias VAIC koeficientas cemento, naftos, dujų ir chemijos sektoriuose. Didžiausią įtaką įmonių rezultatams turi žmogiškasis kapitalas.
Znakovaitė ir Pabedinskaitė (2010)	Lietuvos ir Latvijos transporto sektoriui	Rasta ROA tiesioginė priklausomybė su VAIC. ROA veikia žmogiškasis ir struktūrinis kapitalai, o Latvijoje ir santykių kapitalas.
Clarke, Seng & Whiting (2011)	Australijos akcijų biržos įmonėms	Australijos akcijų biržos įmonių VAIC labiausiai susijęs su ROA rodikliu, antras pagal svarbumą – ROE, trečias – darbuotojų produktyvumas ir mažiausiai svarbus pelno augimas. Atrasta, kad Australijos įmonės gauna naudos iš investicijų į darbuotojų įgūdžius ir išsilavinimą, tačiau fizinis ir finansinis kapitalas daro didesnę įtaką.
Wang (2011)	Taivano kapitalo rinkai	VAIC yra reikšmingai neigiamai susijęs su veiklos pinigų srautu ir teigiamai susijęs su ROA atsilikdamas 2 periodais

Šaltinis: sudaryta pagal pirmajame stulpelyje nurodytų autorių mokslinius darbus.

Metodas pasirinktas, dėl to, kad yra gana paprastas, skaičiavimui užtenka informacijos iš įmonių finansinių ataskaitų, dėl palyginamumo tarp įmonių ir laike savybės ir dėl populiarumo kitų tyrėjų moksliniuose darbuose.

CIV – Apskaičiuotoji nematerialioji vertė (angl. Calculated Intangible Value)

Metodas 2001 metais pasiūlytas Thomas Stewart, nėra toks populiarus mokslininkų tarpe kaip VAIC, nedetalizuoja atskirų dedamųjų dalių struktūros, bet leidžia nematerialųjį turtą (arba intelektinį kapitalą) išreikšti pinigine verte. Metodas priskiriamas turto grąžos metodams. Nematerialiojo turto vertė apskaičiuojama CIV metodu, lyginant įmonės rezultatus su vidutiniu konkurentu, kuris turi panašius materialius išteklius. Metodas, kaip ir VAIC, yra gana paprastas, skaičiavimui reikalinga informacija lengvai randama įmonių finansinėse ataskaitose, taip pat leidžia lyginti įmones tarpusavyje ir laike.

CIV apskaičiavimo etapai:

1. Randamas vidutinis 3 metų įmonės pelnas prieš mokesčius.
2. Imama vidutinė 3 metų įmonės materialiojo turto vertė metų pabaigoje (visas turtas – nematerialius turtas).
3. Apskaičiuojamas vidutinis 3 metų įmonės turto grąžos koeficientas ROA (1 punktas / 2 punktas).
4. Apskaičiuojamas 3 metų vidutinis šakos ROA.
5. Skaičiuojama perviršinė grąža: dauginant šakos vidutinį ROA iš vidutinės įmonės materialiojo turto vertės (2 punktas x 4 punktas). Tada perviršinė grąža atimama iš įmonės vidutinio pelno prieš mokesčius (1 punktas – 5 punkto 1 dalis) – taip gaunamas vidutinis perviršinis pelnas (suma, kurią įmonė gauna daugiau nei vidutinis šakos dalyvis).
6. Randamas 3 metų vidutinis įmonės pelno mokesčio tarifas, kuris dauginamas iš vidutinio perviršinio pelno (vidutinis mokesčių tarifas x 5 punkto 2 dalis). Gautas rezultatas atimamas iš perviršinio pelno (6 punkto 1 dalis – 5 punkto 2 dalis), taip gaunama nematerialiojo turto premija po mokesčių.
7. Skaičiuojama grynoji dabartinė nematerialiojo turto premijos po mokesčių vertė (NPV), dalinant premiją iš tam tikro procento (pavyzdžiui kapitalo kainos). Rezultatas – įmonės nematerialiojo turto (arba tiesiog intelektualinio kapitalo) vertė.

Rodiklio skaičiavimą taip pat galima išreikšti formule:

$$\frac{\left(P_I - \frac{P_{\S}}{(T_{\S} - NT_{\S})} \times (T_I - NT_I) \right) \times (1 - t)}{k}, \quad (6)$$

kur: P_I – įmonės pelnas prieš mokesčius;

P_{\S} – šakos pelnas prieš mokesčius;

T_I – įmonės visas turtas;

T_{\S} – šakos visas turtas;

NT_I – įmonės nematerialus turtas;

NT_{\S} – šakos nematerialus turtas;

t – įmonės pelno mokesčio tarifas;

k – kapitalo kaina.

Svarbu, kad įmonės vidutinis ROA (3 punktas) būtų didesnis nei vidutinis šakos ROA (4 punktas), kitaip skaičiavimai netenka prasmės. Galutinis rezultatas nėra ta suma, kuri lieka atėmus materialuosius išteklius iš įmonės rinkos vertės. Tai greičiau suma, kuri parodo įmonės galimybę panaudoti savo nematerialius išteklius siekiant aplenkėti kitas įmones šakoje. Augantis CIV nurodo, kad verslo gamybiniai pajėgumai ateityje generuos naudą, net jei rinkoje to dar nesimato. Tuo tarpu

mažėjantis CIV gali parodyti, kad įmonės investicijos į nematerialųjį turtą nepasiteisina, arba kad vis dar per daug investuojama į materialųjį turtą. Norint pamatyti bendras įmonės intelektualio kapitalo tendencijas reikėtų visus 7 punktų rodiklius skaičiuoti ne 3 metų vidurkiui, o imant metinius duomenis. Keleto kitų autorių CIV metodo praktiniai skaičiavimai pateikti 8 lentelėje:

8 lentelė. CIV metodo panaudojimas užsienio autorių praktiniuose skaičiavimuose

Autorius/ autoriai, metai	CIV metodo praktinis skaičiavimas	Tyrimo rezultatai
Kujansivu & Lonnqvist (2007)	Suomijos 11-ai didžiausių pramonės industrijų	CIV metodu apskaičiuota intelektualio kapitalo vertė sudaro vidutiniškai pusę tirtų įmonių materialaus turto vertės. Minėtas rodiklis aukščiausias elektronikos industrijoje (1,28), mažiausias – miškų industrijoje (0,22) ir elektros, dujų ir vandens tiekimo industrijoje (0,27).
Sundac & Krmpotic (2009)	Keturioms Kroatijos kompanijoms	Trys iš keturių kompanijų veikia sėkmingiau nei jų vidutinis konkurentas. CIV metodą rekomenduoja naudoti kartu su tiesioginiais intelektualio kapitalo metodais arba balansiniais taškiniais metodais. Taip pat teigia, kad nereikėtų siekti nustatyti tikslios intelektualio kapitalo vertės, o identifikuoti tendencijas.
Aho, Stahle & Stahle (2011)	Suomijos vertybinių popierių biržos įmonėms	Įmonių CIV vertė yra teigiamai koreliuota su įmonių rinkos verte ir kitomis kapitalo rūšimis, bet ne su pelningumu ir finansiniu turtu.

Šaltinis: sudaryta pagal pirmajame stulpelyje nurodytų autorių mokslinius darbus.

CIV skaičiavimui reikalingi kai kurie šakos rodikliai. Kad visoms įmonėms informacija apie šaką būtų imama iš to pačio šaltinio, kaip ir IJKL modeliui, vietoj šakos rodiklių bus imami įmonei priskirtos statistikos departamento ekonominės veiklos rūšies rodikliai.

Taip pat reikalingas tam tikras procentas (7-ajame CIV skaičiavimo etape įvardintas kaip kapitalo kaina), kurio tikslus skaičiavimas nenurodytas nė vieno analizuoto autoriaus moksliniame darbe. Diskonto norma laikome pelningumu, arba kitaip kapitalo grąža, kurią investuotojai tikisi gauti iš investicijų į nuosavybę, priklausomai nuo jos rizikos. Kadangi analizuojamos bendrovės viešai prekiauja savo akcijomis vietinėje vertybinių popierių biržoje, todėl kapitalo grąžai nustatyti naudojamas kapitalo aktyvų įkainojimo modelis CAPM (angliškai capital assets pricing model), kurio formalizacija pateikta žemiau:

$$CAPM = r_f + \beta \times (r_m - r_f). \quad (7)$$

kur: r_f - tai nerizikinga palūkanų norma šalyje (ilgalaikių vyriausybės obligacijų metinis pelningumas);

β - aktyvo rizikos matas (nusako nagrinėjamo aktyvo rizikos lygį lyginant su bendra rinkos rizika);

r_m - vidutinė metinė rinkos grąža.

Šiuo metodu vertinant kapitalo grąžą viena pagrindinių sąlygų yra ilga duomenų istorija. Kadangi Lietuvos akcijų biržos istorija nėra sena, ir dalies įmonių akcijomis pradėta prekiauti

ekonomikos pakilimo metu, todėl vertinant jų rizikos rodiklį β dėl sąlyginai trumpos akcijų kainos istorijos yra galimi nekorektiški įvertinimai. Tam, kad to išvengti, laukiama kapitalo grąža yra skaičiuojama visoms bendrovėms kartu, kuri lygi vidutinei metinei Lietuvos vertybinių popierių rinkos grąžai per 2000 – 2010 metų laikotarpį imtinai. Skaičiuojant pastarąjį rodiklį rizikos matas yra lygus 1-ai. Vadinasi, CAPM įvertis lygus laukiamai kapitalo grąžai Lietuvos vertybinių popierių rinkoje. 2000 metų pradžioje OMX Vilnius indekso vertė siekė 100 bazinių punktų, o 2010 metų gruodžio 31 d. – 409,65. Vidutinė metinė kaupiamoji OMX Vilnius indekso grąža CAGR (angliškai compound annual growth rate) vertinamu laikotarpiu siekė:

$$CAGR = \left(\left(\frac{409,65}{100,00} \right)^{\frac{1}{11}} - 1 \right) \times 100\% = 13,68\%.$$

Pastarasis dydis toliau bus naudojamas kaip įmonių kapitalo grąža.

2.4. Vertinamų įmonių atranka ir veiklos specifika

Renkantis įmones intelektualinio kapitalo vertinimui buvo atsižvelgta į tai, kad visa informacija, reikalinga skaičiavimams, turi būti viešai prieinama. Vienos atviriausių ir skaidriausių atskleidžiamos informacijos požiūriu yra įmonės, kurios kotiruojasi akcijų biržoje, todėl atrinktos įmonės yra iš Vilniaus vertybinių popierių biržos Oficialiojo prekybos sąrašo. Renkantis įmones buvo atsižvelgta į tai, kad jos turi atkleisti kuo daugiau informacijos reikalingos 3, 4, ir 5 lentelėse nurodytų rodiklių skaičiavimui. Taip pat buvo atmestos įmonės, kurios daugiau nei vieną laikotarpį iš pasirinkto darbo nuostolingai.

Įvertinus minėtų rodiklių atskleidžiamumą bendrovių metinėse finansinėse ataskaitose ir metiniuose pranešimuose parinktas tyrimo laikotarpis yra 2007-2010 metai. Laikotarpio pradžia parinkta 2007 metai, nes prieš tai buvusios ataskaitos gana skurdžios ir jose pateikiama mažiau reikiamos informacijos. 2011 metų metiniai rezultatai neimti dėl to, kad daugelis įmonių dar nebuvo viešai paskelbę 2011 metų metinių finansinių ataskaitų ir metinių pranešimų, o paskelbti 12 mėnesių rezultatai nėra pakankamai detalūs – informacijos atskleidžiamumas Vilniaus vertybinių popierių biržos Oficialiojo prekybos sąrašo įmonėse pateiktas 2 priede.

Tolimesnei analizei atrinktos devynios Vilniaus vertybinių popierių biržos oficialiojo sąrašo įmonės: APB „Apranga“, AB „City Service“, AB „Grigiškės“, AB „Lietuvos dujos“, AB „Panevėžio statybos trestas“, AB „Pieno žvaigždės“, AB „Rokiškio sūris“, TEO LT, AB ir AB „Vilniaus baldai“. Visos įmonės pagal Lietuvos statistikos departamento klasifikatorių EVRK2 priskirtos ekonominės veiklos rūšims.

APB „Apranga”

Įmonė įkurta 1945 metais – buvo įkurta drabužių ir avalynės didmeninė bazė, 1993 metais

įkurtas mažmeninės prekybos tinklas Lietuvoje. Į oficialųjį prekybos sąrašą įtraukta 2005 metais spalio 24 dieną. Įmonės pagrindinė veikla - mažmeninė prekyba drabužiais. „Aprangos“ grupę 2010 metų gruodžio 31 dieną sudarė 15 įmonių Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje (atitinkamai keturios, penkios ir penkios įmonės kiekvienoje šalyje). „Aprangos“ grupė savo veiklą Latvijoje pradėjo 2003 metais, o Estijoje – 2004 metais.

2010 metų gruodžio 31 dieną veikė 114 įmonių grupės parduotuvių Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. Grupės parduotuvės skirstomos į šešis pagrindinius segmentus: ekonominį, jaunimo, verslo, prestižo, Zara ir Išparduotuves. Nuosaviems prekybos tinklams priklauso Apranga, Aprangos galerija, City, Mados Linija parduotuvės, o pagal franšizės kontraktus įmonių grupė valdo Zara, Hugo Boss, Emporio Armani, Ermenegildo Zegna, Max Mara, Mango, Bershka, Pull and Bear, Stradivarius, Mexx, s.Oliver, Promod parduotuves .

Pagal Lietuvos statistiko departamento klasifikatorių APB „Apranga“ priskirta ekonominei veiklos rūšiai G47 – „Mažmeninė prekyba, išskyrus variklinių transporto priemonių ir motociklų prekybą.

AB „City Service“

AB “City Service” įkurta 1997 metais. Į oficialųjį prekybos sąrašą įtraukta 2007 metų birželio 8 dieną. Įmonės pagrindinė veikla pastatų ūkio valdymas, integruotos komunalinės paslaugos ir šilumos ūkio renovacija. Įmonių grupei priklauso 33 įmonės, iš kurių 26 Lietuvoje, 5 Rusijoje, po 1 Ukrainoje ir Latvijoje.

„City Service“ įmonių grupės paslaugos teikiamos šiuose miestuose bei jų regionuose: Lietuvoje – Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Alytaus, Utenos, Marijampolės, Palangos, Trakų, Širvintų, Radviliškio, Neringos, Varėnos, Kazlų Rūdos, Vilkaviškio, Šilutės bei Pagėgių savivaldybėse; Latvijoje – Rygos mieste ir atskiruose regionuose; Rusijos Federacijoje – Sankt Peterburgo ir Stavropolio miestuose. Bendrovė užsiima pastatų ūkio valdymo proceso administravimu, inžinerinių sistemų priežiūra ir remontu, energetinių išteklių valdymu ir renovacija, pastatų techniniu ir energetiniu auditu, atliekų tvarkymu ir ekologijos verslu, liftų technine priežiūra, teritorijų tvarkymu ir valymu. Svarbiausi „City Service“ grupės prižiūrimų pastatų segmentai: daugiabučiai gyvenamieji namai, komerciniai pastatai, visuomeniniai pastatai ir pramoniniai pastatai.

Pagal Lietuvos statistiko departamento klasifikatorių AB „City Service“ priskirta ekonominei veiklos rūšiai N82 – „Administracinė veikla, įstaigų ir kitų verslo įmonių aptarnavimo veikla“.

AB „Grigiškės“

Grigiškių popieriaus fabrikas įkurtas 1823 metais, AB “Grigiškės” įregistruota 1990 metais. Įmonės akcijos į papildomąjį prekybos sąrašą įtrauktos 1994 metų vasario 2 dieną, o į oficialųjį prekybos sąrašą - 2010 metų liepos 1 dieną. Įmonė gamina tualetinį popierių, popierinius rankšluosčius ir servetėles, gofruotąjį kartoną, dėžes iš jo.

2010 metų gruodžio 31 dieną įmonių grupę sudarė 7 įmonės iš kurių viena Ukrainoje, kitos Lietuvoje. Maždaug pusė gaminamos produkcijos yra eksportuojama į Latviją, Daniją, Estiją, Slovakiją, Čekiją, Lenkiją, Norvegiją, Švediją, Vokietiją bei kitas šalis.

Pagal Lietuvos statistiko departamento klasifikatorių AB „Grigiškės“ priskirtos ekonominei veiklos rūšiai C17 – „Popieriaus ir popieriaus gaminių gamyba“.

AB „Lietuvos dujos“

Lietuvoje gamtinių dujų verslas vykdomas nuo 1961 metų, o AB „Lietuvos dujos“ įregistruota 1995 metais, akcijos įtrauktos į papildomąjį prekybos sąrašą 1996 metų balandžio 23 dieną, į oficialųjį prekybos sąrašą - 2008 metų sausio 1 dieną. Pagrindinė įmonės veikla – gamtinių dujų pirkimas (importas) ir pardavimas klientams, perdavimo, skirstymo paslaugų teikimas, racionalus Lietuvos gamtinių dujų tiekimo infrastruktūros, kurios dauguma priklauso bendrovei, vystymas. AB „Lietuvos dujos“ valdo vieną dukterinę įmonę Lietuvoje. Bendrovė tranzitu gamtines dujas tiekia į Rusijos Federacijos Kaliningrado sritį. Turi daugiau kaip 540 tūkst. klientų.

Pagal Lietuvos statistiko departamento klasifikatorių AB „Lietuvos dujos“ priskirtos ekonominei veiklos rūšiai D35 – „Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas“.

AB „Panevėžio statybos trestas“

AB „Panevėžio statybos trestas“ įkurtas 1993 metais. Pagrindinė įmonės veikla yra statybos-montavimo darbai. Įmonės akcijos įtrauktos į papildomąjį prekybos sąrašą 1997 metų balandžio 14 dieną, į oficialųjį prekybos sąrašą - 2006 metų liepos 13 dieną.

2010 metų gruodžio 31 dieną įmonei priklausė tiesiogiai 9 dukterinės įmonės (iš jų 6 Lietuvoje, po vieną Lenkijoje, Latvijoje ir Kaliningrade), o per dukterinę įmonę UAB „PST investicijos“ dar 5 įmonės Lietuvoje ir 1 Kaliningrade.

AB „Panevėžio statybos trestas“ teikia projektavimo, bendrųjų ir specializuotų statybos darbų bei projektų valdymo paslaugas ne tik Lietuvoje, bet ir Latvijoje bei Rusijoje. Pagrindinės veiklos sritys – gamybinės, komercinės ir visuomeninės paskirties objektų statyba, lauko inžinerinių tinklų tiesimas, gerbūvio tvarkymas, architektūros paveldo pastatų atnaujinimas.

Pagal Lietuvos statistiko departamento klasifikatorių AB „Panevėžio statybos trestas“ priskirtas ekonominei veiklos rūšiai F41 – „Pastatų statyba“.

AB „Pieno žvaigždės“

AB „Pieno žvaigždės“ įkurta 1998 metais susijungus AB „Mažeikių pieninė“ ir AB „Pasvalio sūrinė“, vėliau buvo prijungta AB „Kauno pienas“ ir AB „Panevėžio pienas“. Įmonės akcijos įtrauktos į papildomąjį prekybos sąrašą 1999 metų sausio 11 dieną, į oficialųjį prekybos sąrašą - 2002 metų sausio 02 dieną. Pieno perdirbimo bendrovė AB „Pieno žvaigždės“ ypatingą dėmesį skiria šviežių pieno produktų gamybai bei eksportui. Įmonė šiuo metu gamina daugiau nei 500 pavadinimų produktų kuri skirta ne tik vietinei rinkai, bet ir eksportuojami į Rusiją, Europos Sąjungos, NVS ir Baltijos

šalis .Populiariausia eksporto prekė – fermentinis sūris.

Pagal Lietuvos statistiko departamento klasifikatorių AB „Pieno žvaigždės“ priskirtos ekonominei veiklos rūšiai C10 – „Maisto produktų gamyba“.

AB „Rokiškio sūris“

AB „Rokiškio sūris“ įkurtas 1995 metais, akcijos į Oficialųjį prekybos sąrašą įtrauktos 1997 metų balandžio 7 dieną. Įmonei priklauso 8 dukterinės įmonės, iš kurių dvi yra Latvijos įmonės. Įmonės pagrindinė veikla yra fermentinių sūrių, išrūginių produktų, lieso pieno miltų gamyba ir prekyba. Įmonė eksportuoja produkciją į Rytų bei Vakarų rinkas. Švieži pieno produktai skirti tiek vidaus rinkai, tiek ir kaimyninių šalių poreikiams tenkinti. AB „Rokiškio sūris“ grupės gamyba yra vystoma Rokiškio, Utenos ir Ukmergės miestuose. Didžiąją eksporto dalį sudaro fermentiniai sūriai. Grupė nuo seno orientuojasi į masinę jų gamybą. Rokiškio sūris pagamina apie 30 tūkst. tonų fermentinių sūrių per metus.

Pagal Lietuvos statistiko departamento klasifikatorių AB „Rokiškio sūris“ priskirtas ekonominei veiklos rūšiai C10 – „Maisto produktų gamyba“.

TEO LT, AB

TEO LT, AB įkurta 1992 metais. Bendrovė buvo privatizuota 1998 metais ir yra konsoliduota didžiausios Šiaurės ir Baltijos šalių telekomunikacijų korporacijos „TeliaSonera AB“ dukterinė įmonė. Įmonės Lietuvos plačiajuosčio interneto prieigos ir balso telefonijos paslaugų įmonė, teikianti integruotas telekomunikacijų, IT ir TV paslaugas gyventojams ir verslui. Įmonės akcijos į Oficialųjį prekybos sąrašą įtrauktos 2000 metų birželio 12 dieną. TEO LT, AB įmonių grupei priklauso dar 5 dukterinės įmonės Lietuvoje. TEO LT, AB turi daugiau nei 670 tūkst. naudojamų pagrindinių telefono linijų, daugiau nei 320 tūkstančių plačiajuosčio interneto prieigų, daugiau nei 140 tūkst. televizijos paslaugų vartotojų.

Pagal Lietuvos statistiko departamento klasifikatorių TEO LT, AB priskirta ekonominei veiklos rūšiai J61 – „Telekomunikacijos“.

AB „Vilniaus baldai“

1883 metais savo veiklą pradėjusi kaip maža dirbtuvėlė 1993 metais AB „Vilniaus baldai“ įregistruota kaip akcinė bendrovė. Įmonės akcijos įtrauktos į Papildomąjį prekybos sąrašą 2000 metų birželio 5 dieną, į Oficialųjį prekybos sąrašą 2003 metų rugsėjo 1 dieną. Bendrovė projektuoja, gamina ir prekiauja biuro, miegamojo, svetainės bei prieškambario baldais. Įmonių grupei priklauso dar viena dukterinė bendrovė. AB „Vilniaus baldai“ eksportuoja beveik visą pagamintą produkciją į Europos ir kitas pasaulio šalis.

Pagal Lietuvos statistiko departamento klasifikatorių AB „Vilniaus baldai“ priskirti ekonominei veiklos rūšiai C31 – „Baldų gamyba“.

3. BIRŽOJE KOTIRUOJAMŲ ĮMONIŲ INTELEKTINIO KAPITALO LYGINAMOJI ANALIZĖ

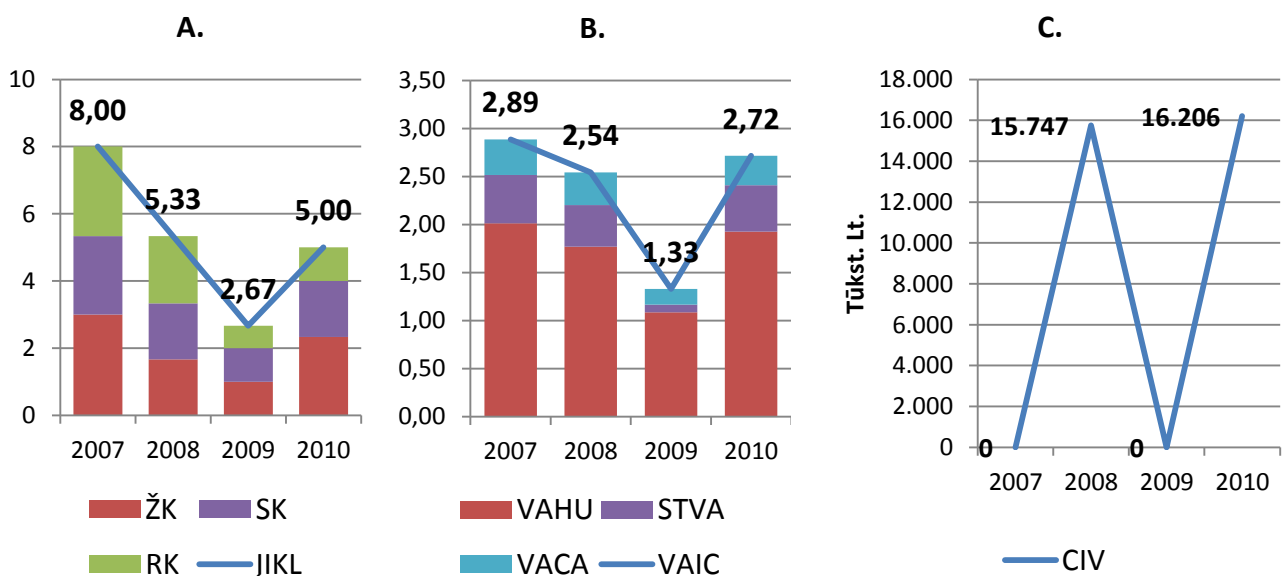
Remiantis sudarytu įmonės intelektualio kapitalo lygio vertinimo modeliu (toliau - ĮIKL), Pulic pridėtinės vertės intelektualio kapitalo koeficiento metodu (VAIC) ir Stewart – apskaičiuotosios nematerialiosios vertės metodu (CIV) tirtas devynių Vilniaus Vertybinių Popierių biržos bendrovių - APB „Apranga“, AB „City Service“, AB „Grigiškės“, AB „Lietuvos dujos“, AB „Panevėžio statybos trestas“, AB „Pieno žvaigždės“, AB „Rokiškio sūris“, TEO LT, AB ir AB „Vilniaus baldai“ - intelektualio kapitalo lygis 2007-2010 metais.

3.1. Biržoje kotiruojamų įmonių intelektualio kapitalo lygis 2007-2010 metais

Atrinktų įmonių skaičiavimams reikalingi rodikliai ir intelektualio kapitalo vertinimo metodų apskaičiavimo rezultatai pateikti 3 priede. Toliau atskirai aptariami kiekvienos įmonės rezultatai. Smulkiau detalizuojama ĮIKL metodo rezultatai, todėl kad metodas naujai sudarytas ir norima labiau įsigilinti į jo tinkamumą įmonių intelektualio kapitalo vertinimui.

3.1.1. APB „Apranga“ intelektualio kapitalo lygis 2007-2010 metais

Pirmoji analizuojama įmonė - APB „Apranga“. Įmonės intelektualio kapitalo lygis 2007-2010 metais, įvertintas trimis skirtingais intelektualio kapitalo vertinimo metodais, pavaizduotas 3 paveiksle.

Sudaryta pagal 3 priedo 1 lentelės duomenis.

3 paveikslas. APB „Apranga“ intelektualio kapitalo lygis 2007-2010 metais

3 paveikslo A grafike atvaizduotas įmonės intelektualio kapitalo lygis įvertintas IIKL metodu, B grafike – VAIC metodu, C grafike – CIV metodu. IIKL ir VAIC metodais įvertintas APB „Apranga“ intelektualinis kapitalas buvo didžiausias 2007 metais, po to 2008 ir 2009 metais mažėjo, o 2010 metais vėl didėjo – IIKL metodu buvo šiek tiek mažesnis nei 2008 metais, o VAIC metodu artimas 2007 metų lygiui. VAIC visais laikotarpiais didžiausias lyginamasis svoris buvo žmogiškojo kapitalo efektyvumo koeficiento (VAHU) – tai galima įvardinti kaip pagrindinį metodo trūkumą, nes intelektualinis kapitalas didžiąja dalimi vertinamas kaip išlaidų darbuotojams efektyvumas. CIV metodu įvertintas įmonės intelektualinis kapitalas buvo didžiausias 2010 metais, 2007 ir 2009 metais intelektualio kapitalo reikšmė buvo lygi 0, nes įmonės ROA buvo mažesnis nei vidutinio konkurento šakoje. CIV metodas netenka prasmės, jei įmonė neturi konkurencinio pranašumo prieš vidutinius konkurentus turto valdymo efektyvume.

IIKL metodu įvertintas APB „Apranga“ intelektualio kapitalo lygis 2007 metais buvo aukštas, 2008 ir 2010 metais vidutinis, o 2009 metais žemas. IIKL rodikliui 2007 ir 2010 metais didžiausią įtaką darė žmogiškojo kapitalo rodikliai – iki maksimalaus 10 balų įvertinimo trūko aukštesnio darbuotojų dalies yra su aukštuoju išsilavinimu rodiklio. Šis rodiklis visais metais buvo įvertintas 1 balu. Atsižvelgiant į tai, kad įmonės pagrindinė veikla yra mažmeninė drabužių prekyba ir aptarnaujantis personalas (tai parduotuvių darbuotojai) sudaro apie 80 procentų viso personalo, kyla abejonių ar įmonė gali pasiekti šio rodiklio įvertinimą 2 balais. Teoriškai darbuotojai su aukštuoju išsilavinimu turėtų ieškoti aukštesnės kvalifikacijos darbų, nei paprasti drabužių pardavėjai. Tačiau pastebimas darbuotojų su aukštuoju išsilavinimu dalies didėjimas - nuo 20 procentų 2007 metais iki 33 procentų 2010 metais. APB „Apranga“ 2007 metais ir 2008 metais savo darbuotojams mokėjo daugiau nei mažmeninės prekybos veiklos rūšies vidutiniai konkurentai, kas minėtais metais didino žmogiškojo kapitalo lygį 2 balais, paskutiniiais dviem analizuojamais metais mažiau nei vidutiniai konkurentai – dėl to rodiklio vertė balais lygi 0. Darbo užmokesčio sumažėjimas galėjo būti susijęs tiek su ekonomine krize, tiek su „avių bandos“ efektu mažinant atlyginimus kitose įmonėse, tiek su įmonės pardavimų pajamų mažėjimu. Visgi įmonei visais analizuojamais metais pavyko išlaikyti vienodą darbo užmokesčio sąnaudų vienam pardavimų pajamų litui rodiklį (0,14 2007 ir 2010 metais ir 0,15 2008 ir 2009 metais), kas visais keturiais metais žmogiškojo kapitalo lygį didino 2 balais. Vadovaujančių darbuotojų darbo užmokesčio pokyčio ir pelno vienam darbuotojui pokyčio rodikliai 2007 ir 2010 metais buvo įvertinti 2 balais, o 2008 ir 2009 metais – 0 balų. Pirmojo rodiklio vertė balais 2008 metais lėmė tai, kad įmonės pelnas lyginant 2008 metus su 2007 metais sumažėjo, o darbuotojų skaičius padidėjo, 2009 metų rodiklio vertė balais lėmė įmonės patirti nuostoliai. Su šiuo rodikliu gali būti susijęs ir vadovaujančių darbuotojų darbo užmokestis, bet be vidinės informacijos tai patvirtinti arba paneigti sunku. Įmonės žmogiškasis kapitalas analizuojamu laikotarpiu atitinkamai buvo įvertintas 9, 5, 3 ir 7 balais iš 10 galimų.

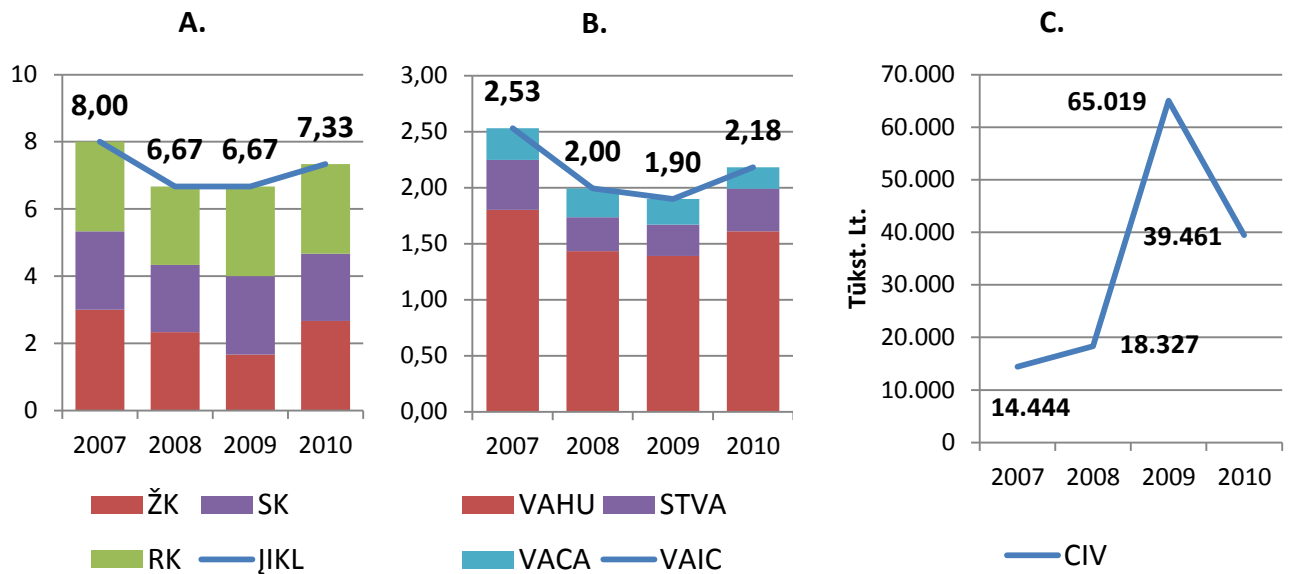
APB „Apranga“ ĮIKL rodikliui 2008 metais didžiausią įtaką darė santykių (ryšių) kapitalo rodikliai. Tai labiausiai kitusi per visą analizuojamą laikotarpį ĮIKL struktūros dalis (nuo 8 balų 2006 metais iki 3 balų 2010 metais). Įmonės pardavimų dalies mažmeninės veiklos rūšyje rodiklis visais analizuojamais laikotarpiais buvo įvertintas 0, ką galima paaiškinti ekonominės veiklos rūšies priskyrimu, tarp mažmeninių drabužių prekybos įmonių APB „Apranga“ užimtą reikšmingą rinkos dalį, o tarp visų mažmeninės prekybos įmonių (kurių pagal statistikos departamento duomenis analizuojamu laikotarpiu vidutiniškai buvo 5220) dalis yra per maža, kad rodikliui būtų suteikta didesnė vertė. Įmonės ir įmonių grupės pardavimų pokyčiai rodikliai 2 balais buvo įvertinti 2007 ir 2008 metais, o 2009 ir 2010 metais – buvo įvertinti 0 balu. To priežastimi galima įvardinti ir ekonominę krizę ir tai, kad įmonių grupės plėtra nėra pakankamai naudinga. Tokia pati tendencija pastebima ir įmonių grupės turto pokyčio rodiklyje – viena iš priežasčių gali būti mažėjančios investicijos į turto atnaujinimą. Akcijų kainos pokyčio rodiklis 0 buvo įvertintas tik 2008 metais, tai gali būti susiję su krize akcijų biržoje. Kitais metais rodiklis buvo įvertintas 2 balais, tai rodo, kad akcininkai įmonę vertina vis geriau. Įmonės santykių (ryšių) kapitalas analizuojamu laikotarpiu atitinkamai buvo įvertintas 8, 6, 2 ir 3 balais iš 10 galimų.

Paskutinė ĮIKL dedamoji - struktūrinio kapitalo rodikliai. Visais metais 2 balais buvo įvertintas pardavimų savikainos vienam pardavimų litui skirtumas tarp įmonės ir mažmeninės prekybos veiklos rūšies vidutinio konkurento. Tai būtų galima paaiškinti geresniais santykiais su tiekėjais arba optimalesniu sąnaudų valdymu., ko nebūtų galima pasakyti apie įmonės turto valdymo efektyvumą. Vidutinio konkurento ROA buvo efektyvesnis 2007 ir 2008 metais, ko pasekoje minėto rodiklio vertė balais buvo lygi 0. Įmonės ROA pokytis buvo teigiamas tik 2007 metus lyginant su 2006 metais, kitais laikotarpiais įmonės turto valdymo efektyvumas buvo mažėjantis. Tokia pati tendencija pastebėta su investicijų į ilgalaikį ir materialųjį ir nematerialųjį turtą pokyčio rodikliu. Paskutinis struktūrinio kapitalo rodiklis – aptarnaujančio personalo dalies rodiklis, visais metais buvo įvertintas 1 balu. Įmonėje vidutiniškai keturiems pavaldiniams tenka po vieną vadovaujantį ir administracijos darbuotoją. Įmonės struktūrinis kapitalas analizuojamu laikotarpiu atitinkamai buvo įvertintas 7, 5, 3 ir 5 balais iš 10 galimų.

ĮIKL metodu vertinant APB „Apranga“ intelektualinio kapitalo lygį galima rasti trūkumų. Vienas iš jų būtų tai, kad darbuotojų su aukštuoju išsilavinimu dalies rodiklio vertė balais diskutuotina: prekybos įmonėms būtų galima parinkti mažesnę darbuotojų su aukštuoju išsilavinimu proporciją. Taip pat diskutuotinas įmonės priskyrimas mažmeninės prekybos, išskyrus variklinių transporto priemonių ir motociklų prekybos ekonominės veiklos rūšiai, tačiau statistikos departamente drabužių ir batų mažmeninės prekybos ekonominės veikalo rūšis neišskirta, o visas įmones buvo siekiama vertinti naudojant tuos pačius informacijos šaltinius, tai yra metines finansines ataskaitas, biržos duomenis ir statistikos departamento duomenis.

3.1.2. AB „City Service“ intelektualinio kapitalo lygis 2007-2010 metais

Kita pasirinkta įmonė - AB „City Service“, šios įmonės intelektualinio kapitalo lygis 2007-2010 metais, įvertintas trimis skirtingais metodais, pavaizduotas 4 paveiksle.

Sudaryta pagal 3 priedo 2 lentelės duomenis.

4 paveikslas. AB „City Service“ intelektualinio kapitalo lygis 2007-2010 metais

4 paveikslo A grafike atvaizduotas įmonės intelektualinio kapitalo lygis įvertintas IJKL metodu, B grafike – VAIC metodu, C grafike – CIV metodu. IJKL ir VAIC metodais įvertintas AB „City Service“ intelektualinio kapitalo lygis aukščiausias buvo 2007 metais, 2008 metais mažėjo, 2009 metais IJKL buvo toks pats, CIV mažėjo, o 2010 metais abiem metodais vėl didėjo. Kaip ir prieš tai analizuotos įmonės VAIC visais laikotarpiais didžiausias lyginamasis svoris buvo žmogiškojo kapitalo efektyvumo koeficiento (VAHU). CIV metodo rezultatai priešingi – 2007 metais intelektualinio kapitalo lygis mažiausias, po to du metus didėjo, ir 2009 metais pasiekė aukščiausią reikšmę (kitais metodais šiais metais intelektualinio kapitalo vertė buvo mažiausia), o 2010 metais mažėjo. Kadangi įmonė yra rinkos lyderė, kyla abejonių dėl CIV metodo naudojimo tinkamumo – įmonės rezultatai gali didžiąja dalimi įtakoti šakos rezultatus, ko pasėkoje bus mažesnė intelektualinio kapitalo vertė.

IJKL metodu įvertintas AB „City Service“ intelektualinio kapitalo lygis 2007 metais aukštas, 2008 ir 2009 metais vidutinis, o 2010 metais vėl aukštas. Analizuojant įmonės žmogiškojo kapitalo struktūros rodiklius visais metais 2 balais buvo įvertintas skirtumas tarp įmonės ir vidutinio administracinės veiklos, įstaigų ir kitų verslo įmonių aptarnavimo veiklos šakos konkurento vidutinio darbo užmokesčio rodiklis, iš to galima spręsti, kad įmonėje dirba pakankamai kompetencijos turintys darbuotojai ir įmonė gali leisti sau mokėti daugiau nei vidutinis konkurentas taip juos išlaikydama. Įmonės vadovaujančių darbuotojų vidutinis darbo užmokestis didėjo visais laikotarpiais išskyrus 2009

metus lyginant su 2008 metais. Įmonės darbuotojų su aukščiau išsilavinimu dalis panaši visais laikotarpiais ir buvo vidutinio lygio, kas nėra blogai įvertinus tai, kad įmonės teikiamas aptarnavimo paslaugas geriausiai teiktų profesinį išsilavinimą turintys darbuotojai. Analizuojant darbo užmokesčio sąnaudų vienam pardavimų litui rodikliui pastebima didėjimo tendencija, kas rodo, kad arba įmonė nori didesnę dalį pajamų atiduoti darbuotojams, taip juos papildomai motyvuodama, arba tai, kad nesiekama optimizuoti darbo užmokesčio sąnaudų. Pelno vienam darbuotojui pokyčio rodiklis pats nestabiliausias – 2007 ir 2010 metais gana aukštas teigiamas ir 2008 ir 2009 metais neigiamas (balais suteikta vertė atitinkamai po 2 ir po 0). Paskutinių dviejų minėtų rodiklių pokyčiai rodo, kad arba įmonė nesugeba efektyviai valdyti žmogiškųjų išteklių atsižvelgdama į paklausą arba dar nėra tiksliai suformavusi su darbuotojais ir darbo užmokesčiu susijusios politikos. Įmonės žmogiškasis kapitalas analizuojamu laikotarpiu atitinkamai buvo įvertintas 9, 7, 5 ir 8 balais iš 10 galimų.

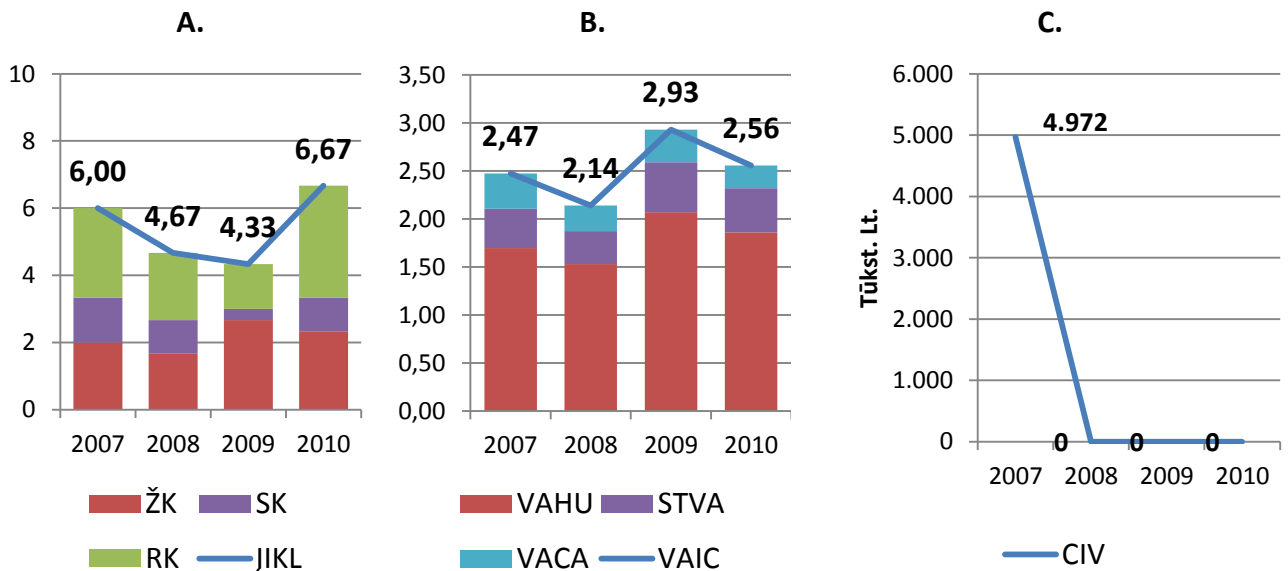
Įmonės struktūrinis kapitalas analizuojamu laikotarpiu atitinkamai buvo įvertintas 7, 6, 7 ir 6 balais iš 10 galimų. Visais laikotarpiais įmonei pavyko išlaikyti aukštą aptarnaujančio personalo lygį – vienam vadovaujančiam darbuotojui tenka vidutiniškai po 39 pavaldinius, didėjančias investicijas į ilgalaikį materialųjį ir nematerialųjį turtą, aukštesnį ROA lygį nei vidutinių administracinės veiklos, įstaigų ir kitų verslo įmonių aptarnavimo veiklos rūšies konkurentų, kas rodo efektyvesnį už konkurentų turto valdymą. Visi trys rodikliai visais laikotarpiais buvo įvertinti 2 balais. Nepaisant geresnio turto valdymo nei vidutiniai konkurentai, įmonei nė vienu laikotarpiu nepavyko sumažinti pardavimų savikainos vienam pardavimų litui, kuri mažesnė buvo pas konkurentus (rodiklis visais laikotarpiais įvertintas 0 balų), o analizuojant įmonės turto valdymo pokytį, jis buvo stabilus 2007 ir 2009 metais (įvertintas po 1 balą), o kitais laikotarpiais blogėjo (įvertintas 0 balų).

Analizuojamu laikotarpiu buvo gana aukštas ir stabilus AB „City Service“ santykių (ryšių) kapitalo lygis, atitinkamai buvo įvertintas 8, 7, 8 ir 8 balais iš 10 galimų. Nepaisant įmonės pardavimų mažėjimo nuo 2008 metu, rodiklio stabilumą užtikrino pastovi įmonės užimama dalis administracinės veiklos, įstaigų ir kitų verslo įmonių aptarnavimo veiklos rūšyje (apie 50 procentų visų pardavimų) ir sėkminga grupės plėtra, visais laikotarpiais didinanti įmonių grupės pardavimų apimtį ir turtą. Įmonės akcijų kainos pokytis buvo neigiamas pirmaisiais dviem laikotarpiais ir teigiamas paskutiniais dviem laikotarpiais, kas rodo gerėjančius santykius su investuotojais ir augančią įmonės rinkos vertę, arba akcijų rinkų atsigavimą po krizės.

3.1.3. AB „Grigiškės“ intelektualio kapitalo lygis 2007-2010 metais

Toliau analizuotas AB „Grigiškės“ intelektualio kapitalo lygis 2007-2010 metais. Įmonės intelektualio kapitalo vertė atvaizduota 5 paveiksle.

5 paveikslo A grafike atvaizduotas įmonės intelektualio kapitalo lygis įvertintas IJKL metodu, B grafike – VAIC metodu, C grafike – CIV metodu. Visais trimis metodais vertinant AB

Sudaryta pagal 3 priedo 3 lentelės duomenis.

5 paveikslas. AB „Grigiškės“ intelektinio kapitalo lygis 2007-2010 metais

„Grigiškės“ intelektinio kapitalo lygis nukrito 2008 metais lyginant su 2007 metais. IJKL metodu įvertinta intelektinio kapitalo vertė mažėjo ir 2009 metais lyginant su 2007 metais, o 2010 metais ir pasiekė aukščiausią lygį analizuojamu laikotarpiu. VAIC metodu – aukščiausia intelektinio kapitalo vertė buvo 2009 metais, o 2010 metais vėl sumažėjo. VAIC visais laikotarpiais didžiausias lyginamasis svoris buvo žmogiškojo kapitalo efektyvumo koeficiento (VAHU). CIV metodu įvertintas įmonės intelektinis kapitalas buvo didžiausias 2007 metais, o likusiais metais intelektinio kapitalo reikšmė buvo lygi 0, nes įmonės ROA buvo mažesnis nei vidutinio konkurento šakoje, todėl CIV metodas netenka prasmės, jei įmonė neturi konkurencinio pranašumo prieš vidutinius konkurentus turto valdymo efektyvume.

IJKL metodu įvertintas AB „Grigiškės“ intelektinio kapitalo lygis visu analizuojamu laikotarpiu buvo vidutinis. Įmonės žmogiškajam kapitalui būdingas mažėjančios darbo užmokesčio sąnaudos vienam pardavimui litui ir didėjantis vadovaujančių darbuotojų darbo užmokestis - abu rodikliai visais laikotarpiais buvo įvertinti 2 balais. Įmonės ne vadovaujančių darbuotojų vidutinis darbo užmokestis 2008 ir 2009 metais buvo tokio pat lygio kaip ir vidutinio popieriaus ir popieriaus gaminių gamybos veiklos rūšies konkurento (rodiklis abejais metais įvertintas 1 balu), o 2007 ir 2010 metais aukštesnis (rodiklio vertė balais 2). Tokios trijų aukščiau minėtų rodiklių vertės rodo, kad įmonė efektyviai valdo darbo užmokesčio lygį, sugebėdama pasiūlyti patrauklų darbo užmokestį darbuotojams ir papildomai motyvuoti vadovus. Tačiau tai neatsispindi pelno vienam darbuotojui pokyčio rodiklyje, kuris visais metais išskyrus 2009 metus buvo neigiamas ir įvertintas 0, o 2009 metais teigiamas ir įvertintas 2 balais. AB „Grigiškės“ taip pat pastebimas darbuotojų su aukščiau išsilavinimu dalies didėjimas, tačiau rodiklis dar nepakankamai didelis ir vertinamas 1 balu visais metais. Įmonės žmogiškasis

kapitalas analizuojamu laikotarpiu atitinkamai buvo įvertintas 6, 5, 8 ir 7 balais iš 10 galimų.

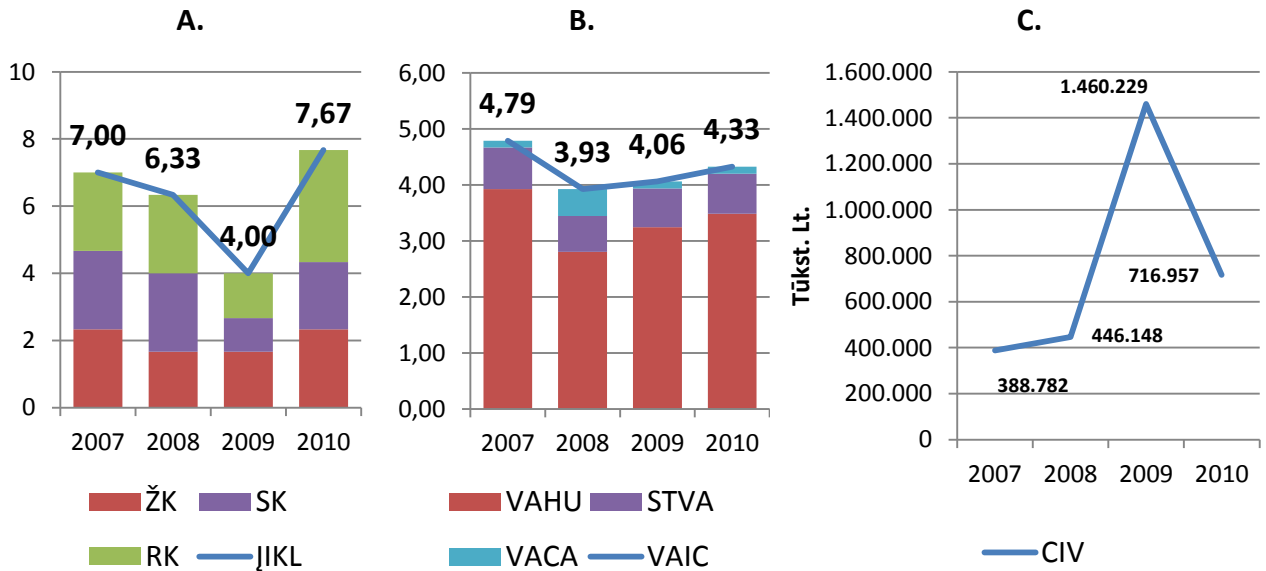
AB „Grigiškės“ struktūrinis kapitalas analizuojamu laikotarpiu atitinkamai buvo įvertintas 4, 3, 1 ir 3 balais iš 10 galimų - tai gana žemas įvertinimas, kuris signalizuoja, kad procesai įmonės viduje nėra tinkamai suderinti, įmonė didžiąja dalimi nėra geriau valdoma nei vidutiniai popieriaus ir popieriaus gaminių gamybos veiklos rūšies konkurentai. Įmonės ROA rodiklis nuolat mažėjo, kas rodo neefektyvų turto valdymą (visais metais rodiklio vertė balais 0). Įmonės ROA rodiklis aukštesnis už vidutinio ekonominės veiklos rūšies konkurento tik 2007 metais (vertė balais – 2), o kitais metais įmonės vidutinės konkurentės sugebėjo turtą valdyti efektyviau (rodiklio vertė balais - 0). Lyginant su konkurentais pardavimų savikaina vienam pardavimų litui panašaus lygio irgi tik 2007 metais (vertė balais – 1), kitais metais didesnė nei vidutinio konkurento – tai rodo, kad vidutiniai konkurentai sugeba ne tik efektyviau valdyti turtą bet ir paskirstyti bei valdyti pardavimų sąnaudas. Įmonėje vienam vadovaujančiam ir administracijos darbuotojui vidutiniškai tenka po 4 pavaldinius, todėl už aptarnaujančio personalo dalies rodiklį visais metais suteikiamas 1 balas. Įmonei nėra būdinga ir pastovi investicijų į ilgalaikį materialiujų ir nematerialiųjų turtą apimtis. 2007 ir 2009 metais šios apimtys mažėjo (vertė balais – 0), o 2008 ir 2010 metais didėjo (vertė balais – 2).

Gerėsnė situacija vertinant AB „Grigiškės“ santykių (ryšių) kapitalą - analizuojamu laikotarpiu ši IJKL dedamoji dalis atitinkamai buvo įvertinta 8, 6, 4 ir 10 balų iš 10 galimų. Įmonės akcijų kainos pokytis buvo neigiamas pirmaisiais dviem laikotarpiais ir teigiamas paskutiniais dviem laikotarpiais, kas rodo gerėjančius santykius su investuotojais ir augančią įmonės rinkos vertę. Didžiąją dalį įmonių grupės pardavimų sudaro pačios įmonės pardavimai, todėl tiek AB „Grigiškės“, tiek ir visai įmonių grupei už pardavimų apimčių pokyčio rodiklį suteiktos vienodos vertės balais – 2007 ir 2010 po 2 balus, 2008 metais 1 balas ir 2009 – 0. Įmonių grupės visas turtas didėjo visais laikotarpiais išskyrus 2009 metus (2009 metais rodiklio vertė balais 0, o kitais metais – 2). Nepaisant to, kad įmonės pardavimų dalies popieriaus ir popieriaus gaminių gamybos veiklos rūšyje rodikliui visais laikotarpiais suteikta 2 balų vertė, pastebimas šio rodiklio mažėjimas, tai yra ir klientų rato susiaurėjimas.

3.1.4. AB „Lietuvos dujos“ intelektinio kapitalo lygis 2007-2010 metais

AB „Lietuvos dujos“ intelektinio kapitalo lygis 2007-2010 metais įvertintas trimis skirtingais intelektinio kapitalo vertinimo metodais ir pavaizduotas 6 paveiksle.

6 paveikslo A grafike atvaizduotas įmonės intelektinio kapitalo lygis įvertintas IJKL metodu, B grafike – VAIC metodu, C grafike – CIV metodu. IJKL metodu įvertintas AB „Lietuvos dujos“ intelektinio kapitalo lygis 2008 ir 2009 metais mažėjo, o 2010 metais pasiekė savo aukščiausią intelektinio kapitalo lygį analizuojamu laikotarpiu. Tuo tarpu VAIC aukščiausia vertė 2007 metais, 2008 metais nukrito, o 2009 ir 2010 didėjo. Kaip ir kitų analizuotų įmonių VAIC visais laikotarpiais didžiausias lyginamasis svoris buvo žmogiškojo kapitalo efektyvumo koeficiento (VAHU). CIV

Sudaryta pagal 3 priedo 4 lentelės duomenis.

6 paveikslas. AB „Lietuvos dujos“ intelektinio kapitalo lygis 2007-2010 metais

metodo mažiausia reikšmė 2007 metais, 2008 didėjo, 2009 taip pat didėjo ir pasiekė aukščiausią intelektinio kapitalo lygį analizuojamu laikotarpiu, o 2010 metais mažėjo.

IJKL metodu įvertintas AB „Lietuvos dujos“ intelektinio kapitalo lygis 2007, 2008 ir 2009 metais vidutinis, o 2010 metais aukštas. Įmonės gana aukštas darbuotojų su aukštuju išsilavinimo dalies rodiklis, tačiau nesiekia nustatytos 50 procentų ribos, todėl visais analizuojamais laikotarpiais rodikliui suteikta vertė balais – po 1. Įmonės vadovaujančių darbuotojų vidutinis darbo užmokestis didėjo visais metais išskyrus 2009 metus, didėjimo tendencija pastebima ir tarp kitų įmonės darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio, bet įmonės ne vadovaujančių darbuotojų vidutinis darbo užmokestis žemesnis nei vidutinio elektros dujų, garo tiekimo ir oro kondicionavimo veiklos rūšies konkurento (visais laikotarpiais skirtas balas – 0). AB „Lietuvos dujos“ yra dujų rinkos Lietuvoje lyderė, tačiau priskyrus ją prie elektros, dujų, garo tiekimo ir oro kondicionavimo ekonominės veiklos rūšies, palyginimas su kitomis šios veiklos rūšies vidutinėmis konkurentėmis gali neatspindėti realios situacijos. Įmonės išlaikytas žemas darbo užmokesčio sąnaudų vienam pardavimų litui lygis kiekvienais metais žmogiškojo kapitalo lygį didino 2 balais. Pelno vienam darbuotojui pokytis visais metais išskyrus 2008 metais buvo teigiamas ir rodiklis buvo įvertintas 2 balais (2008 metais 0 balų). Įmonės žmogiškasis kapitalas analizuojamu laikotarpiu atitinkamai buvo įvertintas 8, 5, 5 ir 7 balais iš 10 galimų.

Įmonės struktūrinis kapitalas analizuojamu laikotarpiu atitinkamai buvo įvertintas 7, 7, 3 ir 6 balais iš 10 galimų. 2 balais struktūrinį kapitalą kiekvienais metais didino geriau nei vidutinio konkurento elektros, dujų, garo tiekimo ir oro kondicionavimo veiklos rūšyje valdomas AB „Lietuvos dujos“ turtas (ROA rodiklis buvo didesnis nei vidutinio konkurento), ko negalima pasakyti apie

pardavimų savikainos vienam pajamų litui įmonėje ir elektros, dujų, garo tiekimo ir oro kondicionavimo veiklos rūšyje rodiklį, kuris įmonėje buvo didesnis 2007 metais, panašaus lygio 2008 metais ir likusiais metais žemesnis (atitinkamai skirti balai 2, 1, 0 ir 0). Įmonės lygmenyje ROA pokytis buvo neigiamas tik 2009 metais (2009 metais rodikliui skirta 0 balų, o kitais metais po 2 balus). Įmonei taip pat būdingos pastovios arba didėjančios investicijos į ilgalaikį materialųjį ir nematerialųjį turtą (pastovios 2007 ir 2009 metais įvertintos po 1 balą, o augančios 2008 ir 2010 metais įvertintos po 2 balus). Įmonėje palyginus maža aptarnaujančio personalo (darbininkų) dalis – dviem darbininkams skirti trys vadovai ir administracijos darbuotojai.

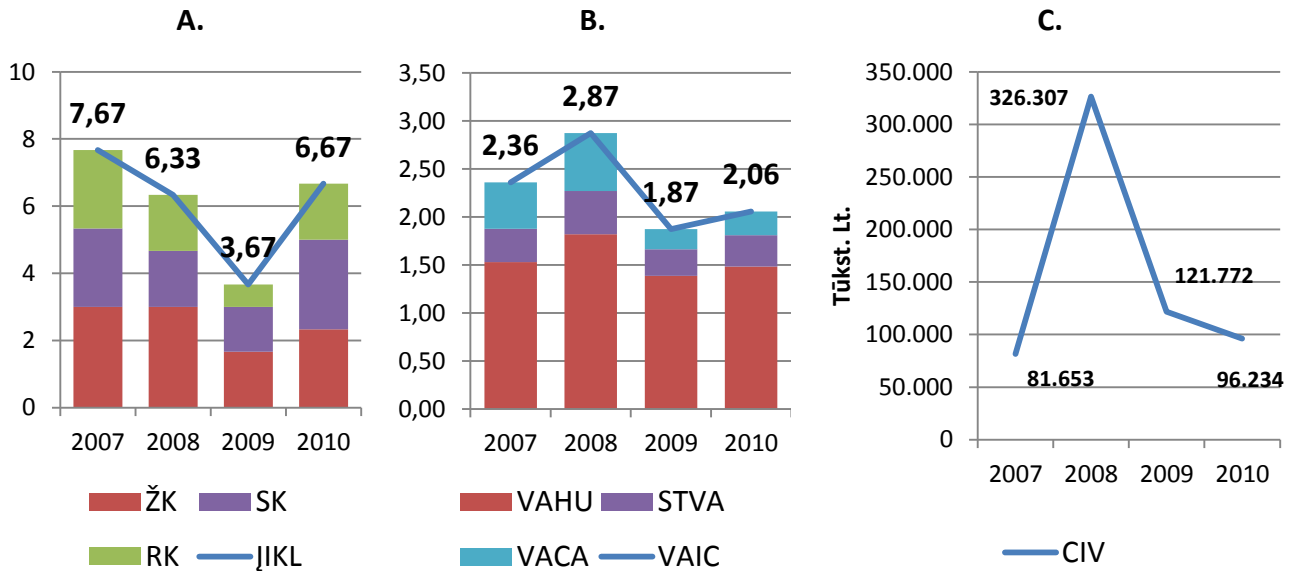
Vertinant įmonės santykių (ryšių) kapitalą jis analizuojamu laikotarpiu atitinkamai buvo įvertintas 7, 7, 4 ir 10 balais iš 10 galimų. Įmonės akcijų kainos pokytis buvo neigiamas pirmaisiais dviem laikotarpiais (vertė balais 0) ir teigiamas paskutiniais dviem laikotarpiais (vertė balais po 2), kas atspindi gerėjančius santykius su investuotojais ir augančią įmonės rinkos vertę. Nors ir žinoma, kad įmonė turi platų ir pastovų klientų ratą, tačiau už pardavimų dalį ekonominės veiklos rūšyje rodiklį 2007 ir 2009 metais skirta po 1 balą, o 2008 ir 2010 metais po 2 balus (įmonės pardavimai sudaro vidutiniškai 16 procentų elektros, dujų, garo tiekimo ir oro kondicionavimo ekonominės veiklos rūšies pardavimų). Įmonės ir įmonių grupės pardavimų pokytis buvo neigiamas tik 2009 metais (kaip ir daugelis kitų rodiklių), todėl už šiuos rodiklius 2009 metais balų skirta nebuvo, o likusiais metais skirta po 2 balus, nes rodiklių reikšmės buvo teigiamos. Įmonių grupės turto pokyčio rodiklis 2008 ir 2009 metais buvo įvertintos po 1 balą, o 2007 ir 2010 metais – po 2 balus.

Galima diskutuoti dėl kai kurių ĮIKL rodiklių tinkamumo AB „Lietuvos dujos“ intelektualinio kapitalo vertinimui. Įmonė yra dujų rinkos Lietuvoje lyderė, tačiau priskyrus ją prie elektros, dujų, garo tiekimo ir oro kondicionavimo ekonominės veiklos rūšies, palyginimas su kitomis šios veiklos rūšies vidutinėmis konkurentėmis gali neatspindėti realios situacijos. Taip pat, įmonių grupę sudaro tik 2 įmonės, o dukterinės įmonės pagrindinė veikla yra viešbučių ir kito apgyvendinimo bei maitinimo paslaugos, seminarų ir konferencijų organizavimas, tai įmonių grupės rodiklių vertinimas balais netenka prasmės - įmonių grupės rezultatai didžiąja dalimi yra tiesiog įmonės rezultatai.

3.1.5. AB „Panevėžio statybos trestas“ intelektualinio kapitalo lygis 2007-2010 metais

AB „Panevėžio statybos trestas“ intelektualinio kapitalo lygis 2007-2010 metais, įvertintas trimis skirtingais intelektualinio kapitalo vertinimo metodais, pavaizduotas 7 paveiksle.

7 paveikslo A grafike atvaizduotas įmonės intelektualinio kapitalo lygis įvertintas ĮIKL metodu, B grafike – VAIC metodu, C grafike – CIV metodu. ĮIKL metodu įvertintas AB „Panevėžio statybos trestas“ intelektualinio kapitalo lygis aukščiausias buvo 2007 metais, 2008 ir 2009 metais mažėjo, o 2010 didėjo. VAIC ir CIV metodų aukščiausios reikšmės analizuojamu laikotarpiu buvo 2008 metais, 2009 metais sumažėjo. 2010 metais CIV metodo toliau mažėjo, o VAIC vėl didėjo. VAIC visais

Sudaryta pagal 3 priedo 5 lentelės duomenis.

7 paveikslas. AB „Panevėžio statybos trestas“ intelektinio kapitalo lygis 2007-2010 metais

laikotarpiais didžiausias lyginamasis svoris buvo žmogiškojo kapitalo efektyvumo koeficiento (VAHU).

IJKL metodu įvertintas AB „Panevėžio statybos trestas“ intelektinio kapitalo lygis 2007 metais aukštas, 2008 ir 2010 metais vidutinis, 2009 metais žemas. Įmonės žmogiškasis kapitalas pirmaisiais dviem metais buvo labai aukštas. Visais laikotarpiais įmonei pavyko išlaikyti žemą darbo užmokesčio sąnaudų vienam pardavimų litui lygį ir aukštesnį nei vidutinio pastatų statybos veiklos rūšies konkurento ne vadovaujančių darbuotojų vidutinį darbo užmokesčių – abiemis rodikliams visais laikotarpiais suteikta po 2 balus. Darbuotojų su aukštu išsilavinimu dalis įmonėje didėjo analizuojamu laikotarpiu ir buvo įvertinta 1 balu kiekvienais metais. Įmonėje 2009 metais stipriai pasijautė krizės įtaka, pelno vienam darbuotojui rodikliais visais metais augęs, 2009 stipriai sumažėjo (šiam rodikliui visais metais suteikta po 2 balus, išskyrus 2009 metus, kai balų nesuteikta). Tai matoma ir iš vadovaujančių darbuotojų darbo užmokesčio sumažėjimo 2009 ir 2010 metais (rodikliui pirmaisiais dviem metais skirta po 2 balus, o paskutiniaisiais dviem metais po 0 balų). Įmonės žmogiškasis kapitalas analizuojamu laikotarpiu atitinkamai buvo įvertintas 9, 9, 5 ir 7 balais iš 10 galimų.

AB „Panevėžio statybos trestas“ struktūrinis kapitalas analizuojamu laikotarpiu atitinkamai buvo įvertintas 7, 5, 4 ir 8 balais iš 10 galimų. Įmonei būdingas aukštesnis nei vidutinio pastatų statybos veiklos rūšies konkurento ROA koeficientas (visais analizuojamais metais įvertintas po 2 balus), pardavimų savikainos rodiklis pirmaisiais metais geresnis buvo pas vidutinį konkurentą (įvertinta 0 balų), o likusiais metais panašaus lygio (įvertinta po 1 balą). Įmonės ROA pokytis buvo neigiamas ir įvertintas 0 balų tik 2009 metais, o kitais metais teigiamas ir įvertintas po 2 balus. Įmonės aptarnaujančio personalo dalis gana aukšta, bet nepakankama, todėl 2007, 2009 ir 2010 įvertinta po 1

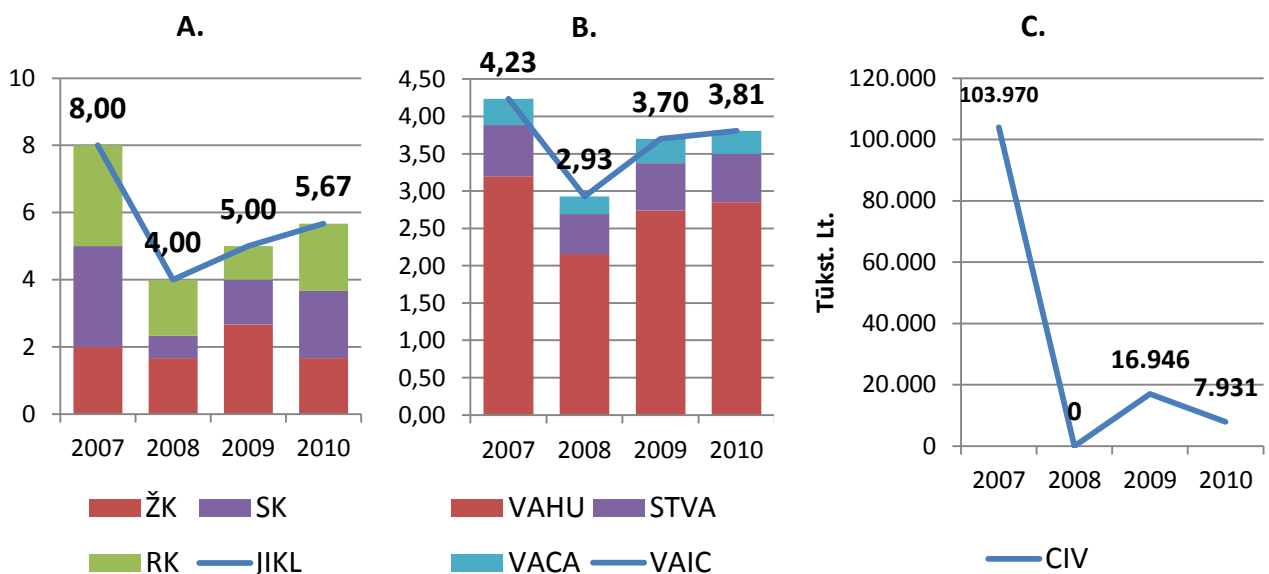
balų, o 2008 metais 0 balų. 2007 ir 2010 metams įmonei būdingas aukštas investicijų į materialųjį ir nematerialųjį turtą augimas, įvertintas po 2 balus, ko negalima pasakyti apie 2008 ir 2009 metus, kai balų rodikliui nesuteikta.

Įmonės santykių (ryšių) kapitalas analizuojamu laikotarpiu atitinkamai buvo įvertintas 7, 5, 2 ir 5 balais iš 10 galimų. Kaip ir kitų įmonių AB „Panevėžio statybos trestas“ akcijų kaina buvo 2007 metais buvo panaši kaip 2006 metais, todėl vertė balais 1, pokytis buvo neigiamas antraisiais metais (vertė balais 0) ir teigiamas paskutiniais dviem metais (vertė balais po 2). Įmonės pardavimų augimas 2007 ir 2008 buvo įvertintas po 2 balus, mažėjimas 2009 metais 0 balų ir nežymus augimas 2010 metais 1 balu. Panašios tendencijos ir su įmonių grupės pardavimų dinamika: augimas 2007, 2008 ir 2010 metais įvertintas po 2 balus, kritimas 2009 metais – 0 balų. Šiek tiek prastesnė situacija įmonių grupės turto dinamikoje – augimas tik 2007 metais (įvertinta 2 balais), nežymus augimas 2008 metais (įvertinta 1 balu) ir mažėjimas paskutiniais dviem metais (įvertinta po 0 balų).

AB „Panevėžio statybos trestas“ viena iš keleto įmonių, kurios priskyrimas ekonominės veiklos rūšiai nėra diskutuotinas – įmonė priskirta pastatų statybos veiklos rūšiai, tačiau jos pardavimų dalis tarp konkurentų maža, dėl to pardavimų dalies veiklos rūšyje rodikliui balų nesuteikta.

3.1.6. AB „Pieno žvaigždės“ intelektualio kapitalo lygis 2007-2010 metais

Tarp analizuojamų įmonių yra dvi pieno sektoriaus įmonės. Pirmoji iš jų - AB „Pieno žvaigždės“. Įmonės intelektualio kapitalo lygis 2007-2010 metais, įvertintas trimis skirtingais intelektualio kapitalo vertinimo metodais, pavaizduotas 8 paveiksle.

Sudaryta pagal 3 priedo 6 lentelės duomenis.

8 paveikslas. AB „Pieno žvaigždės“ intelektualio kapitalo lygis 2007-2010 metais

8 paveikslo A grafike atvaizduotas įmonės intelektualio kapitalo lygis įvertintas IJKL metodu, B

grafike – VAIC metodu, C grafike – CIV metodu. ĮIKL ir VAIC metodais įvertintas AB „Pieno žvaigždės“ intelektinis kapitalas buvo didžiausias 2007 metais, po to 2008 metais mažėjo, o 2009 ir 2010 metais didėjo. Kaip ir kitų analizuotų įmonių VAIC visais laikotarpiais didžiausias lyginamasis svoris buvo žmogiškojo kapitalo efektyvumo koeficiento (VAHU). CIV metodu įvertintas įmonės intelektinio kapitalo lygis taip pat buvo aukščiausias 2007 metais. CIV metodu įvertinta intelektinio kapitalo reikšmė 2008 metais buvo lygi 0, nes įmonės ROA buvo mažesnis nei vidutinio konkurento šakoje. 2009 metais padidėjo, o 2010 metais vėl nukrito.

ĮIKL metodu įvertintas AB „Pieno žvaigždės“ intelektinio kapitalo lygis 2007 metais aukštas, 2008 ir 2009 metais žemas, o 2010 metais vidutinis. Įmonės žmogiškasis kapitalas analizuojamu laikotarpiu atitinkamai buvo įvertintas 6, 5, 8 ir 5 balais iš 10 galimų. Įmonei būdingas žemas darbo užmokesčio sąnaudų vienam pardavimų pajamų litui rodiklis, kas įmonės žmogiškąjį kapitalą kiekvienais metais didino po 2 balus. Mažėjantis pelno vienam darbuotojui rodiklis buvo tik 2008 metais, kai balų nesuteikta, o kitais metais suteikta po 2 balus. Analogiška situacija ir su vadovaujančių darbuotojų darbo užmokesčiu, tik čia jis nedidėjo 2010 metais (suteikta 0, balų), o kitais metais augo (suteikta po 2 balus), tačiau įmonės ne vadovaujantys darbuotojai vidutiniškai uždirbo daugiau už maisto produktų gamybos veiklos rūšies konkurentų darbuotojus tik 2009 metais (vertė balais – 2), uždirbo panašiai 2010 metais (vertė balais - 1), o pirmaisiais dvejais metais uždirbo mažiau (vertė balais – 0). Net ir įvertinus tai, kad įmonė yra gamybinė ir galbūt labiau tiktų darbuotojai su profesiniu išsilavinimu, įmonėje labai žemas darbuotojų su aukštuoju išsilavinimu procentas, nesuteikta balų nei vienu laikotarpiu.

AB „Pieno žvaigždės“ labai aukštas struktūrinio kapitalo lygis buvo 2007 metais – iki maksimalaus 10 balų įvertinimo trūko didesnio skirtumo tarp maisto produktų gamybos veiklos įmonių ir įmonės, bendrai įmonės sąnaudų lygis panašus į vidutinio konkurento, o šis rodiklis visais metais buvo įvertintas 1 balu. 2008 metais įmonės struktūrinio kapitalo lygis buvo labai žemas (įmonės struktūrinis kapitalas analizuojamu laikotarpiu atitinkamai buvo įvertintas 9, 2, 4 ir 6 balais iš 10 galimų). Investicijų i materialųjį turtą pokyčio rodiklis buvo teigiamas ir įvertintas 2 balais tik 2007 metais, o kitais metais pokytis neigiamas ir balai nesuteikti. Įmonės ROA pokytis teigiamas buvo 2007 ir 2010 metais, vertė balais – po 2, o neigiamas 2008 ir 2009 metais, vertė balais – 0. Įmonės ROA už vidutinio konkurento buvo blogesnė tik 2008 metais – balų nesuteikta, o kitais metais rodiklio vertė balais – po 2 balus. Dėl įmonės aptarnaujančio personalo dalies kyla daugiausiai abejonių, nes įmonių darbuotojų struktūros pagal pareigybių grupes nepateikia, todėl įmonei priskirta kitos analizuojamos pieno sektoriaus gamybinės įmonės struktūra ir suteikta vertė balais atitinkamai analizuojamu laikotarpiu 2, 1, 1 ir 1 balai.

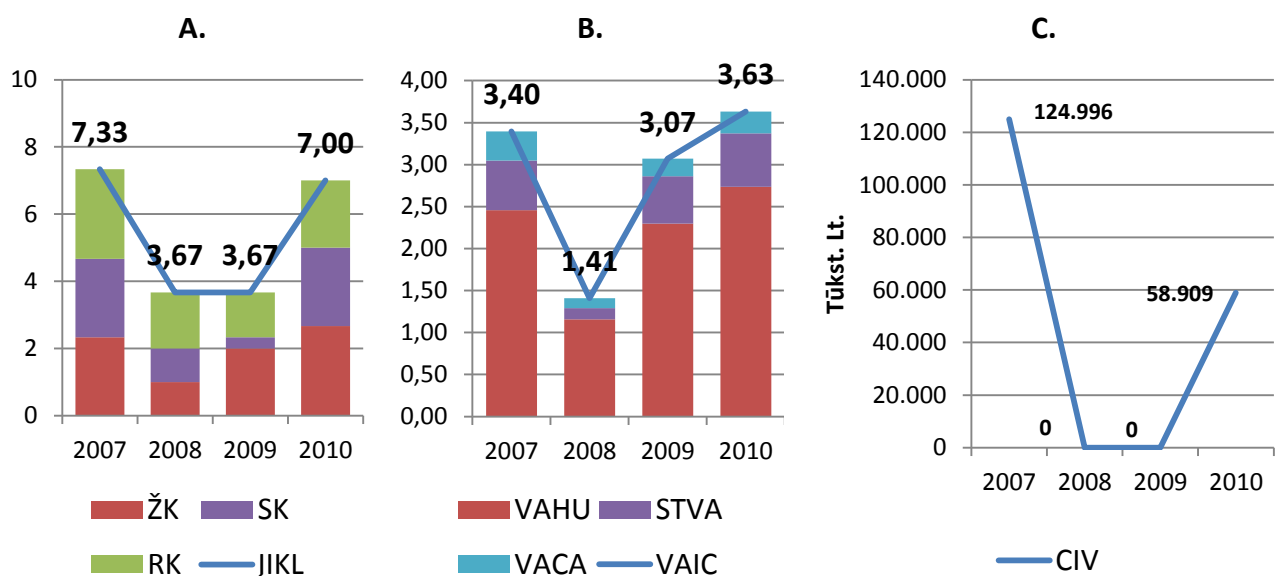
Įmonės santykių (ryšių) kapitalas analizuojamu laikotarpiu atitinkamai buvo įvertintas 9, 5, 3 ir 6 balais iš 10 galimų. AB „Pieno žvaigždės“ pardavimų dalis maisto produktų gamybos veiklos rūšyje

pastovi visu analizuojamu laikotarpiu, 7-8 procentai visų pardavimų, ir įvertintas po 1 balą kasmet, jei įmonė būtų lyginama tik su pieno sektoriaus įmonėmis neabejotinai šio rodiklio vertė būtų didesnė. Nepaisant pastovios pardavimų dalies maisto produktų gamybos veiklos rūšyje įmonės pardavimai augo tik 2008 metais (vertė balais - 2), buvo panašaus lygio 2008 metais (vertė balais 1) ir mažėjo paskutiniaisiais dvejais metais (vertė balais – po 0). Kadangi įmonė dukterinių įmonių neturi, įmonių grupės pardavimų pokyčiui suteikta tokia pati vertė balais, o įmonių grupės turtas (tai yra įmonės turtas) didėjo 2007 ir 2008 metais, mažėjo 2009 metais ir buvo stabilus 2010 metais (rodiklio vertės balais atitinkamai 2, 2, 0 ir 1). Įmonei taip pat būdingas akcijų kainų augimas, išskyrus 2008 metus, ką galima paaiškinti akcijų rinkos krize, - 2007, 2009 ir 2010 metais rodiklio vertė balais 2, o 2008 – 0.

Galima diskutuoti dėl AB „Pieno žvaigždės“ priskyrimo maisto produktų gamybos sektoriui, rezultatų lyginimas su pieno sektoriaus įmonėmis parodytų realesnę įmonės situaciją. Taip pat įmonė neturi dukterinių įmonių – todėl netenka prasmės įmonių grupės rodiklių vertės (jos tiesiog dubliuojasi su įmonės rezultatais).

3.1.7. AB „Rokiškio sūris“ intelektualio kapitalo lygis 2007-2010 metais

Antroji analizuojama pieno sektoriaus įmonė - AB „Rokiškio sūris“. Šios įmonės intelektualio kapitalo lygis 2007-2010 metais įvertintas trimis skirtingais intelektualio kapitalo vertinimo metodais, pavaizduotas 9 paveiksle.

Sudaryta pagal 3 priedo 7 lentelės duomenis.

9 paveikslas. AB „Rokiškio sūris“ intelektualio kapitalo lygis 2007-2010 metais

9 paveikslo A grafike atvaizduotas įmonės intelektualio kapitalo lygis įvertintas IJKL metodu, B grafike – VAIC metodu, C grafike – CIV metodu. IJKL ir CIV metodais AB „Rokiškio sūris“ intelektualio kapitalo lygis buvo aukščiausias 2007 metais, 2008 metais sumažėjo, 2009 metais

nekito, o 2010 metais vėl padidėjo. CIV metodu įvertinta intelektualio kapitalo reikšmė 2008 ir 2009 metais buvo lygi 0, nes įmonės ROA buvo mažesnis nei vidutinio konkurento šakoje. VAIC metodu įvertinta intelektualio kapitalo vertė taip pat mažėjo 2008 lyginant su 2007 metais, tačiau po to didėjo 2009 ir 2010 metais ir pasiekė aukščiausią lygį analizuojamu laikotarpiu. Visais laikotarpiais pastarojo metodo didžiausias lyginamasis svoris buvo žmogiškojo kapitalo efektyvumo koeficiento (VAHU).

IJKL metodu įvertintas AB „Rokiškio sūris“ intelektualio kapitalo lygis 2007 ir 2010 metais buvo aukštas, o 2008 ir 2009 metais žemas. Kaip ir AB „Pieno žvaigždės“ įmonei būdingas labai žemas darbuotojų su aukštuoju išsilavinimu procentas, nesuteikta balų nei vienu laikotarpiu ir žemas darbo užmokesčio sąnaudų vienam pardavimų pajamų litui rodiklis, kas įmonės žmogiškąjį kapitalą kiekvienais metais didino po 2 balus. Pelno vienam darbuotojui mažėjantis rodiklis buvo taip pat tik 2008 metais, kai balų nesuteikta, o kitais metais suteikta po 2 balus, o štai įmonės vadovaujantys darbuotojai AB „Rokiškio sūris“ „Iepinami mažiau“: vidutinio darbo užmokesčio didėjimas 2007 ir 2010 metais (vertė balais – po 2), o mažėjimas 2008 ir 2009 metais (vertė balais – 0). To negalima pasakyti apie įmonės ne vadovujančius darbuotojus: jų vidutinis darbo užmokestis buvo artimas vidutinio maisto gamybos veiklos rūšies konkurento 2007 ir 2008 metais (vertė balais – po 1) ir aukštesnis 2009 ir 2010 metais (vertė balais – po 2). Įmonės žmogiškasis kapitalas analizuojamu laikotarpiu atitinkamai buvo įvertintas 8, 4, 4 ir 7 balais iš 10 galimų. Įmonėje

Labai nestabilus įmonės struktūrinio kapitalo lygis. Įmonės ROA pokytis buvo teigiamas 2007 ir 2010 metais (vertė balais po 2), o 2008 ir 2009 metais rodiklis buvo mažėjantis (0 balų). Analogiška situacija ROA lyginant su vidutiniu konkurentu. Įmonė geriau valdė turtą nei vidutinis konkurentas 2007 ir 2010 metais (ROA skirtumo vertė balais po 2), 2008 ir 2009 metais – prasčiau (0 balų). Su pardavimų sąnaudomis vidutiniai konkurentai tvarkėsi geriau taip pat 2008 ir 2009 metais (0 balų), 2007 ir 2010 metais įmonės pardavimų savikaina vienam pardavimų litui buvo panašaus lygio kaip vidutinio konkurento (vertė balais po 1). Didėjančios investicijos įmonei būdingos tik 2008 metais – vertė balais 2, o likusiais metais balų nesuteikta. Įmonėje gana didelė aptarnaujančio personalo dalis – vienam vadovujančiam ir administracijos darbuotojui tenka apie 4 pavaldinius – rodiklis analizuojamu laikotarpiu atitinkamai įvertintas 2, 1, 1 ir 1 balais. Įmonės struktūrinis kapitalas analizuojamu laikotarpiu atitinkamai buvo įvertintas 7, 3, 1 ir 7 balais iš 10 galimų.

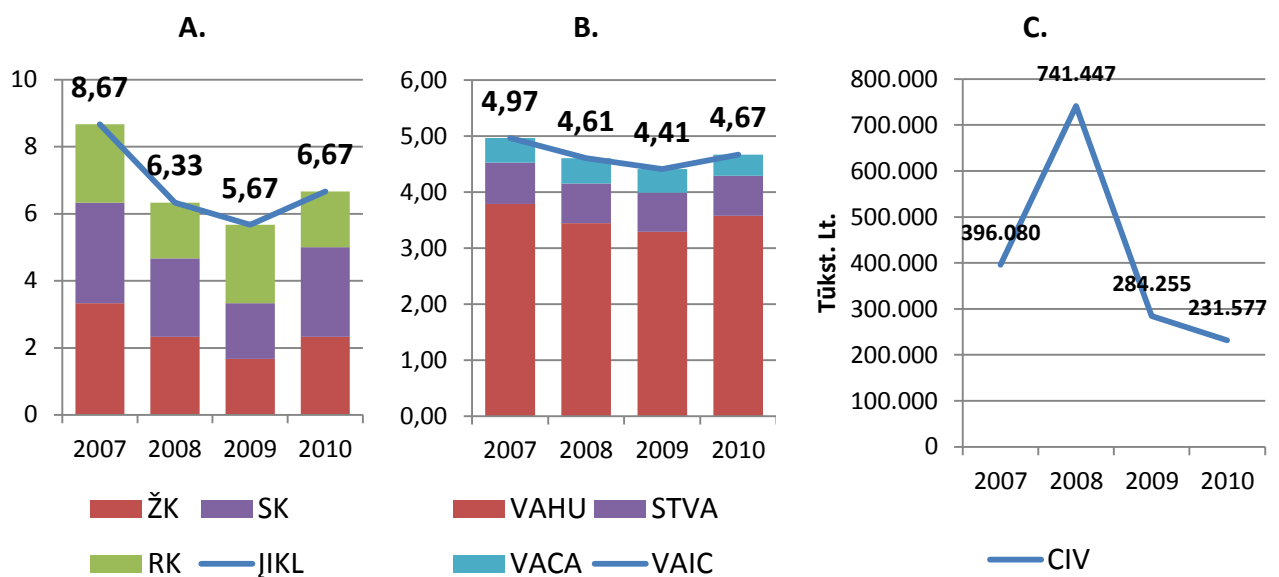
AB „Rokiškio sūris“ santykių (ryšių) kapitalas analizuojamu laikotarpiu atitinkamai buvo įvertintas 8, 5, 4 ir 6 balais iš 10 galimų. Kaip ir AB „Pieno žvaigždės“ įmonei būdinga pastovi pardavimų dalis maisto produktų gamybos veiklos rūšyje, įvertinta po 1 balą kasmet, akcijos kainų augimas, išskyrus 2008 metus, - 2007, 2008 ir 2010 metais rodiklio vertė balais 2, o 2008 metais – 0. Skirtingai AB „Rokiškio sūris“ pardavimai augo 2007 ir 2010 metais (vertė balais po 2), buvo panašaus lygio 2008 metais (įvertinta 1 balu), ir mažėjo tik 2009 metais (balų nesuteikta). Kadangi įmonė turi 8 dukterines įmones, prasmingi tampa ir įmonių grupės rodikliai – įmonių grupės

pardavimų pokyčiui analizuojamu laikotarpiu atitinkamai suteikta 2, 1, 0 ir 1 balas, o turto pokyčiui 1, 2, 1 ir 0 balų.

Kaip ir dėl AB „Pieno žvaigždės“, galima diskutuoti dėl AB „Rokiškio sūris“ priskyrimo maisto produktų gamybos sektoriui, rezultatų lyginimas su pieno sektoriaus įmonėmis parodytų realesnę įmonės situaciją. Palyginus dvi pieno sektoriaus įmones matoma, kad kai kuriuose rodikliuose galima matyti bendrą tendenciją.

3.1.8. TEO LT, AB intelektualinio kapitalo lygis 2007-2010 metais

TEO LT, AB intelektualinio kapitalo lygis 2007-2010 metais, įvertintas trimis skirtingais intelektualinio kapitalo vertinimo metodais, pavaizduotas 10 paveiksle.

Sudaryta pagal 3 priedo 8 lentelės duomenis.

10 paveikslas. TEO LT, AB intelektualinio kapitalo lygis 2007-2010 metais

10 paveikslo A grafike atvaizduotas įmonės intelektualinio kapitalo lygis įvertintas IJKL metodu, B grafike – VAIC metodu, C grafike – CIV metodu. IJKL ir VAIC metodais įvertintas TEO LT, AB intelektualinis kapitalas buvo didžiausias 2007 metais, po to 2008 ir 2009 metais mažėjo, ir 2010 metais didėjo. Kaip ir kitų analizuotų įmonių VAIC visais laikotarpiais didžiausias lyginamasis svoris buvo žmogiškojo kapitalo efektyvumo koeficiento (VAHU). CIV metodu intelektualinio kapitalo vertė 2008 metais lyginant su 2007 metais padidėjo ir pasiekė aukščiausią lygį analizuojamu laikotarpiu, vėliau 2009 ir 2010 metais sumažėjo iki žemiausios vertės analizuojamu laikotarpiu.

IJKL metodu įvertintas TEO LT, AB intelektualinio kapitalo lygis 2007 metais aukštas, 2008, 2009 ir 2010 metais vidutinis. Įmonės žmogiškasis kapitalas 2007 metais įvertintas maksimaliu balų skaičiumi – 10, kitais analizuojamais metais atitinkamai įvertintas 7, 5 ir 7 balais iš 10 galimų. Maksimaliais 2 balais visais analizuojamais metais buvo įvertintas aukštas įmonės darbuotojų su

aukštuoju išsilavinimu lygis ir žemas darbo užmokesčio sąnaudų vienam pardavimų litui lygis. Įmonės pastovus arba didėjantis vadovaujančių darbuotojų darbo užmokestis buvo 2007, 2008 ir 2010 metais (įvertinta po 2 balus), ir mažėjantis 2009 metais (vertės balais nesuteikta). Daug aukštesnis už vidutinį telekomunikacijų veiklos rūšies konkurento mokamą vidutinį darbo užmokestį įmonės ne vadovaujančių darbuotojų darbo užmokestis buvo 2007 metais (vertė balais – 2), o likusiais metais mažesnis, todėl balų nesuteikta. Pelno vienam darbuotojui pokyčio rodiklis aukščiausias buvo taip pat 2007 metais (vertė balais – 2), o likusiais metais pokytis buvo nežymus, todėl suteikta vertė balais po 1.

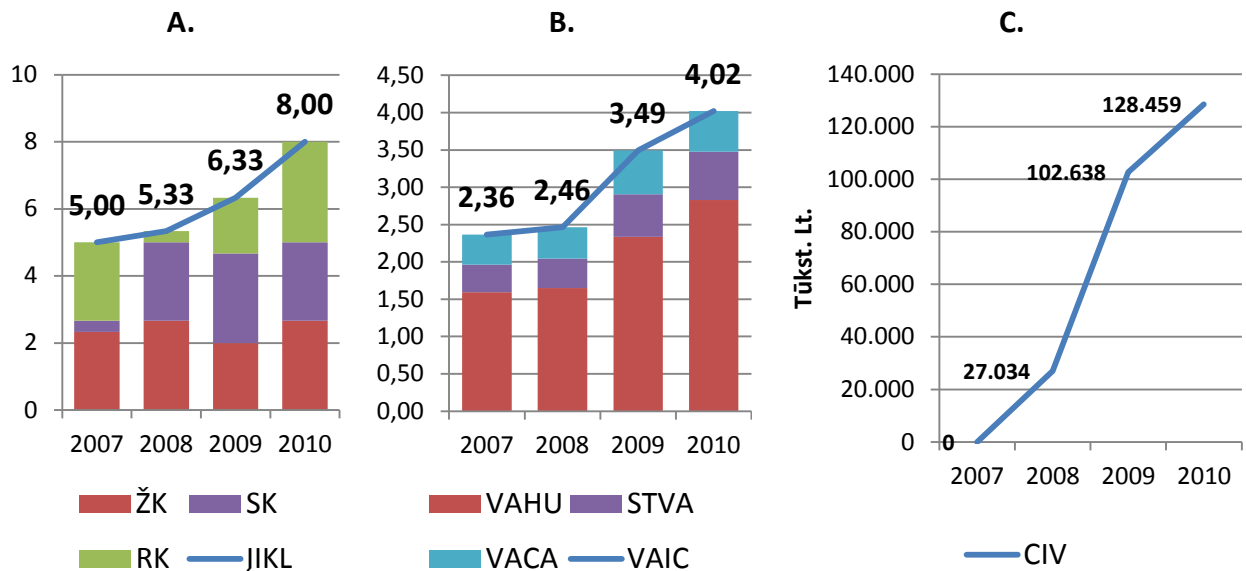
Įmonės struktūrinis kapitalas analizuojamu laikotarpiu atitinkamai buvo įvertintas 9, 7, 5 ir 8 balais iš 10 galimų. Maksimaliais 2 balais visais analizuojamais metais buvo įvertintas geresnis įmonės sąnaudų ir turto valdymas (įmonės pardavimų savikaina vienam pardavimų litui buvo mažesnė nei vidutinio konkurento, o turto gražos rodiklis ROA aukštesnis). Vidutine verte (1 balu) kiekvienais metais buvo įvertinta aptarnaujančio personalo struktūra – vienam vadovui vidutiniškai tenka po 4 pavaldinius. Gana neblogi ir įmonės investicijų į ilgalaikį materialųjį ir nematerialųjį turtą rodiklio įvertinimai – didėjimas 2007 ir 2009 metais įvertintas po 2 balus, stabilumas 2008 metais – 1 balu, ir mažėjimas 2009 metais – 0 balų. Bene prasčiausiai įvertintas įmonės struktūrinio kapitalo rodiklis – įmonės ROA pokytis. Nepaisant geresnio nei konkurentai turto valdymo, jis didėjo tik 2007 metais, suteikta vertė 2 balai, beveik nekito 2008 ir 2010 metais – suteikta vertė balais po 1, ir mažėjo 2009 metais (balų nesuteikta).

TEO LT, AB yra net kelis metus iš eilės pripažinta kaip geriausiai su investuotojais ryšius palaikanti įmonė, tačiau tai neatsispindi akcijų kainos pokytyje pirmaisiais dvejais metais. Įmonės akcijų kainos pokytis buvo neigiamas pirmaisiais dviem metais (vertė balais 0) ir teigiamas paskutiniais dviem metais (vertė balais po 2). Įmonei būdinga gana didelė ir didėjanti pardavimų dalis telekomunikacijų veiklos rūšyje, kiekvienais metais įvertinta po 2 balus. Įmonei ir įmonių grupei, kurią sudaro dar 5 dukterinės įmonės, pardavimų pokyčio rodikliai įvertinti vienodais balais (atitinkamai analizuojamu laikotarpiu 2, 1, 1 ir 0 balų), o įmonių grupės turtui būdingas stabilumas – jis visais laikotarpiais įvertintas po 1 balą. TEO LT, AB santykių (ryšių) kapitalas analizuojamu laikotarpiu atitinkamai buvo įvertintas 7, 5, 7 ir 5 balais iš 10 galimų.

TEO LT, AB yra viena iš nedaugelio įmonių Lietuvoje teikianti socialinės atsakomybės ataskaitas, ne vieną kartą pripažinta skaidriausius santykius su akcininkais palaikanti įmonė, taip pat žinoma kaip kokybiškų telekomunikacijų paslaugų tiekėja, technologiškai pažengusi, į savo įvaizdį ir paslaugų kokybę, daug investavusi prieš analizuojamą laikotarpį, kas teoriškai turėtų didinti įmonės intelektualinio kapitalo vertę. Visi šie veiksniai nebuvo įtraukti į IIKL modelį, dėl riboto informacijos prieinamumo – kas buvo vienas svarbiausių kriterijų atrenkant rodiklius. Tikrosios intelektualinio kapitalo vertės dėl savo siaurumo neparodo ir CIV ir VAIC metodai – čia vertinant intelektualinį kapitalą minėti veiksniai irgi neįtraukiami.

3.1.9. AB „Vilniaus baldai“ intelektualinio kapitalo lygis 2007-2010 metais

Paskutinė analizei atrinkta įmonė - AB „Vilniaus baldai“. Tai vienintelė įmonė iš analizuotų, kurios visais metodais įvertintas intelektualinio kapitalo lygis tik augo analizuojamu laikotarpiu. Įmonės intelektualinio kapitalo lygis 2007-2010 metais, įvertintas trimis skirtingais intelektualinio kapitalo vertinimo metodais, pavaizduotas 11 paveiksle.

Sudaryta pagal 3 priedo 9 lentelės duomenis.

11 paveikslas. AB „Vilniaus baldai“ intelektualinio kapitalo lygis 2007-2010 metais

11 paveikslo A grafike atvaizduotas įmonės intelektualinio kapitalo lygis įvertintas IJKL metodu, B grafike – VAIC metodu, C grafike – CIV metodu. Visais metodais įvertintas AB „Vilniaus baldai“ intelektualinio kapitalo lygis buvo mažiausias 2007 metais, po to kasmet didėjo ir 2010 metais pasiekė aukščiausią lygį. VAIC visais laikotarpiais didžiausias lyginamasis svoris buvo žmogiškojo kapitalo efektyvumo koeficiento (VAHU). CIV metodu įvertinta intelektualinio kapitalo reikšmė 2007 metais buvo lygi 0, nes įmonės ROA buvo mažesnis nei vidutinio konkurento šakoje.

IJKL metodu įvertintas AB „Vilniaus baldai“ intelektualinio kapitalo lygis 2007 metais buvo žemas, 2008, 2009 ir 2010 metais vidutinis. 2007 metais labai žemas buvo įmonės struktūrinis kapitalas, kitais metais atitinkamai įvertintas 7, 8 ir 7 balais iš 10 galimų. 2007 metai pasižymėjo prastu turto valdymu -ROA rodiklis ne tik mažėjo, bet ir buvo mažesnis nei vidutinio baldų gamybos veiklos rūšies konkurento, tačiau kitais metais abudu rodikliai buvo įvertinti po 2 balus (pirmaisiais metais 0 balų). Įmonei būdingas ir prastas pardavimo sąnaudų valdymas, kuris pirmaisiais dviem metais buvo aukštesnis nei vidutinio konkurento ir įvertintas 0 balų, o, 2009 ir 2010 metais panašaus lygio ir buvo įvertintas po 1 balą. Prasčiausiai 2007 metais įvertintas ir investicijų į ilgalaikį materialųjį ir nematerialųjį turtą pokyčio rodiklis – neigiamas rodiklis 2007 metais įvertintas 0 balų, didėjantis 2008

ir 2009 metais po 2 balus, o stabilus 2010 metais – 1 balu. Įmonės gamybos personalo dalis pakankamai didelė – vienam vadovaujančiam ir administracijos darbuotojui vidutiniškai tenka po keturis su puse gamybos darbuotojų, tačiau rodiklis nepakankamas maksimaliam 2 balų vertinimui todėl visais metais įvertintas po 1 balą.

AB „Vilniaus baldai“ santykių (ryšių) kapitalas labai žemas buvo 2008 metais. Visu analizuojamu laikotarpiu atitinkamai buvo įvertintas 7, 1, 5 ir 9 balais iš 10 galimų. Įmonių grupės pokyčio rodiklis vienintelis sudarantis įmonės struktūrinį kapitalą 2008 metais – rodikliui suteikta vertė balais 1, 2007, 2009 ir 2010 metais rodikliui atitinkamai suteikti balai 0, 0 ir 2. Kadangi įmonių grupę sudaro tik dvi įmonės ir jų pardavimų apimtys nesiskiria, tai įmonių grupės ir įmonės pardavimų pokyčiams suteiktos tos pačios rodiklio vertės – analizuojamu laikotarpiu atitinkamai po 2, 0, 2 ir 2 balus. Nepaisant tikslaus ir įmonės veiklą tiksliai atspindinčio įmonės priskyrimo baldų gamybos veiklos rūšiai, įmonės pardavimų dalis veikloje gana maža – rodikliui atitinkamai suteikta vertė balais 1, 0, 1 ir 1. Įmonės akcijų kaina mažėjo 2008 ir 2009 metais (balų nesuteikta) ir didėjo 2007 ir 2010 metais (vertė balais po 2).

Įmonės žmogiškajam kapitalui būdingas stabilumas. Analizuojamu laikotarpiu atitinkamai buvo įvertintas 7, 8, 6 ir 8 balais iš 10 galimų. Visu analizuojamu laikotarpiu įmonei būdingas pelno vienam darbuotojui didėjimas, taip pat žemas darbo užmokesčio sąnaudų vienam pardavimų pajamų litui (rodiklio vertės balais – po 2 kiekvienais metais). Visgi labai žemas darbuotojų su aukštuoju išsilavinimu lygis, ko pasekoje šiam rodikliui balų suteikta nebuvo. Nepaisant to ne vadovaujantiems darbuotojams visai laikotarpiais mokamas vidutinis darbo užmokestis buvo aukštesnis nei vidutinio baldų gamybos veiklos rūšies konkurento ir atitinkamai įvertintas 1, 2, 2 ir 2 balais. Įmonės vadovaujančių darbuotojų darbo užmokesčiui taip pat būdingas augimas, išskyrus 2009 metus. Rodiklio vertė balais atitinkamai 2, 2, 0 ir 2.

Dėl AB „Vilniaus baldai“, kaip ir dėl AB „Panevėžio statybos trestas“ ir TEO LT, AB, priskyrimo prie ekonominės veiklos rūšies diskusijų nekyla. Įmonė priskirta baldų gamybos veiklos rūšiai, tačiau diskutuotina darbuotojų su aukštuoju išsilavinimu struktūros kriterijus, taip pat dėl turimos tik vienos dukterinės įmonės, įmonių grupės rodiklių vertinimas netenka prasmės.

3.2. Biržoje kotiruojamų įmonių intelektualio kapitalo lygio ir grynojo pelno, pardavimų pajamų ir ROA ryšio analizė

Tiriant intelektualio kapitalo lygio ir įmonių finansinių rodiklių (grynojo pelno, pardavimo pajamų ir turto gražos ROA) ryšius programa SPSS skaičiuotas Pirsono koreliacijos koeficientas, taikytas reikšmingumo lygmuo 0,05. Atlikta koreliacinė analizė parodė, kad ne tarp visų įmonių intelektualio kapitalo lygio ir grynojo pelno, pardavimo pajamų bei ROA rodiklio egzistuoja

reikšmingas stiprus ryšys. Toliau aprašomi tik tie koreliacijos koeficientai kurių statistinis reikšmingumo lygmuo yra 0,05 ir mažiau.

Analizuojant APB „Apranga“ IIKL, VAIC, CIV ir įmonės grynojo pelno, pardavimo pajamų ir ROA ryšius reikšminga koreliacija atrasta tarp IIKL ir grynojo pelno (0,963), IIKL ir ROA (0,945), VAIC ir grynojo pelno (0,954), VAIC ir ROA (0,982). Visais keturiais atvejais galima teigti kad tarp minėtų rodiklių egzistuoja labai stiprus teigiamas ryšys.

AB „Grigiškės“ intelektinis kapitalas VAIC neigiamai koreliuoja su pardavimų pajamomis. Koreliacijos koeficientas -0,907 – tai labai stiprus neigiamas ryšys. Tai būtų galima paaiškinti tuo, kad įmonė neseniai pradėjo investuoti į atnaujinimą ir savo įvaizdį, dėl to šiuo metu investicijos į intelektinį kapitalą yra didelės, o efektas gali būti dar nejaučiamas. Su kitais dviem rodikliais reikšmingo koreliacinio ryšio neatrasta.

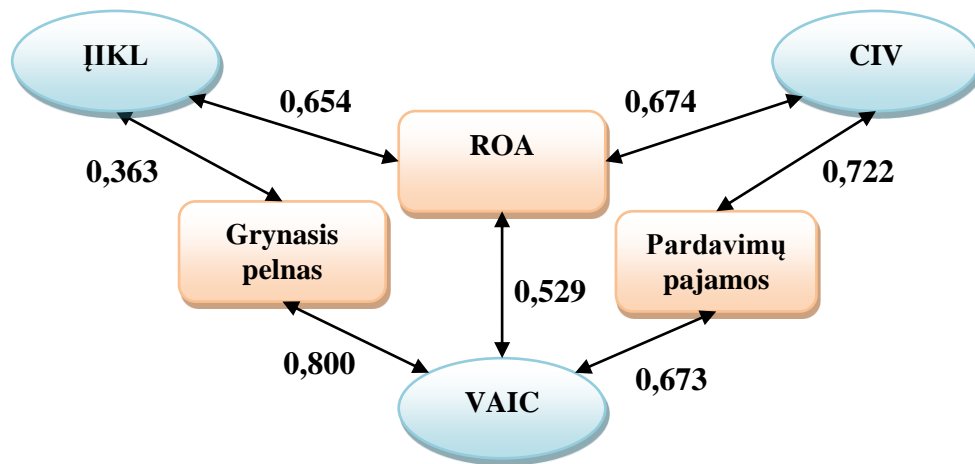
Vienintelis AB „Panevėžio statybos trestas“ intelektinio kapitalo vertinimo metodas koreliuojantis su atrinktais rodikliais buvo VAIC. Statistiškai reikšmingas teigiamas labai stiprus ryšys rastas su grynuoju pelnu -0,998, su pardavimų pajamomis – 0,920, su ROA – 0,996.

Tarp tiriamų įmonių – dvi pieno sektoriaus bendrovės. Abiejose rastas labai stiprus teigiamas koreliacinis ryšys tarp VAIC su grynuoju pelnu ir su ROA. AB „Rokiškio sūris“ minėti koreliacijos koeficientai atitinkamai buvo 0,960 ir 0,973, AB „Pieno žvaigždės“ – atitinkamai 0,994 ir 0,993. Analizuojant AB „Pieno žvaigždės“ rodiklius taip pat rastas IIKL teigiamas labai stiprus ryšys su grynuoju pelnu (0,952) ir su ROA (0,933).

Tarp AB „Vilniaus baldai“ intelektinio kapitalo lygio įvertinto IIKL, VAIC ir CIV metodais atrastas labai stiprus teigiamas ryšys su grynuoju pelnu ir ROA (atitinkamai IIKL 0,992 ir 0,946, VAIC 0,981 ir 0,997, CIV 0,944 ir 0,983). Iš to galima spręsti, kad įmonės investicijos į intelektinį kapitalą atsiperka ir didina įmonės vertę.

Tarp AB „City Service“, AB Lietuvos dujos“, TEO LT, AB ir analizei atrinktų finansinių rodiklių ryšio nerasta. Tai rodo, kad įmonių veiklos rezultatų intelektinis kapitalas neįtakoja. Tai būtų galima paaiškinti tuo, kad įmonės yra teikiamų paslaugų lyderės, turinčios žinomą vardą rinkoje ir platų klientų ratą, kas neleidžia kitoms įmonėm lengvai konkuruoti. AB „City Service“ įmonių grupė yra rinkos lyderė Baltijos šalyse, AB „Lietuvos dujas“ galima vadinti dujų importo ir tiekimo rinkos lydere, todėl vartotojai tiesiog neturi didelio pasirinkimo, kas įmonei leidžia išlaikyti esamus klientus ir gerus veiklos rezultatus. TEO LT, AB yra viena iš nedaugelio įmonių Lietuvoje teikianči socialinės atsakomybės ataskaitas, ne vieną kartą pripažinta skaidriausius santykius su akcininkais palaikanti įmonė, taip pat žinoma kaip kokybiškų telekomunikacijų paslaugų tiekėja, technologiškai pažengusi, į savo įvaizdį ir paslaugų kokybę daug investavusi prieš analizuojamą laikotarpį, kas teoriškai turėtų didinti įmonės vertę, bet dėl kitų įmonių informacijos neatskleidimo, taip pat dėl CIV ir VAIC metodų siaurumo, minėti veiksniai neįtraukiami vertinant intelektinį kapitalą.

Visų tiriamų įmonių ĮIKL, VAIC, CIV ir įmonės grynojo pelno, pardavimo pajamų ir ROA reikšmingi koreliacijos koeficientai pateikti 12 paveiksle.

12 paveikslas. Tiriamų įmonių intelektualio kapitalo lygio ir pasirinktų finansinių rodiklių koreliacija

Iš 12 paveikslo matoma, kad VAIC reikšmingai susijęs su visais trimis rodikliais. CIV su ROA ir pardavimų pajamomis sieja pastebimas teigiamas koreliacinis ryšys, o CIV su grynuoju pelnu stiprus teigiamas koreliacinis ryšys. CIV reikšmingai susijęs su ROA ir pardavimų pajamomis, koreliacinis ryšys atitinkamai teigiamas pastebimas ir teigiamas stiprus. ĮIKL reikšmingai susijęs su grynuoju pelnu ir ROA, koreliacinis ryšys atitinkamai teigiamas vidutinis ir teigiamas pastebimas.

Atlikta koreliacinė įmonių intelektualio kapitalo ir finansinių rodiklių ryšio analizė parodė, kad ryšys daugeliu atveju stiprus teigiamas, todėl įmonės siekdamos geresnių finansinių rezultatų turėtų investuoti į savo intelektualinį kapitalą, o išoriniai vartojai stebėdami įmonių intelektualio kapitalo vertę ir pokytį gali gauti reikšmingos informacijos apie įmonės veiklos rezultatus.

3.3. Skirtingų intelektualio kapitalo vertinimo metodų rezultatų krypties tyrimas

Norint pateikti apibendrinančias išvadas dėl analizuotų skirtingų intelektualio kapitalo vertinimo metodų rezultatų krypties nustatymo (hipotezės tikrinimui) vien tik atskirų įmonių grafinės analizės nepakanka.

Hipotezė buvo tikrinta lyginant rodiklių pokyčio kryptį. Jei skirtingų metodų rezultatų kryptis sutampa suteikiamas 1, jei nesutampa – 0, po to skaičiuoti vidurkiai – sutapimo koeficientai. Kuo sutapimo koeficiento reikšmė artimesnė vienetui, tuo didesnė tikimybė, kad skirtingų metodų kryptys sutampa. Skaičiavimai pateikti 4 priede, o skaičiavimų suvestinė 9 lentelėje.

Analizuojant visų trijų analizuojamų metodų VAIC, CIV ir ĮIKL rezultatų pokyčio kryptį

9 lentelė. Skirtingų intelektualio kapitalo vertinimo metodų rezultatų krypties analizės suvestinė

Metodas	VAIC su CIV ir su IIKL	VAIC su CIV	VAIC su IIKL	CIV su IIKL	Vidurkis (III, IV ir V)
I	II	III	IV	V	VI
2008-2007	0,44	0,56	0,89	0,44	0,63
2009-2008	0,56	0,67	0,67	0,78	0,70
2010-2009	0,33	0,44	0,89	0,33	0,56
Vidurkis	0,44	0,56	0,81	0,44	0,63

daugiausiai krypčių sutapo lyginant 2009 metų ir 2008 metų pokyčius – sutapimo vidurkis 0,56, tai rodo, kad šiek daugiau nei puse atvejų visų trijų pokyčių kryptys sutampa, sutapimo vidurkis mažiausias lyginant 2010 metus su 2009 metais – 0,33, 2008 metus su 2007 metais jis yra 0,44 – mažiau nei pusė. Bendrai visų trijų laikotarpių vidurkis 0,44, tai rodo, kad visų trijų rodiklių sutapimas būdingas mažiau nei pusei atvejų. AB „City Service“ ir AB „Lietuvos dujos“ rodiklių pokyčių kryptys nesutapinė vienu laikotarpiu, AB „Grigiškės“, AB „Panevėžio statybos trestas“ ir TEO LT, AB rodiklių krypčių sutapimo vidurkis 0,33, APB „Apranga“, AB „Pieno žvaigždės“, AB „Rokiškio sūris“ ir rodiklių krypčių sutapimo koeficientai 0,67, o AB „Vilniaus baldai“ – net 1, kas rodo, kad analizuojamu laikotarpiu visi atvejai sutapo.

Tikrinant atskirai dviejų metodų rezultatų kryptis sutapimo koeficientai buvo aukštesni nei visų trijų rodiklių sutapimai. VAIC ir CIV rezultatų krypčių sutapimas 0,56, VAIC su IIKL – 0,81, CIV su IIKL – 0,44. Mažesnę CIV metodo su kitais metodais rezultatų krypčių nesutapimą galima paaiškinti rodiklio skaičiavimo specifika – jei įmonės ROA mažesnis nei ekonominės veiklos rūšies vidurkio, rodiklis toliau neskaičiuojamas, o intelektualio kapitalo didesnė vertė tiesiogiai susijusi su įmonės geresniais nei ekonominės veiklos rūšies vidurkiais. Taip pat rodiklis visai neįvertina DU išlaidų, kas daro didelę įtaką kitų rodiklių rezultatams. VAIC metodui būtina teigiama įmonės pridėtinė vertė – tarp atrinktų įmonių visais atvejais ji buvo teigiama. Lyginant VAIC su IIKL rezultatų kryptis beveik visais atvejais sutapimo koeficientas didesnis už 0,5, kas rodo kad sutampa daugiau nei pusės laikotarpių kryptys. Bendrai aukščiausios koeficiento reikšmės lyginant 2009 metus su 2008 metais – 0,70, o lyginant 2008 metus su 2007 metais ir 2010 metus su 2009 metais atitinkamai 0,56 ir 0,44.

Atlikti skaičiavimai parodė, kad tyrimo hipotezė - tos pačios įmonės intelektualinis kapitalas įvertintas skirtingais metodais juda ta pačia kryptimi - nepasitvirtino. Lyginant visų trijų analizuojamų metodų VAIC, CIV ir IIKL rezultatų pokyčio kryptis sutapimo koeficientas 0,44, tai rodo, kad daugiau nei puse atvejų intelektualio kapitalo kryptys nesutampa. Aukščiausias sutapimo koeficientas lyginant VAIC su IIKL – 0,81, vidurinis lyginant VAIC su CIV - 0,56, CIV su IIKL – 0,44. Tai rodo, kad didžiausia tikimybė jog sutaps VAIC ir CIV metodų rezultatų kryptys, tačiau, kad didžiają dalimi sutaps įmonės intelektualinis kapitalo kryptys, įvertintos skirtingais metodais, teigti negalima.

IŠVADOS IR SIŪLYMAI

Atlikta intelektinio kapitalo sandaros teorijos analizė parodė, kad bendros nuostatos apibūdinančios intelektinį kapitalą ir jo struktūrą nėra. Tačiau bendrai intelektinį kapitalą galima apibrėžti kaip įmonės nematerialių išteklių ir darbuotojų žinių visumą, kurią galima sugrupuoti į žmogiškąjį kapitalą, struktūrinį kapitalą ir santykių (ryšių) kapitalą, ir kuri įmonei suteikia naudos: pelno, pridėtinės vertės, konkurencingumo padidėjimo ar kita forma. Intelektinio kapitalo vertinimo metodai gali būti tiek kiekybiniai, tiek ir kokybiniai. Tarpusavyje jie skiriasi ne tik skaičiavimo metodikomis, sudėtingumu, bet ir įvertinamais elementais, detalumu, interpretacijos galimybėmis, gautų rezultatų paskirtimi, reikalingos informacijos prieinamumu.

Remiantis išanalizuota teorine medžiaga ir viešai atskleidžiama įmonių informacija, įmonių intelektinio kapitalo vertinimui sukurta rodiklių sistema – Įmonės intelektinio kapitalo lygio vertinimo modelis. Modelį sudaro po penkis žmogiškojo kapitalo, struktūrinio kapitalo ir santykių (ryšio) kapitalo rodikliai, kurių pokyčiai, dalis ar dydis įvertinamas dviem, vienu arba nulių balų pagal iš anksto numatytus rodiklių vertinimo kriterijus. Kiekvienos intelektinio kapitalo struktūros rodiklių vertės balų sumos vidurkis parodo įmonės intelektinio kapitalo lygį įmonėje, kuris įvertintas skale nuo nulio iki dešimties. Hipotezės tikrinimui taip pat atrinkti pridėtinės vertės intelektinio kapitalo koeficientas ir apskaičiuotosios nematerialios vertės metodas – metodai atrinkti dėl savo populiarumo kitų autorių darbuose, skaičiavimo paprastumo ir gautų rezultatų palyginamumo savybės. Analizei atrinktos devynios Vilniaus vertybinių popierių biržos oficialiojo sąrašo įmonės: APB „Apranga“, AB „City Service“, AB „Grigiškės“, AB „Lietuvos dujos“, AB „Panevėžio statybos trestas“, AB „Pieno žvaigždės“, AB „Rokiškio sūris“, TEO LT, AB ir AB „Vilniaus baldai“.

Įvertinus atskirų įmonių intelektinį kapitalą atrasti parinktų metodų trūkumai. Pridėtinės vertės intelektinio kapitalo koeficientas visais atvejais didžiaja dalimi priklauso nuo žmogiškojo kapitalo efektyvumo koeficiento – tai parodo, kad pagal metodą labiausiai lemiantis intelektinio kapitalo vertę yra žmogiškasis kapitalas, kuris įvertinamas tiesiog išlaidų darbuotojams valdymo efektyvu. Apskaičiuotosios nematerialios vertės metodo skaičiavimas netenka prasmės, kai įmonės turto grąža mažesnė nei vidutinio konkurento šakoje – metodas vertina intelektinį kapitalą tik kaip svarbų konkurencingumo veiksnį. Vertinant įmones sudarytu įmonės intelektinio kapitalo lygio modeliu, dėl įmonių veiklos specifikos ar ekonominės veiklos rūšies platesnės veiklos srities nei įmonės, diskutuoti kai kurių rodiklių vertinimo balais kriterijai.

Įmonių intelektinio kapitalo lygio ir grynojo pelno, pardavimų pajamų ir turto grąžos finansinių rodiklių ryšio analizė parodė, kad ne visų įmonių intelektinis kapitalas susijęs su finansiniais rodikliais, tačiau įvertinus visų įmonių intelektinio kapitalo koreliacijas su pasirinktais finansiniais rodikliais rastas teigiamas koreliacinis ryšys, kuris parodo, kad įmonių intelektinio kapitalo vertinimas yra tikslingas ir

atspindi įmonių veiklos rezultatus.

Darbo hipotezė: tos pačios įmonės intelektinis kapitalas įvertintas skirtingais metodais juda ta pačia kryptimi, nepasitvirtino. Lyginant visų trijų analizuojamų metodų (pridėtinės vertės intelektualio kapitalo koeficientas, apskaičiuotosios nematerialios vertės metodas ir įmonės intelektualio kapitalo lygio vertinimo modelis) rezultatų pokyčio kryptys sutampa mažiau nei puse atvejų. Aukščiausias sutapimo koeficientas lyginant pridėtinės vertės intelektualio kapitalo koeficientas ir įmonės intelektualio kapitalo lygio vertinimo modelio reikšmes – teoriškai kryptys turėtų sutapti aštuoniais iš dešimties atvejų, lyginant pridėtinės vertės intelektualio kapitalo koeficientas ir apskaičiuotosios nematerialios vertės metodo rezultatų kryptis – šiek tiek daugiau nei puse atvejų, apskaičiuotosios nematerialios vertės metodo ir įmonės intelektualio kapitalo lygio vertinimo modelio rezultatų kryptis – mažiau nei puse atvejų.

Sudarytas įmonės intelektualio kapitalo lygio vertinimo modelis yra tobulintinas. Reikėtų patikslinti kai kurių rodiklių kriterijus, juos pritaikant prie įmonių veiklos. Įmonėms vis labiau atskleidžiant informaciją galima pasiūlytus rodiklius pakeisti kitais, kurie geriau reprezentuotų įmonės intelektualio kapitalo vertę.

Esamų rodiklių tikslinimui ir naujų atrankai galima panaudoti apklausas: apklausus įmonių vadovus ar investuotojus, būtų galima išsiaiškinti, kokia šių dviejų grupių nuomonė apie intelektualio kapitalo vertę, kuri dedamoji dalis yra svarbesnė ir kokie rodikliai, jų nuomone, tai galėtų atspindėti. Taip pat galima atlikti ekspertinį tyrimą, kurio metu reikėtų patikslinti žmogiškojo, struktūrinio ir santykių (ryšių) kapitalo lyginamuosius svorius, patikrinti rodiklių reprezentatyvumą.

Sukurtas modelis yra pakankamai detalus ir atskleidžiantis nemažai informacijos apie analizuojamų įmonių intelektinį kapitalą, rodiklių skaičiavimui reikalinga informacija atskleidžiama finansinėse ataskaitose, statistikos departamento ir vertybinių popierių biržos puslapyje, todėl esamą modelį gali naudoti investuotojai, kaip pagalbinį informacijos apie įmonę šaltinį, įmonių vadovai ar mokslininkai, atlikdami įmonių intelektualio kapitalo vertinimą. Pasiūlytas įmonės intelektualio kapitalo lygio modelis gali būti toliau plėtojamas arba keičiamas pritaikant prie konkrečios situacijos.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. **Ahangar R.G.** The relationship between intellectual capital and financial performance: An empirical investigation in an Iranian company // African Journal of Business Management. – 2011 Nr. 1 Vol. 5, p.88-05. – ISSN 1993-8233
2. **Aho S., Stahle S., Stahle P.** A critical assessment of Stewarts CIV method // Measuring business excellence. – 2011 Nr. 4 Vol 15, p. 27-35. – ISSN 1368-3047
3. **Appuhami B.A.R.** The impact of intellectual capital on investors` capital gains on skares: an empirical investigation of Tai banking, finance & insurance sector // Internatiol Management Review. – 2007 Nr. 2 Vol. 3, p. 14-25.
4. **Barkauskas V.** Intelektualaus kapitalo įtaka įmonių konkurencingumui // Ekonomika ir vadyba. – Kaunas: Technologija 2009 Nr.14, p.223-228. - ISSN 1822-6515
5. **Bocean C.G.** Intellectual capital measuring - a comparative approach // The Young Economist Journal. – Romania 2010 Nr.14S, p.55-60. - ISSN 1583-9982
6. **Chang C-H, Chen Y-S.** The determinants of green intellectual capital // Management decision. – 2012 Nr. 1 Vol 50, p.74-94. – ISSN 0025-1747
7. **Choong K.K.** Intellectual capital: definitions, categorization and reporting models // Journal of Intellectual Capital. – 2008 Nr. 4 Vol. 9, p.609-638. - ISSN 1469-1930
8. **Clarke M., Seng D., Whiting R.H.** Intellectual capital and firm performance in Australia // Journal of Intellectual Capital. – 2011 Nr. 4 Vol. 12, p.505-530. - ISSN 1469-1930
9. **Craciun L., Scriosteanu A.** How to measure intellectual capital? // Annals of University of Craiova – Economic Sciences. – Craiova, Romania, 2008 Nr. 36 Vol 3, p. 1239-1224. – ISSN 1223-365X
10. **Dumay J.C.** Intellectual capital measurement: a critical approach // Journal of Intellectual Capital. – 2009 Nr. 2 Vol. 10, p. 190-210. – ISSN 1469-1930
11. **Flostrand P.** The sell side – observations on intellectual capital indicators // Journal of Intellectual Capital. – 2005 Nr. 4 Vol. 7, p. 457-473. – ISSN 1469-1930
12. **Jaradaat D., Nasser „M.S“, Al-Saleh D., Asma R.** Measuring intellectual capital in corporations // Interdisciplinary Journal of Contemporary research in business. – 2010 Nr.4 Vol.2, p.42-52. - ISSN 2073-7122
13. **Mačerinskienė I., Survilaitė S.** Intellectual capital as the main factor of company`s value added // Intelektinė ekonomika. – Vilnius 2011 Nr. 4(12) Vol. 5, p.560-574. - ISSN 1822-8038
14. **Mikulienė R., Jucevičius R.** Organizacijos intelektinis kapitalas: sandaros ir pagrindinių sąvokų interpretacijos // Socialiniai mokslai. – Kaunas 2000 Nr. 3(24), p.65-76. - ISSN 1392-0758

15. **Palumickaitė J., Matuzevičiūtė K.** Intelektinis kapitalas ir vertės kūrimas: teorinis aspektas // *Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos.* – Šiaulių universiteto leidykla, 2007 Nr. 1 (8), p. 206-211. - ISSN 1648-9098
16. **Pukelienė V., Palumickaitė J., Matuzevičiūtė K.** Intelektinio kapitalo matavimas ir vertinimas: teorinis aspektas // *Taikomoji ekonomika: sisteminiai tyrimai.* – Vytauto didžiojo universitetas, 2007 Nr.1, p.103-114. - ISSN 1822-7996
17. **Karalevičienė J., Matuzevičiūtė K.** Organizacijos intelektinio kapitalo lygio tyrimas mūsų šalies pramonės įmonėse // *Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos.* – 2008, Nr. 3(12), p. 133-140. - ISSN 1648-9098
18. **Kujanvisu P., Lonqvist A.** Investigating the value and efficiency of intellectual capital // *Journal of intellectual capital.* – 2007 Nr. 2 Vol 8, p.272-287. – ISSN 1469-1930
19. **Makki M.A.M., Lodhi S.A., Rahman R.** Intellectual Capital Performance of Pakistani Listed Corporate Sector // *International Journal of Business and Management.* – 2008, Nr. 10 Vol. 3, p. 45-51. - ISSN 1833-3850.
20. Garcia-Meca E., Martinez I. The use of intellectual capital information in investment decisions. An empirical study using analyst reports // *The international Journal of Accounting.* – 2007 Nr. 42, p. 57-81. – ISSN 0020-7063
21. **NASDAQ OMX. APB „Apranga“** Finansinės ataskaitos už 2006, 2007, 2008, 2009 ir 2010 metus. <http://www.nasdaqomxbaltic.com/market/?instrument=LT0000102337&list=2¤cy=LTL&pg=details&tab=reports> [žiūrėta 2012 02 29]
22. **NASDAQ OMX. AB „City Service“** Finansinės ataskaitos už 2007, 2008, 2009 ir 2010 metus. <http://www.nasdaqomxbaltic.com/market/?instrument=LT0000127375&list=2¤cy=LTL&pg=details&tab=reports> [žiūrėta 2012 02 29]
23. **NASDAQ OMX. AB „Grigiškės“** Finansinės ataskaitos už 2006, 2007, 2008, 2009 ir 2010 metus. <http://www.nasdaqomxbaltic.com/market/?instrument=LT0000102030&list=2¤cy=LTL&pg=details&tab=reports> [žiūrėta 2012 02 29]
24. **NASDAQ OMX. AB „Lietuvos dujos“** Finansinės ataskaitos už 2006, 2007, 2008, 2009 ir 2010 metus. <http://www.nasdaqomxbaltic.com/market/?instrument=LT0000116220&list=2¤cy=LTL&pg=details&tab=reports> [žiūrėta 2012 02 29]
25. **NASDAQ OMX. AB „Panevėžio statybos trestas“** Finansinės ataskaitos už 2006, 2007, 2008, 2009 ir 2010 metus. <http://www.nasdaqomxbaltic.com/market/?instrument=LT0000101446&list=2¤cy=LTL&pg=details&tab=reports> [žiūrėta 2012 02 29]
26. **NASDAQ OMX. AB „Pieno žvaigždės“** Finansinės ataskaitos už 2006, 2007, 2008, 2009 ir 2010 metus. <http://www.nasdaqomxbaltic.com/market/?instrument=LT0000111676&list=2¤cy=LTL&pg=details&tab=reports> [žiūrėta 2012 02 29]

27. **NASDAQ OMX. AB „Rokiškio sūris“** Finansinės ataskaitos už 2006, 2007, 2008, 2009 ir 2010 metus. <http://www.nasdaqomxbaltic.com/market/?instrument=LT0000100372&list=2¤cy=LTL&pg=details&tab=reports> [žiūrėta 2012 02 29]
28. **NASDAQ OMX. AB „Vilniaus baldai“** Finansinės ataskaitos už 2006, 2007, 2008, 2009 ir 2010 metus. <http://www.nasdaqomxbaltic.com/market/?instrument=LT0000104267&list=2¤cy=LTL&pg=details&tab=reports> [žiūrėta 2012 02 29]
29. **NASDAQ OMX. TEO LT, AB** Finansinės ataskaitos už 2006, 2007, 2008, 2009 ir 2010 metus <http://www.nasdaqomxbaltic.com/market/?instrument=LT0000123911&list=2¤cy=LTL&pg=details&tab=reports> [žiūrėta 2012 02 29]
30. **NASDAQ OMX.** Baltijos rinkos indeksai – OMXV. [http://www.nasdaqomxbaltic.com/market/?pg=charts&lang=lt&idx_main\[\]=OMXV&add_index=OMXBBPI&add_equity=LT0000128266&period=other&start_d=1&start_m=1&start_y=2000&end_d=31&end_m=12&end_y=2010](http://www.nasdaqomxbaltic.com/market/?pg=charts&lang=lt&idx_main[]=OMXV&add_index=OMXBBPI&add_equity=LT0000128266&period=other&start_d=1&start_m=1&start_y=2000&end_d=31&end_m=12&end_y=2010) [žiūrėta 2012 02 29]
31. **NASDAQ OMX.** Vilniaus vertybinių popierių biržos Oficialusis prekybos sąrašas. <http://www.nasdaqomxbaltic.com/market/?pg=mainlist&market=XVSE&date=18.03.2012> [žiūrėta 2012 02 29]
32. **Lietuvos statistikos departamentas.** Rodiklių duomenų bazė. Verslo statistika. Įmonių statistika. Metiniai įmonių finansiniai rodikliai. M4030006: Įmonių pajamos, sąnaudos, pelnas. Požymiai: ekonominės veiklos rūšis (EVRK 2) (2005 -> 2010) <http://db1.stat.gov.lt/statbank/default.asp?w=1280> [žiūrėta 2012 02 29]
33. **Lietuvos statistikos departamentas.** Rodiklių duomenų bazė. Verslo statistika. Įmonių statistika. Metiniai įmonių finansiniai rodikliai. M4030006: Įmonių ilgalaikis turtas. Požymiai: ekonominės veiklos rūšis (EVRK 2) (2005 -> 2010) <http://db1.stat.gov.lt/statbank/default.asp?w=1280> [žiūrėta 2012 02 29]
34. **Lietuvos statistikos departamentas.** Rodiklių duomenų bazė. Gyventojai ir socialinė statistika. Įmonių statistika. Metiniai įmonių finansiniai rodikliai. M4030006: Įmonių trumpalaikis turtas. Požymiai: ekonominės veiklos rūšis (EVRK 2) (2005 -> 2010) <http://db1.stat.gov.lt/statbank/default.asp?w=1280> [žiūrėta 2012 02 29]
35. **Lietuvos statistikos departamentas.** Rodiklių duomenų bazė. Verslo statistika. Darbo statistika. Metinis darbo apmokėjimas. M3060835: Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis ir indeksai. Požymiai: ekonominės veiklos rūšis (EVRK 2) (2005 -> 2010) <http://db1.stat.gov.lt/statbank/default.asp?w=1280> [žiūrėta 2012 02 29]
36. **Serrat O.** A primer on intellectual capital // Asian Development Bank: Knowledge Solutions. – 2011 p.1-6. <http://beta.adb.org/sites/default/files/primer-intellectual-capital.pdf> [žiūrėta 2012 01 03]

37. **Sharabati A-A., Jawad S.N., Bontis N.** Intellectual capital and business performance in the pharmaceutical sector of Jordan // *Management decision*. – 2010 Nr. 1 Vol.48, p.105-131. – ISSN 0025-1747
38. **Sitar A.S., Vasic V.** Measuring Intellectual Capital: Lessons Learned from practical implementation // *Intellectual Capital and Knowledge Management*. – 2005, p.337-351. – ISBN 961-6486-71-3
39. **Sundac D., Krmpotic I.F.** Measurement and management of intellectual capital // *Tourism and hospitality management*. – 2009 Nr. 2, Vol. 15, p.279-290. - ISSN 1447-6770
40. **Sveiby K.E.** The Intangible Assets Monitor // 2001.
<http://www.sveiby.com/articles/IntangAss/CompanyMonitor.html> [žiūrėta 2012 01 03]
41. **Sveiby K.E.** Methods for Measuring Intangible Assets // 2010.
<http://www.sveiby.com/articles/IntangibleMethods.htm> [žiūrėta 2012 01 03]
42. **Užienė L.** Model of organization`s intellectual capital measurement // *Inžinerinė ekonomika*. – Kaunas: Technologija 2010 Nr. 21(2), p.151-159. - ISSN 1392-2785
43. **Vaškeliienė L.**, Development of organizational intellectual capital measurement methodology: problems and solutions // *Ekonomika ir vadyba*. - Kaunas: Technologija 2007 Nr.12, p.165-173. - ISSN 1822-6515
44. **Vaškeliienė L., Šelepėn J.** Informacijos apie intelektinį kapitalą atskleidimas Lietuvos akcinėse bendrovėse // *Ekonomika ir vadyba*. – Kaunas: Technologija 2008 Nr.13, p.88-97. - ISSN 1822-6515
45. **Wang M.** Measuring Intellectual Capital and Its Effect on Financial Performance: Evidence from the Capital Market in Taiwan // *Frontiers of Business Research in China*. – 2011 Nr. 2 Vol 5, p.243-265. – ISSN 1673-7326
46. **Wang J-C.** Investigating market value and intellectual capital for S&P 500 // *Journal of intellectual capital*. – 2008 Nr. 4 Vol 9, p.546-563. – ISSN 1469-1930
47. **Wang W-Y., Chang C.** Intellectual capital and performance in causal models. Evidence from the information technology in Taiwan // *Journal of intellectual capital*. – 2005 Nr. 2 Vol 6, p.222-236. – ISSN 1469-1930
48. **Znakovaitė A., Pabedinskaitė A.** Intelektinio kapitalo valdymas transporto sektoriuje // *Mokslas – Lietuvos ateitis*. – Vilnius: VGTU leidykla 2010 Nr.2, p.126-133. - ISSN 2029-2252

Matačiūnaitė B. (2012) Įmonių intelektualinio kapitalo vertinimas / Finansų rinkų magistro baigiamasis darbas. Vadovė prof. dr. I. Mačerinskienė . – Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, Ekonomikos ir finansų valdymo fakultetas, 2012. – 64 p.

ANOTACIJA

Magistro baigiamajame darbe išanalizuotas įmonių intelektualinio kapitalo vertinimo procesas. Pirmoje darbo dalyje teoriniu aspektu analizuojama intelektualinio kapitalo koncepcija, skirtingų autorių intelektualinio kapitalo struktūra, įmonių intelektualinio kapitalo metodai. Antroje darbo dalyje sukurtas įmonės intelektualinio kapitalo lygio vertinimo modelis, parodantis įmonės žmogiškojo, struktūrinio ir santykių (ryšių) kapitalo lygis, ir bendrą intelektualinio kapitalo lygį įmonėje. Hipotezės tikrinimui taip pat atrinkti pridėtinės vertės intelektualinio kapitalo koeficientas ir apskaičiuotosios nematerialios vertės metodai. Analizei atrinktos devynios Vilniaus vertybinių popierių biržos oficialiojo sąrašo įmonės: APB „Apranga“, AB „City Service“, AB „Grigiškės“, AB „Lietuvos dujos“, AB „Panevėžio statybos trestas“, AB „Pieno žvaigždės“, AB „Rokiškio sūris“, TEO LT, AB ir AB „Vilniaus baldai“. Trečioje darbo dalyje pateikiama įmonių intelektualinio kapitalo vertinimo rezultatai 2007 – 2010 metais, rezultatų sąryšiai su įmonės grynojo pelno, pardavimų pajamų ir turto gražos ROA rodikliais, taip pat tikrinama darbo hipotezė apie intelektualinio kapitalo vertės krypčių sutapimus. Darbo gale pateikiamos išvados ir siūlymai sudaryto modelio tobulinimui.

Pagrindiniai žodžiai: intelektualinis kapitalas, įmonių intelektualinis kapitalas, įmonių intelektualinio kapitalo vertinimo metodai.

Matačiūnaitė B. (2012) The evaluation of company's intellectual capital / Financial markets master thesis. Supervisor assoc. dr. I. Mačerinskienė . – Vilnius: Faculty of Economics and Finance, Mykolas Romeris University, 2012. – 64 p.

ANOTATION

Master's thesis analyses the process for measuring company's intellectual capital value. In the first part of thesis according to theoretical assumptions analyzed the concept of intellectual capital and various researchers structure of intellectual capital and methods for measuring company's intellectual capital. In the second part composed the model for measuring company's intellectual capital level. The composed model show not only general level of company's intellectual capital but the level of company's human capital, structural capital and relational capital as well. To check the hypothesis chosen value added intellectual capital coefficient and calculated intangible value methods. For the practical research chosen nine Vilnius Stock Exchange main list companies: APB „Apranga“, AB „City Service“, AB „Grigiškės“, AB „Lietuvos dujos“, AB „Panevėžio statybos trestas“, AB „Pieno žvaigždės“, AB „Rokiškio sūris“, TEO LT, AB ir AB „Vilniaus baldai“. In the last part of the thesis presented selected companies intellectual capital values for the period 2007-2010, evaluated the relationship between companies intellectual capital value and companies net profit, sales income and return of assets, checked the hypothesis about the same directions of company's intellectual capital, valued in different methods.

Key Words: intellectual capital, company's intellectual capital, methods for measuring value of company's intellectual capital.

Matačiūnaitė B. (2012) Įmonių intelektualinio kapitalo vertinimas / Finansų rinkų magistro baigiamasis darbas. Vadovė prof. dr. I. Mačerinskienė . – Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, Ekonomikos ir finansų valdymo fakultetas, 2012. – 64 p.

SANTRAUKA

Intelektinio kapitalo kaip svarbaus veiksnio įmonių vystymuisi, pažangai, konkurencingumui ar pridėtinės vertės kūrimui atsiradimas siejamas su industrinės ekonomikos perėjimu į žinių ekonomiką. Taip atsirado papildomas poreikis matuoti įmonių intelektualinį kapitalą. Intelektinio kapitalo vertinimą apsunkina metodų įvairovė ir nepalyginamumas, prieinamos informacijos ribotumas, o ir mokslininkų darbuose nauji modeliai daugiau orientuoti į įmonių valdymo sprendimų priėmimą ir remiasi vidine įmonių informacija. Tokiu atveju įmonių intelektualinio kapitalo išorinis vertinimas tampa komplikuotas.

Tyrimo problema: kaip įvertinti įmonių intelektualinį kapitalą, remiantis viešai atskleidžiama informacija? Tyrimo tikslas: remiantis viešai prieinama informacija, įvertinti įmonių intelektualinį kapitalą. Tyrimo objektas: įmonių intelektualinis kapitalas. Tyrimo uždaviniai: aprašyti intelektualinio kapitalo sampratą, identifikuoti dedamąsias dalis ir pateikti vertinimo metodų klasifikaciją, pateikti intelektualinio kapitalo vertinimo modelio metodologiją įmonių intelektiniam kapitalui nustatyti, įvertinti biržoje kotiruojamų įmonių intelektualinį kapitalą. Tyrimo hipotezė: Tos pačios įmonės intelektualinis kapitalas įvertintas skirtingais metodais juda ta pačia kryptimi. Tyrime naudoti metodai: mokslinės literatūros palyginamoji analizė, santykinų rodiklių skaičiavimas ir palyginamoji analizė, grafinė analizė, koreliacinė analizė.

Darbą sudaro trys skyriai. Pirmoje dalyje teoriniu aspektu analizuojama intelektualinio kapitalo koncepcija, skirtingų autorių intelektualinio kapitalo struktūra, įmonių intelektualinio kapitalo metodai. Antroje darbo dalyje sukurtas įmonės intelektualinio kapitalo lygio vertinimo modelis, parodantis įmonės žmogiškojo, struktūrinio ir santykių (ryšių) kapitalo lygis, ir bendrą intelektualinio kapitalo lygį įmonėje. Hipotezės tikrinimui taip pat atrinkti pridėtinės vertės intelektualinio kapitalo koeficientas ir apskaičiuotosios nematerialios vertės metodai. Analizei atrinktos devynios Vilniaus vertybinių popierių biržos oficialiojo sąrašo įmonės: APB „Apranga“, AB „City Service“, AB „Grigiškės“, AB „Lietuvos dujos“, AB „Panevėžio statybos trestas“, AB „Pieno žvaigždės“, AB „Rokiškio sūris“, TEO LT, AB ir AB „Vilniaus baldai“. Trečioje darbo dalyje pateikiama įmonių intelektualinio kapitalo vertinimo rezultatai 2007 – 2010 metais, atrasti rezultatų sąryšiai su įmonės grynojo pelno, pardavimų pajamų ir turto gražos rodikliais, taip pat tikrinama darbo hipotezė apie intelektualinio kapitalo vertės krypčių sutapimus.

Matačiūnaitė B. (2012) The evaluation of company`s intellectual capital / Financial markets master thesis. Supervisos assoc. dr. I. Mačerinskienė . – Vilnius: Faculty of Economics and Finance, Mykolas Romeris University, 2012. – 64 p.

SUMMARY

Intellectual capital discovered as the main factor for companies development, competitiveness or creating value added at the transition from industry to knowledge economy. That caused demand to value companies intellectual capital value. In the intellectual capital process there are many issues – there is many different variety of methods, they are not comparable, information for methods is difficult to identify and find, furthermore new models are mainly oriented to companies needs and management decisions, consists of company`s internal information. This lead to complicated external evaluation of company`s intellectual capital .

The problem of research: how to measure company`s intellectual capital based only on external information resources? Aim of research is use external information to value companies intellectual capital. The object of research: companies intellectual capital. Main tasks: to describe the concept of intellectual capital, identify its main components and present classification for intellectual capital methods, create and present methodology for evaluating companies intellectual capital value, measure level of stock exchange companies intellectual capital. Research hypothesis: the same company's intellectual capital value, evaluated by different methods, are the same direction. Methods used in research: comparative analysis of scientific literature, the calculation of ratios and comparative analysis, graphical analysis, correlation analysis.

Thesis contains three parts. In the first part of thesis according to theoretical assumptions analyzed the concept of intellectual capital and various researchers structure of intellectual capital and methods for measuring company`s intellectual capital. In the second part composed the model for measuring company`s intellectual capital level. The composed model show not only general level of company`s intellectual capital but the level of company`s human capital, structural capital and relational capital as well. To check the hypothesis chosen value added intellectual capital coefficient and calculated intangible value methods. For the practical research chosen nine Vilnius Stock Exchange main list companies: APB „Apranga“, AB „City Service“, AB „Grigiškės“, AB „Lietuvos dujos“, AB „Panevėžio statybos trestas“, AB „Pieno žvaigždės“, AB „Rokiškio sūris“, TEO LT, AB ir AB „Vilniaus baldai“. In the last part of the thesis presented selected companies intellectual capital values for the period 2007-2010, founded the relationship between companies intellectual capital value and companies net profit, sales income and return of assets, checked the hypothesis about the same directions of companies intellectual capital, valued in different methods.

PRIEDAI

1 PRIEDAS

Palumickaitės (Karalevičienės) intelektinio kapitalo vertinimo modelio sudedamųjų dalių aprašymas – vertinimo skalė

		Pradinis rodiklis	Kas bus vertinama	Vertinimo skalė (vertinimas) – rodiklio kitimas			
				0,2	0,1	0	
Intelektinio kapitalo vertinimo koeficientas	Situacija įmonėje (0,7)	Nematerialusis turtas (0,5)	Padalinių vadovų kvalifikacija	Padalinių vadovų kvalifikacijos kėlimas	>80 proc. Vadovų turi aukštąjį ekonominį ar vadybinį išsilavinimą	50-80 proc. Vadovų turi aukštąjį ekonominį ar vadybinį išsilavinimą	<50 proc. Vadovų turi aukštąjį ekonominį ar vadybinį išsilavinimą
			Aukšč. Lygio vadovų kvalifikacija	Aukštojo išsilavinimo kaita	Kvalifikacija buvo kelta	-	Kvalifikacija kelta nebuvo
			Viso personalo kvalifikacija	Viso personalo kvalifikacijos kitimas	Kvalifikacija buvo kelta	-	Kvalifikacija kelta nebuvo
			Idėjų, paverstų produktais, kiekis	Naujų idėjų įmonėje įgyvendinimas	Buvo idėjų, virto produktais	Buvo neįgyvendintų idėjų	Nebuvo naujų idėjų
			Nematerialaus turto intensyvumas	Nematerialaus turto balanse kitimas	Didėja	Stabilu	Mažėja
		Materialusis turtas (0,1)	Turto atnaujinimas	Viso turto balanse kitimas	Didėja	Stabilu	Mažėja
			Technologinės inovacijos	Techn. Inovacijų įmonėje įgyvendinimas	Įgyvendintos	Neįgyvendintos	Atsisakyta inovacijų
			Produkto inovacijos	Produkto inovacijų įmonėje atsiradimas	Sukurtos inovacijos	Nesukurtos novacijos	Produktai nebegaminami
			Materialiojo turto dinamika	Materialiojo turto balanse kaita	Didėja	Stabilu	Mažėja
			Materialaus turto imlumas	Materialaus turto balanse kaita	Didėja	Stabilu	Mažėja
		Kiti finans. rodikliai (0,1)	Organizacijų pajamų pokyčiai	Pardavimo pajamų kitimas	Didėja	Stabilu	Mažėja
			Pelnas, tenkantis 1 darbuotojui	Pelno, tenkančio 1 darbuotojui kitimas	Didėja	Nekinta	Mažėja arba neigiamas
			Grynasis pardavimų pelningumas	Grynojo pardavimų pelningumo kitimas	Svyruoja nuo 0,1 iki 0,25	Nekinta	Žemesnis už 0,1
			Nuosavo kapitalo pelningumas	Nuosavo kapitalo pelningumo kitimas	Didėja	Stabilu	Mažėja
			Bendras įsiskolinimo koeficientas	Bendrojo įsiskolinimo koeficiento kitimas	Kinta nuo 0,3 iki 0,7	Stabilu	0,7 ir daugiau
	Nekontroliuojama aplinka (0,3)	Situacija šakoje (0,2)	Eksporto dinamika, mln. Lt	Tiriamų šakų eksporto kitimas	Didėja	Stabilu	Mažėja
			Darbuotojų specialistų skaičius	Darbuotojų-specialistų skaičiaus kitimas	Didėja	Stabilu	Mažėja
			Šakos pridėtinė vertė, mln. Lt	Sukurtos pridėtinės vertės pokytis	Didėja	Stabilu	Mažėja
			Šakos įmonių skaičius, įm.	Šakos įmonių kitimas	Didėja, mažėja dėl aljansų	Stabilu	Mažėja arba bankrutuoja
			TUI, mln. Lt	TUI šakoje kitimas	Didėja	Stabilu	Mažėja
		Makroekonominė aplinka (0,1)	Ekonominis augimas, mln. Lt	BVP kitimas	Didėja	Stabilu	Mažėja
			Infliacija, proc.	Infliacijos kitimas	Kinta nuo 3 iki 7 proc.	Kinta nuo 1 iki 3 proc.	Daugiau nei 7 proc.
			TUI, mln. Lt	TUI kitimas	Didėja	Stabilu	Mažėja
			Šalies eksportas, mln. Lt	Eksporto pokyčiai	Didėja	Stabilu	Mažėja
			Vartojimo augimas/realus gal. vartojimas	Galutinio vartojimo išlaidų kitimas	Didėja	Stabilu	Mažėja

Šaltinis: Karalevičienė ir Matuzevičiūtė, 2008, p.137

2 PRIEDAS

Informacijos atskleidimas Vilniaus vertybinių popierių biržos Oficialiojo prekybos sąrašo įmonių¹ metinėse finansinėse ataskaitose 2005-2011 metais

	APB "Apranga"								AB "City Service"								AB "Grigiškės"							
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	
Darbuotojų skaičius	+	+	+	+	+	+	-	6		+	+	+	+	+	+	6	+	+	+	+	+	+	+	7
Darbuotojų struktūra	-	-	+	+	+	+	-	4		-	+	+	+	+	+	5	-	+	+	+	+	+	+	6
Darbuotojų išsilavinimas	-	-	+	+	+	+	-	4		-	+	+	+	+	+	5	-	+	+	+	+	+	+	6
Darbuotojų kaita	-	-	-	-	-	-	-	0		-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Vidutinis darbo užmokestis	-	-	+	+	+	+	-	4		-	+	+	+	+	+	5	-	+	+	+	+	+	+	6
Vidutinis darbo užmokestis pagal darbuotojų grupes	-	-	+	+	+	+	-	4		-	+	+	+	+	+	5	-	+	+	+	+	+	+	6
Darbo užmokesčio sąnaudos	+	+	+	+	+	+	-	6		+	+	+	+	+	+	6	+	+	+	+	+	+	-	6
Darbuotojų stažas	-	-	-	-	-	-	-	0		-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Atsistatydinimo lygis	-	-	-	-	-	-	-	0		-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Klientų struktūra	-	-	-	-	-	-	-	0		-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Prekybos vietų skaičius, aptarnaujamos teritorijos dydis	+	+	+	+	+	+	+	7		+	+	+	+	+	+	6	-	-	-	-	-	-	-	0
Kompiuterių skaičius	-	-	-	-	-	-	-	0		-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Išlaidos IT	+	+	+	+	+	+	-	6		-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Reklamos ir marketingo išlaidos	+	+	+	+	+	+	-	6		+	+	+	+	+	+	6	+	+	+	+	+	+	-	6
Išlaidos administracijai	-	-	-	-	-	-	-	0		-	-	-	-	-	-	0	+	+	+	+	+	+	-	6
Išlaidos mokymams	-	-	-	-	-	-	-	0		+	+	+	+	+	+	6	+	+	+	+	+	+	-	6
Naujų produktų kūrimo sąnaudos, tyrimų sąnaudos	-	-	-	-	-	-	-	0		-	-	-	-	-	-	0	-	+	+	+	+	+	-	5
prekių ir paslaugų kokybė/klientų pasitenkinimas	-	-	-	-	-	-	-	0		-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Pelno nuostolio ataskaita	+	+	+	+	+	+	+	7		+	+	+	+	+	+	6	+	+	+	+	+	+	+	7
Balansas	+	+	+	+	+	+	+	7		+	+	+	+	+	+	6	+	+	+	+	+	+	+	7
Pinigų srautų ataskaita	+	+	+	+	+	+	+	7		+	+	+	+	+	+	6	+	+	+	+	+	+	+	7

Lentelės tęsinys kitame puslapyje

Lentelės tęsinys

	AB "Invalda"								AB "Lietuvos dujos"								AB "Panevėžio statybos trestas"							
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	
Darbuotojų skaičius	+	+	+	+	+	+	-	6	+	+	+	+	+	+	-	6	+	+	+	+	+	+	-	6
Darbuotojų struktūra	+	+	+	+	+	+	-	6	-	+	+	+	+	+	-	5	-	+	+	+	+	+	-	5
Darbuotojų išsilavinimas	+	+	+	+	+	+	-	6	-	+	+	+	+	+	-	5	-	+	+	+	+	+	-	5
Darbuotojų kaita	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Vidutinis darbo užmokestis	+	+	+	+	+	+	-	6	-	+	+	+	+	+	-	5	-	-	-	-	-	-	-	0
Vidutinis darbo užmokestis pagal darbuotojų grupes	+	+	+	+	+	+	-	6	-	+	+	+	+	+	-	5	-	+	+	+	+	+	-	5
Darbo užmokesčio sąnaudos	+	+	+	+	+	+	+	7	+	+	+	+	+	+	-	6	+	+	+	+	+	+	-	6
Darbuotojų stažas	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Atsistatydinimo lygis	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Klientų struktūra	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Prekybos vietų skaičius, aptarnaujamos teritorijos dydis	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Kompiuterių skaičius	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Išlaidos IT	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Reklamos ir marketingo išlaidos	+	+	+	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	0	+	+	+	+	+	+	-	6
Išlaidos administracijai	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	+	+	+	+	+	-	5
Išlaidos mokymams	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Naujų produktų kūrimo sąnaudos, tyrimų sąnaudos	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Prekių ir paslaugų kokybė/klientų pasitenkinimas	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Pelno nuostolio ataskaita	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Balansas	+	+	+	+	+	+	+	7	+	+	+	+	+	+	+	7	+	+	+	+	+	+	+	7
Pinigų srautų ataskaita	+	+	+	+	+	+	+	7	+	+	+	+	+	+	+	7	+	+	+	+	+	+	+	7

Lentelės tęsinys kitame puslapyje

Lentelės tęsinys

	AB "Pieno žvaigždės"								AB "Rokiškio sūris"								AB "Sanitas"							
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	
Darbuotojų skaičius	-	+	+	+	+	+	-	5	+	+	+	+	+	+	-	6	-	-	+	+	+	+	-	4
Darbuotojų struktūra	-	-	-	-	-	-	-	0	-	+	+	+	+	+	-	5	-	-	+	+	+	+	-	4
Darbuotojų išsilavinimas	-	+	+	+	+	+	-	5	-	+	+	+	+	+	-	5	-	-	+	+	+	+	-	4
Darbuotojų kaita	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Vidutinis darbo užmokestis	-	-	-	-	-	-	-	0	-	+	+	+	+	+	-	5	-	-	-	-	-	-	-	0
Vidutinis darbo užmokestis pagal darbuotojų grupes	-	+	+	+	+	+	-	5	-	+	+	+	+	+	-	5	-	-	+	+	+	+	-	4
Darbo užmokesčio sąnaudos	+	+	+	+	+	+	-	6	+	+	+	+	+	+	-	6	-	-	+	+	+	+	-	4
Darbuotojų stažas	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Atsistatydinimo lygis	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Klientų struktūra	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Prekybos vietų skaičius, aptarnaujamos teritorijos dydis	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	+	+	+	+	+	+	-	6
Kompiuterių skaičius	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Išlaidos IT	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Reklamos ir marketingo išlaidos	+	+	+	+	+	+	-	6	+	+	+	+	+	+	-	6	+	+	+	+	+	+	-	6
Išlaidos administracijai	-	-	-	+	+	+	-	3	+	+	+	+	+	+	-	6	+	+	+	+	+	+	+	7
Išlaidos mokymams	-	-	-	-	-	-	-	0	+	+	+	+	+	+	-	6	-	-	-	+	+	+	-	3
Naujų produktų kūrimo sąnaudos, tyrimų sąnaudos	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	+	+	+	+	4
Prekių ir paslaugų kokybė/klientų pasitenkinimas	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Pelno nuostolio ataskaita	+	+	+	+	+	+	+	7	+	+	+	+	+	+	+	7	+	+	+	+	+	+	+	7
Balansas	+	+	+	+	+	+	+	7	+	+	+	+	+	+	+	7	+	+	+	+	+	+	+	7
Pinigų srautų ataskaita	+	+	+	+	+	+	+	7	+	+	+	+	+	+	+	7	+	+	+	+	+	+	+	7

Lentelės tęsinys kitame puslapyje

Lentelės tęsinys

	TEO LT, AB								AB "Utenos trikotažas"								AB "Vilniaus baldai"							
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	
Darbuotojų skaičius	+	+	+	+	+	+	-	6	+	+	+	+	+	+	-	6	+	+	+	+	+	+	-	6
Darbuotojų struktūra	-	+	+	+	+	+	-	5	-	+	+	+	+	+	-	5	-	+	+	+	+	+	-	5
Darbuotojų išsilavinimas	-	+	+	+	+	+	-	5	-	+	+	+	+	+	-	5	-	+	+	+	+	+	-	5
Darbuotojų kaita	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Vidutinis darbo užmokestis	-	+	+	+	+	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	0	-	+	+	+	+	+	-	5
Vidutinis darbo užmokestis pagal darbuotojų grupes	-	+	+	+	+	-	-	4	+	+	+	+	-	-	-	4	-	+	+	+	+	+	-	5
Darbo užmokesčio sąnaudos	+	+	+	+	+	+	+	7	+	+	+	+	+	+	+	7	+	+	+	+	+	+	-	6
Darbuotojų stažas	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Atsistatydinimo lygis	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Klientų struktūra	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Prekybos vietų skaičius, aptarnaujamos teritorijos dydis	-	-	-	-	-	-	-	0	+	+	+	+	+	+	-	6	-	-	-	-	-	-	-	0
Kompiuterių skaičius	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Išlaidos IT	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Reklamos ir marketingo išlaidos	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Išlaidos administracijai	-	-	-	-	-	-	-	0	+	+	+	+	+	+	+	7	+	+	+	+	+	+	+	7
Išlaidos mokymams	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Naujų produktų kūrimo sąnaudos, tyrimų sąnaudos	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Prekių ir paslaugų kokybė/klientų pasitenkinimas	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Pelno nuostolio ataskaita	+	+	+	+	+	+	+	7	+	+	+	+	+	+	+	7	+	+	+	+	+	+	+	7
Balansas	+	+	+	+	+	+	+	7	+	+	+	+	+	+	+	7	+	+	+	+	+	+	+	7
Pinigų srautų ataskaita	+	+	+	+	+	+	+	7	+	+	+	+	+	+	+	7	+	+	+	+	+	+	+	7

Lentelės tęsinys kitame puslapyje

Lentelės tęsinys

	AB "Vilkyškių pieninė"								Suvestinė kartais								Iš viso:	Atskleidimo lygis, %
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*			
Darbuotojų skaičius	+	+	+	+	+	+	-	6	10	12	13	13	13	13	2	76	84%	
Darbuotojų struktūra	-	-	-	-	+	+	-	2	1	8	11	11	12	12	2	57	63%	
Darbuotojų išsilavinimas	-	-	-	-	+	+	-	2	1	9	12	12	13	13	2	62	69%	
Darbuotojų kaita	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0%	
Vidutinis darbo užmokestis	+	+	+	+	-	-	-	4	2	7	9	9	8	7	2	44	49%	
Vidutinis darbo užmokestis pagal darbuotojų grupes	+	+	+	+	-	-	-	4	3	10	13	13	11	10	2	62	69%	
Darbo užmokesčio sąnaudos	+	+	+	+	+	+	-	6	11	12	13	13	13	13	4	79	88%	
Darbuotojų stažas	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0%	
Atsistatydinimo lygis	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0%	
Klientų struktūra	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0%	
Prekybos vietų skaičius, aptarnaujamos teritorijos dydis	+	+	+	+	+	+	+	7	4	5	5	5	5	5	3	32	36%	
Kompiuterių skaičius	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0%	
Išlaidos IT	-	-	-	-	-	-	-	0	1	1	1	1	1	1	0	6	7%	
Reklamos ir marketingo išlaidos	-	-	-	+	+	+	-	3	7	8	8	8	8	8	1	48	53%	
Išlaidos administracijai	+	+	+	+	+	+	+	7	6	7	7	8	8	8	4	48	53%	
Išlaidos mokymams	-	-	-	-	-	-	-	0	2	3	3	4	4	4	1	21	23%	
Naujų produktų kūrimo sąnaudos, tyrimų sąnaudos	-	-	-	-	-	-	-	0	0	1	1	2	2	2	1	9	10%	
Prekių ir paslaugų kokybė/klientų pasitenkinimas	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0%	
Pelno nuostolio ataskaita	+	+	+	+	+	+	+	7	12	13	13	13	13	13	13	90	100%	
Balansas	+	+	+	+	+	+	+	7	12	13	13	13	13	13	13	90	100%	
Pinigų srautų ataskaita	+	+	+	+	+	+	+	7	12	13	13	13	13	13	13	90	100%	

¹ - į tyrimą neįtraukta AB „Lesto“, nes iki 2010 metų buvo dvi atskiros įmonės (AB „Rytų skirstomieji tinklai“ ir AB „Vakarų skirstomieji tinklai“), AB „Linus agro group“, nes įmonės finansiniai metai yra nuo birželio 30 iki birželio 30 dienos, AB „Lietuvos energija“, nes nauja įmonė ir Oficialiajame prekybos sąraše nuo 2011 metų, AB „Ūkio bankas“ ir AB „Šiaulių bankas“.

„+“ - informacija atskleista tais metais, arba vėlesnių metų ataskaitose

„-“ - informacija neatskleista

2011* - 2011 metų neaudituoti 12 mėnesių rezultatai

3 PRIEDAS

1 lentelė. APB „Apranga“ intelektualinio kapitalo lygio skaičiavimas 2007-2010 metais

ĮMONĖS INTELEKTINIO KAPITALO LYGIO VERTINIMO MODELIS - ĮJKL									
Rodikliai		2006	2007	2008	2009	2010	matavimo vienetas		
APB „Apranga“									
Pardavimų pajamos		151.055	198.656	219.019	152.912	135.461	tūkst. Lt		
Pardavimų savikaina		98.212	126.198	140.068	103.227	84.929	tūkst. Lt		
Grynasis pelnas		9.373	17.328	9.917	-8.823	6.983	tūkst. Lt		
Darbo užmokesčio sąnaudos			28.598	32.376	22.733	18.863	tūkst. Lt		
Turtas		115.932	155.981	169.561	149.526	118.765	tūkst. Lt		
Investicijos į materialųjį ir nematerialųjį turtą		13.048	23.680	13.716	6.656	2.217	tūkst. Lt		
Įmonės bendras darbuotojų skaičius		647	797	820	580	560	žmonėmis		
Įmonės darbuotojų su aukščiau išsilavinimu skaičius			161	189	170	183	žmonėmis		
Įmonės ne vadovaujančių darbuotojų skaičius			641	658	456	438	žmonėmis		
Vadovaujančių darbuotojų vid. darbo užmokestis		7.290	8.529	7.436	5.622	5.777	Lt		
Ne vadovaujančių darbuotojų vid. darbo užmokestis ¹		1.703	1.993	2.156	1.687	1.508	Lt		
Paskutinė akcijos kaina		13,200	14,350	2,160	2,750	7,151	Lt		
Įmonių grupė									
Pardavimų pajamos		253.489	368.907	418.622	314.912	301.319	tūkst. Lt		
Turtas		143.163	202.531	213.446	174.515	143.575	tūkst. Lt		
Ekonominė veiklos rūšis: G47 Mažmeninė prekyba, išskyrus variklinių transporto priemonių ir motociklų prekybą									
Pardavimų pajamos		20.755.975	25.827.889	29.482.181	23.268.918	22.592.680	tūkst. Lt		
Pardavimų savikaina		16.593.647	20.261.892	23.146.470	18.391.461	18.594.869	tūkst. Lt		
Grynasis pelnas		423.670	1.936.299	528.914	-120.807	310.566	tūkst. Lt		
Vid. darbuotojų darbo užmokestis		1.296	1.624	1.918	1.785	1.722	Lt		
Modelio rodikliai									
		2007		2008		2009		2010	
		rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais
ŽK ₁	Pelno vienam darbuotojui pokytis	0,50	2	-0,44	0	-2,26	0	1,82	2
ŽK ₂	Darbuotojų su aukščiau išsilavinimu dalis	0,20	1	0,23	1	0,29	1	0,33	1
ŽK ₃	Vadovaujančių darbuotojų VDU pokytis	0,17	2	-0,13	0	-0,24	0	0,03	2
ŽK ₄	Skirtumas tarp įmonės ne vadovaujančių darbuotojų VDU ir EVR VDU	0,23	2	0,12	2	-0,055	0	-0,12	0
ŽK ₅	Darbo užmokesčio sąnaudos vienam pardavimų pajamų litui	0,14	2	0,15	2	0,15	2	0,14	2
SK ₁	Įmonės ROA pokytis	0,37	2	-0,47	0	-2,01	0	-2,00	0
SK ₂	Aptarnaujančio arba gamybos personalo dalis	0,80	1	0,80	1	0,79	1	0,78	1
SK ₃	Pardavimų savikainos vienam pardavimų litui skirtumas tarp EVR ir įmonės	0,15	2	0,15	2	0,12	2	0,20	2
SK ₄	Įmonės ROA ir EVR ROA skirtumas	-0,05	0	0,02	2	-0,05	0	0,03	2

1 lentelės tęsinys kitame puslapyje

1 lentelės tęsinys

		2007		2008		2009		2010	
		rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais
SK ₅	Investicijų į ilgalaikį materialųjį ir nematerialųjį turtą pokytis	0,81	2	-0,42	0	-0,51	0	-0,67	0
RK ₁	Akcijų kainos pokytis	0,09	2	-0,85	0	0,27	2	1,60	2
RK ₂	Įmonės pardavimų dalis ekonominės veiklos rūšyje	0,01	0	0,01	0	0,01	0	0,01	0
RK ₃	Įmonės pardavimų pokytis	0,32	2	0,10	2	-0,30	0	-0,11	0
RK ₄	Įmonių grupės pardavimų pokytis	0,46	2	0,13	2	-0,25	0	-0,04	1
RK ₅	Įmonių grupės viso turto pokytis	0,41	2	0,05	2	-0,18	0	-0,18	0
		2007		2008		2009		2010	
Žmogiškojo kapitalo lygis		9,00		5,00		3,00		7,00	
Struktūrinio kapitalo lygis		7,00		5,00		3,00		5,00	
Santykių (ryšių) kapitalo lygis		8,00		6,00		2,00		3,00	
APB „Apranga“ intelektualio kapitalo lygis		8,00		5,33		2,67		5,00	
PRIDĖTINĖS VERTĖS INTELEKTINIO KAPITALO KOEFICIENTAS VAIC									
Rodikliai		2007		2008		2009		2010	Matavimo vienetas
OP - veiklos pelnas		21.905		15.256		-8.784		8.478	tūkst. Lt
EC - išlaidos darbuotojams		28.598		32.376		22.733		18.863	tūkst. Lt
D + A - nusidėvėjimas ir amortizacija		7.086		9.666		10.734		9.027	tūkst. Lt
VA - pridėtinė vertė		57.589		57.298		24.683		36.368	tūkst. Lt
CA - bendras turtas minus nematerialus turtas		155.138		168.403		148.557		118.135	tūkst. Lt
HC - visas DU		28.598		32.376		22.733		18.863	tūkst. Lt
ST - struktūrinis kapitalas (VA-HC)		28.991		24.922		1.950		17.505	tūkst. Lt
VACA = VA/CA		0,37		0,34		0,17		0,31	koef.
VAHU = VA/HC		2,01		1,77		1,09		1,93	koef.
STVA = ST/VA		0,50		0,43		0,08		0,48	koef.
APB „Apranga“ VAIC		2,89		2,54		1,33		2,72	koef.
APSKAIČIUOTOSIOS NEMATERIALIOS VERTĖS METODAS CIV									
Rodikliai		2007		2008		2009		2010	Matavimo vienetas
APB „Apranga“									
Pelnas prieš mokesčius		19.326		11.445		-12.410		7.173	tūkst. Lt
Turtas		155.981		169.561		149.526		118.765	tūkst. Lt
Nematerialus turtas		843		1.158		969		630	tūkst. Lt
Pelno mokesčio tarifas		0,18		0,15		0,20		0,15	koef.
Kapitalo kaina		0,1368		0,1368		0,1368		0,1368	koef.
Ekonominė veiklos rūšis: G47 Mažmeninė prekyba, išskyrus variklinių transporto priemonių ir motociklų prekybą									
Pelnas prieš mokesčius;		2.135.440		697.490		-32.873		359.957	tūkst. Lt
Turtas		12.270.544		13.335.348		10.645.678		9.491.774	tūkst. Lt
Nematerialus turtas		73.987		153.344		192.716		176.079	tūkst. Lt
Šakos ROA ir Įmonės ROA skirtumas, jei didesnis už 0, rodiklis toliau neskaičiuojamas		0,05		-0,02		0,08		-0,02	
APB „Apranga“ CIV		0		15.747		0		16.206	tūkst. Lt

Rodikliai apskaičiuoti remiantis APB „Apranga“ metinių finansinių ataskaitų ir statistikos departamento duomenimis pagal 2 darbo dalyje pateiktas formules.

¹ – aptarnaujančio personalo vidutinis darbo užmokestis.

3 PRIEDAS

2 lentelė. AB „City Service“ intelektualinio kapitalo lygio skaičiavimas 2007-2010 metais

ĮMONĖS INTELEKTINIO KAPITALO LYGIO VERTINIMO MODELIS - ĮJKL									
Rodikliai		2006	2007	2008	2009	2010	matavimo vienetas		
AB „City Service“									
Pardavimų pajamos		103.447	138.545	140.937	124.570	118.151	tūkst. Lt		
Pardavimų savikaina		86.756	116.145	117.693	101.065	86.819	tūkst. Lt		
Grynasis pelnas		7.550	10.002	8.620	10.665	15.048	tūkst. Lt		
Darbo užmokesčio sąnaudos		11.488	15.103	20.573	22.537	26.179	tūkst. Lt		
Turtas		74.027	96.411	114.869	136.852	219.413	tūkst. Lt		
Investicijos į materialųjį ir nematerialųjį turtą		340	583	767	1.378	2.121	tūkst. Lt		
Įmonės bendras darbuotojų skaičius		432	432	486	712	785	žmonėmis		
Įmonės darbuotojų su aukščiau išsilavinimu skaičius			138	147	206	236	žmonėmis		
Įmonės ne vadovaujančių darbuotojų skaičius			421	475	695	762	žmonėmis		
Vadovaujančių darbuotojų vid. darbo užmokestis		5.802	5.802	10.804	6.918	8.365	Lt		
Ne vadovaujančių darbuotojų vid. darbo užmokestis		0	1.739	2.090	1.936	2.067	Lt		
Paskutinė akcijos kaina		14,060 ¹	13,300	3,390	6,460	9,668	Lt		
Įmonių grupė									
Pardavimų pajamos		113.607	199.346	263.850	374.495	541.846	tūkst. Lt		
Turtas		76.857	121.139	138.623	235.667	346.692	tūkst. Lt		
Ekonominė veiklos rūšis: N82 Administracinė veikla, įstaigų ir kitų verslo įmonių aptarnavimo veikla									
Pardavimų pajamos		223.826	253.120	276.797	249.780	238.081	tūkst. Lt		
Pardavimų savikaina		123.723	115.013	153.405	138.134	132.570	tūkst. Lt		
Grynasis pelnas		21.657	24.282	11.689	1.893	17.176	tūkst. Lt		
Vidutinis darbuotojų darbo užmokestis		1.270	1.524	1.831	1.700	1.680	Lt		
Modelio rodikliai									
		2007		2008		2009		2010	
		rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais
ŽK ₁	Pelno vienam darbuotojui pokytis	0,32	2	-0,23	0	-0,16	0	0,28	2
ŽK ₂	Darbuotojų su aukščiau išsilavinimu dalis	0,32	1	0,30	1	0,29	1	0,30	1
ŽK ₃	Vadovaujančių darbuotojų VDU pokytis	0,00	2	0,86	2	-0,36	0	0,21	2
ŽK ₄	Skirtumas tarp įmonės ne vadovaujančių darbuotojų VDU ir EVR VDU	0,14	2	0,14	2	0,14	2	0,23	2
ŽK ₅	Darbo užmokesčio sąnaudos vienam pardavimų pajamų litui	0,11	2	0,15	2	0,18	2	0,22	1
SK ₁	Įmonės ROA pokytis	0,02	1	-0,28	0	0,04	1	-0,12	0
SK ₂	Aptarnaujančio arba gamybos personalo dalis	0,97	2	0,98	2	0,98	2	0,97	2
SK ₃	Pardavimų savikainos vienam pardavimų litui skirtumas tarp EVR ir įmonės	-0,38	0	-0,28	0	-0,26	0	-0,18	0
SK ₄	Įmonės ROA ir EVR ROA skirtumas	0,02	2	0,03	2	0,07	2	0,03	2

2 lentelės tęsinys kitame puslapyje

2 lentelės tęsinys

		2007		2008		2009		2010	
		rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais
SK ₅	Investicijų į ilgalaikį materialųjį ir nematerialųjį turtą pokytis	0,71	2	0,32	2	0,80	2	0,54	2
RK ₁	Akcijų kainos pokytis	-0,05	0	-0,75	0	0,91	2	0,50	2
RK ₂	Įmonės pardavimų dalis ekonominės veiklos rūšyje	0,55	2	0,51	2	0,50	2	0,50	2
RK ₃	Įmonės pardavimų pokytis	0,34	2	0,02	1	-0,12	0	-0,05	0
RK ₄	Įmonių grupės pardavimų pokytis	0,75	2	0,32	2	0,42	2	0,45	2
RK ₅	Įmonių grupės viso turto pokytis	0,58	2	0,14	2	0,70	2	0,47	2
		2007		2008		2009		2010	
Žmogiškojo kapitalo lygis		9,00		7,00		5,00		8,00	
Struktūrinio kapitalo lygis		7,00		6,00		7,00		6,00	
Santykių (ryšių) kapitalo lygis		8,00		7,00		8,00		8,00	
AB „City Service“ intelektualinio kapitalo lygis		8,00		6,67		6,67		7,33	
PRIDĖTINĖS VERTĖS INTELEKTINIO KAPITALO KOEFICIENTAS VAIC									
Rodikliai		2007		2008		2009		2010	Matavimo vienetas
OP - veiklos pelnas		11.321		7.991		7.674		14.814	tūkst. Lt
EC - išlaidos darbuotojams		15.103		20.573		22.537		26.179	tūkst. Lt
D + A - nusidėvėjimas ir amortizacija		805		960		1.133		1.185	tūkst. Lt
VA - pridėtinė vertė		27.229		29.524		31.344		42.178	tūkst. Lt
CA - bendras turtas minus nematerialius turtas		96.293		114.792		136.815		218.629	tūkst. Lt
HC - visas DU		15.103		20.573		22.537		26.179	tūkst. Lt
ST - struktūrinis kapitalas (VA-HC)		12.126		8.951		8.807		15.999	tūkst. Lt
VACA = VA/CA		0,28		0,26		0,23		0,19	koef.
VAHU = VA/HC		1,80		1,44		1,39		1,61	koef.
STVA = ST/VA		0,45		0,30		0,28		0,38	koef.
AB „City Service“ VAIC		2,53		2,00		1,90		2,18	koef.
APSKAIČIUOTOSIOS NEMATERIALIOS VERTĖS METODAS CIV									
Rodikliai		2007		2008		2009		2010	Matavimo vienetas
AB „City Service“									
Pelnas prieš mokesčius		12.213		9.856		12.521		17.247	tūkst. Lt
Turtas		96.411		114.869		136.852		219.413	tūkst. Lt
Nematerialus turtas		77		37		784		784	tūkst. Lt
Pelno mokesčio tarifas		0,18		0,15		0,20		0,15	koef.
Kapitalo kaina		0,1368		0,1368		0,1368		0,1368	koef.
Ekonominė veiklos rūšis: N82 Administracinė veikla, įstaigų ir kitų verslo įmonių aptarnavimo veikla									
Pelnas prieš mokesčius;		30.979		16.259		4.370		19.881	tūkst. Lt
Turtas		307.244		284.347		427.611		404.524	tūkst. Lt
Nematerialus turtas		2.821		14.012		3.718		5.615	tūkst. Lt
Šakos ROA ir Įmonės ROA skirtumas, jei didesnis už 0, rodiklis toliau neskaiciuojamas		-0,03		-0,03		-0,08		-0,03	
AB „City Service“ CIV		14.444		18.327		65.019		39.461	tūkst. Lt

Rodikliai apskaičiuoti remiantis AB „City Service“ metinių finansinių ataskaitų ir statistikos departamento duomenimis pagal 2 darbo dalyje pateiktas formules.

¹ - įmonė dar nesikotiravo biržoje todėl imta pirmos prekybos dienos 2007-06-08 akcijos paskutinė kaina.

3 PRIEDAS

3 lentelė. AB „Grigiškės“ intelektualinio kapitalo lygio skaičiavimas 2007-2010 metais

ĮMONĖS INTELEKTINIO KAPITALO LYGIO VERTINIMO MODELIS - ĮJKL									
Rodikliai		2006	2007	2008	2009	2010	matavimo vienetas		
AB „Grigiškės“									
Pardavimų pajamos		110.119	134.055	135.465	109.709	129.742	tūkst. Lt		
Pardavimų savikaina		86.925	108.696	120.244	91.012	115.663	tūkst. Lt		
Grynasis pelnas		6.348	5.516	-2.489	3.005	1.520	tūkst. Lt		
Darbo užmokesčio sąnaudos		21.107	26.129	23.308	19.190	18.881	tūkst. Lt		
Turtas		110.108	121.025	133.300	116.372	149.271	tūkst. Lt		
Investicijos į materialųjį ir nematerialųjį turtą		17.687	11.061	12.958	3.081	15.897	tūkst. Lt		
Įmonės bendras darbuotojų skaičius		759	714	602	511	448	žmonėmis		
Įmonės darbuotojų su aukščiau išsilavinimu skaičius			117	117	121	109	žmonėmis		
Įmonės ne vadovaujančių darbuotojų skaičius			575	470	395	334	žmonėmis		
Vadovaujančių darbuotojų vid. darbo užmokestis		3.788	4.703	4.809	5.186	5.498	Lt		
Ne vadovaujančių darbuotojų vid. darbo užmokestis ¹		1.589	1.934	2.093	1.872	2.142	Lt		
Paskutinė akcijos kaina		2,950	2,700	0,300	0,930	2,676	Lt		
Įmonių grupė									
Pardavimų pajamos		119.989	144.023	145.459	118.930	245.785	tūkst. Lt		
Turtas		121.494	132.041	140.693	121.383	238.654	tūkst. Lt		
Ekonominė veiklos rūšis: C17 Popieriaus ir popieriaus gaminių gamyba									
Pardavimų pajamos		528.633	640.518	653.716	561.943	793.167	tūkst. Lt		
Pardavimų savikaina		400.177	494.223	509.715	420.618	627.441	tūkst. Lt		
Grynasis pelnas		23.446	23.970	13.721	30.699	61.225	tūkst. Lt		
Vidutinis darbuotojų darbo užmokestis		1.387	1.721	2.028	1.952	1.929	Lt		
Modelio rodikliai									
		2007		2008		2009		2010	
		rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais
ŽK ₁	Pelno vienam darbuotojui pokytis	-0,08	0	-1,54	0	2,42	2	-0,42	0
ŽK ₂	Darbuotojų su aukščiau išsilavinimu dalis	0,16	0	0,19	0	0,24	1	0,24	1
ŽK ₃	Vadovaujančių darbuotojų VDU pokytis	0,24	2	0,02	2	0,08	2	0,06	2
ŽK ₄	Skirtumas tarp įmonės ne vadovaujančių darbuotojų VDU ir EVR VDU	0,12	2	0,03	1	-0,04	1	0,11	2
ŽK ₅	Darbo užmokesčio sąnaudos vienam pardavimų pajamų litui	0,19	2	0,17	2	0,17	2	0,15	2
SK ₁	Įmonės ROA pokytis	-0,21	0	-1,41	0	-2,38	0	-0,61	0
SK ₂	Aptarnaujančio arba gamybos personalo dalis	0,81	1	0,78	1	0,77	1	0,75	1
SK ₃	Pardavimų savikainos vienam pardavimų litui skirtumas tarp EVR ir įmonės	-0,04	1	-0,11	0	-0,08	0	-0,10	0
SK ₄	Įmonės ROA ir EVR ROA skirtumas	0,01	2	-0,04	0	-0,02	0	-0,07	0

3 lentelės tęsinys kitame puslapyje

3 lentelės tęsinys

		2007		2008		2009		2010	
		rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais
SK ₅	Investicijų į ilgalaikį materialųjį ir nematerialųjį turtą pokytis	-0,37	0	0,17	2	-0,76	0	4,16	2
RK ₁	Akcijų kainos pokytis	-0,08	0	-0,89	0	2,10	2	1,88	2
RK ₂	Įmonės pardavimų dalis ekonominės veiklos rūšyje	0,21	2	0,21	2	0,20	2	0,16	2
RK ₃	Įmonės pardavimų pokytis	0,22	2	0,01	1	-0,19	0	0,18	2
RK ₄	Įmonių grupės pardavimų pokytis	0,20	2	0,01	1	-0,18	0	1,07	2
RK ₅	Įmonių grupės viso turto pokytis	0,09	2	0,07	2	-0,14	0	0,97	2
		2007		2008		2009		2010	
Žmogiškojo kapitalo lygis		6,00		5,00		8,00		7,00	
Struktūrinio kapitalo lygis		4,00		3,00		1,00		3,00	
Santykių (ryšių) kapitalo lygis		8,00		6,00		4,00		10,00	
AB „Grigiškės“ intelektualio kapitalo lygis		6,00		4,67		4,33		6,67	
PRIDĖTINĖS VERTĖS INTELEKTINIO KAPITALO KOEFICIENTAS VAIC									
Rodikliai		2007		2008		2009		2010	matavimo vienetas
OP - veiklos pelnas		8.510		69		5.288		2.388	tūkst. Lt
EC - išlaidos darbuotojams		26.129		23.308		19.190		18.881	tūkst. Lt
D + A - nusidėvėjimas ir amortizacija		9.670		12.243		15.282		13.833	tūkst. Lt
VA - pridėtinė vertė		44.309		35.620		39.759		35.103	tūkst. Lt
CA - bendras turtas minus nematerialus turtas		120.821		133.096		116.273		149.142	tūkst. Lt
HC - visas DU		26.129		23.308		19.190		18.881	tūkst. Lt
ST - struktūrinis kapitalas (VA-HC)		18.180		12.312		20.569		16.222	tūkst. Lt
VACA = VA/CA		0,37		0,27		0,34		0,24	koef.
VAHU = VA/HC		1,70		1,53		2,07		1,86	koef.
STVA = ST/VA		0,41		0,35		0,52		0,46	koef.
AB „Grigiškės“ VAIC		2,47		2,14		2,93		2,56	koef.
APSKAIČIUOTOSIOS NEMATERIALIOS VERTĖS METODAS CIV									
Rodikliai		2007		2008		2009		2010	matavimo vienetas
AB „Grigiškės“									
Pelnas prieš mokesčius		6.916		-2.743		3.547		1.607	tūkst. Lt
Turtas		121.025		133.300		116.372		149.271	tūkst. Lt
Nematerialus turtas		204		204		99		129	tūkst. Lt
Pelno mokesčio tarifas		0,18		0,15		0,20		0,15	koef.
Kapitalo kaina		0,1368		0,1368		0,1368		0,1368	koef.
Ekonominė veiklos rūšis: C17 Popieriaus ir popieriaus gaminių gamyba									
Pelnas prieš mokesčius;		30.880		18.348		33.426		67.658	tūkst. Lt
Turtas		614.177		710.305		646.438		776.132	tūkst. Lt
Nematerialus turtas		1.152		4.410		7.384		4.324	tūkst. Lt
Šakos ROA ir Įmonės ROA skirtumas, jei didesnis už 0, rodiklis toliau neskaičiuojamas		-0,01		0,05		0,02		0,08	
AB „Grigiškės“ CIV		4.972		0		0		0	tūkst. Lt

Rodikliai apskaičiuoti remiantis AB „Grigiškės“ metinių finansinių ataskaitų ir statistikos departamento duomenimis pagal 2 darbo dalyje pateiktas formules

¹-darbininkų vidutinis darbo užmokestis.

3 PRIEDAS

4 lentelė. AB „Lietuvos dujos“ intelektualinio kapitalo lygio skaičiavimas 2007-2010 metais

ĮMONĖS INTELEKTINIO KAPITALO LYGIO VERTINIMO MODELIS - ĮIKL									
Rodikliai		2006	2007	2008	2009	2010	matavimo vienetas		
AB „Lietuvos dujos“									
Pardavimų pajamos		778.318	1.022.881	1.560.439	1.269.695	1.750.831	tūkst. Lt		
Pardavimų savikaina		495.263	675.348	1.492.804	1.152.346	1.602.746	tūkst. Lt		
Grynasis pelnas		59.140	103.766	63.937	94.847	159.715	tūkst. Lt		
Darbo užmokesčio sąnaudos		65.150	74.758	89.683	95.610	99.303	tūkst. Lt		
Turtas		2.302.016	2.457.926	528.476	2.549.809	2.708.936	tūkst. Lt		
Investicijos į materialųjį ir nematerialųjį turtą		122.173	116.799	122.754	126.679	170.502	tūkst. Lt		
Įmonės bendras darbuotojų skaičius		1.827	1.813	1.821	1.787	1.750	žmonėmis		
Įmonės darbuotojų su aukščiau išsilavinimu skaičius			657	801	822	788	žmonėmis		
Įmonės ne vadovujančių darbuotojų skaičius			737	717	661	617	žmonėmis		
Vadovujančių darbuotojų vid. darbo užmokestis		2.700	3.027	7.130	6.866	8.162	Lt		
Ne vadovujančių darbuotojų vid. darbo užmokestis ¹		1.670	1.934	2.243	2.267	2.583	Lt		
Paskutinė akcijos kaina		3,810	3,530	1,290	2,100	2,521	Lt		
Įmonių grupė									
Pardavimų pajamos		779.579	1.024.264	1.555.366	1.270.521	1.751.629	tūkst. Lt		
Turtas		2.302.089	2.458.956	2.529.266	2.551.182	2.709.585	tūkst. Lt		
Ekonominė veiklos rūšis: D35 Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas									
Pardavimų pajamos		6.423.284	7.387.877	9.285.644	9.269.682	9.319.485	tūkst. Lt		
Pardavimų savikaina		5.595.266	6.369.769	8.634.528	6.624.429	6.697.869	tūkst. Lt		
Grynasis pelnas		336.637	408.642	-26.010	-1.004.420	234.400	tūkst. Lt		
Vidutinis darbuotojų darbo užmokestis		2.230	2.535	2.918	2.962	2.950	Lt		
Modelio rodikliai									
		2007		2008		2009		2010	
		rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais
ŽK ₁	Pelno vienam darbuotojui pokytis	0,77	2	-0,39	0	0,51	2	0,72	2
ŽK ₂	Darbuotojų su aukščiau išsilavinimu dalis	0,36	1	0,44	1	0,46	1	0,45	1
ŽK ₃	Vadovujančių darbuotojų VDU pokytis	0,12	2	1,36	2	-0,04	0	0,19	2
ŽK ₄	Skirtumas tarp įmonės ne vadovujančių darbuotojų VDU ir EVR VDU	-0,24	0	-0,23	0	-0,23	0	-0,12	0
ŽK ₅	Darbo užmokesčio sąnaudos vienam pardavimų pajamų litui	0,07	2	0,06	2	0,08	2	0,06	2
SK ₁	Įmonės ROA pokytis	0,64	2	1,87	2	-0,69	0	0,59	2
SK ₂	Aptarnaujančio arba gamybos personalo dalis	0,41	0	0,39	0	0,37	0	0,35	0
SK ₃	Pardavimų savikainos vienam pardavimų litui skirtumas tarp EVR ir įmonės	0,20	2	-0,03	1	-0,19	0	-0,20	0
SK ₄	Įmonės ROA ir EVR ROA skirtumas	0,02	2	0,12	2	0,09	2	0,05	2

4 lentelės tęsinys kitame puslapyje

4 lentelės tęsinys

		2007		2008		2009		2010	
		rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais
SK ₅	Investicijų į ilgalaikį materialųjį ir nematerialųjį turtą pokytis	-0,04	1	0,05	2	0,03	1	0,35	2
RK ₁	Akcijų kainos pokytis	-0,07	0	-0,63	0	0,63	2	0,20	2
RK ₂	Įmonės pardavimų dalis ekonominės veiklos rūšyje	0,14	1	0,17	2	0,14	1	0,19	2
RK ₃	Įmonės pardavimų pokytis	0,31	2	0,53	2	-0,19	0	0,38	2
RK ₄	Įmonių grupės pardavimų pokytis	0,31	2	0,52	2	-0,18	0	0,38	2
RK ₅	Įmonių grupės viso turto pokytis	0,07	2	0,03	1	0,01	1	0,06	2
		2007		2008		2009		2010	
Žmogiškojo kapitalo lygis		7,00		5,00		5,00		7,00	
Struktūrinio kapitalo lygis		7,00		7,00		3,00		6,00	
Santykių (ryšių) kapitalo lygis		7,00		7,00		4,00		10,00	
AB „Lietuvos dujos“ intelektualinio kapitalo lygis		7,00		6,33		4,00		7,67	
PRIDĖTINĖS VERTĖS INTELEKTINIO KAPITALO KOEFICIENTAS VAIC									
Rodikliai		2007		2008		2009		2010	matavimo vienetas
OP - veiklos pelnas		124.546		67.635		117.349		148.085	tūkst. Lt
EC - išlaidos darbuotojams		74.758		89.683		95.610		99.303	tūkst. Lt
D + A - nusidėvėjimas ir amortizacija		94.269		94.111		97.491		98.712	tūkst. Lt
VA - pridėtinė vertė		293.573		251.429		310.450		346.100	tūkst. Lt
CA - bendras turtas minus nematerialius turtas		2.454.444		524.738		2.545.913		2.705.084	tūkst. Lt
HC - visas DU		74.758		89.683		95.610		99.303	tūkst. Lt
ST - struktūrinis kapitalas (VA-HC)		218.815		161.746		214.840		246.797	tūkst. Lt
VACA = VA/CA		0,12		0,48		0,12		0,13	koef.
VAHU = VA/HC		3,93		2,80		3,25		3,49	koef.
STVA = ST/VA		0,75		0,64		0,69		0,71	koef.
AB „Lietuvos dujos“ VAIC		4,79		3,93		4,06		4,33	koef.
APSKAIČIUOTOSIOS NEMATERIALIOS VERTĖS METODAS CIV									
Rodikliai		2007		2008		2009		2010	matavimo vienetas
AB „Lietuvos dujos“									
Pelnas prieš mokesčius		125.076		73.078		120.013		149.144	tūkst. Lt
Turtas		2.457.926		528.476		2.549.809		2.708.936	tūkst. Lt
Nematerialus turtas		3.482		3.738		3.896		3.852	tūkst. Lt
Pelno mokesčio tarifas		0,18		0,15		0,20		0,15	koef.
Kapitalo kaina		0,1368		0,1368		0,1368		0,1368	koef.
Ekonominė veiklos rūšis: D35 Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas									
Pelnas prieš mokesčius;		495.633		51.501		-1.002.595		227.457	tūkst. Lt
Turtas		20.252.523		21.280.561		19.732.111		18.560.097	tūkst. Lt
Nematerialus turtas		50.117		75.127		49.840		332.537	tūkst. Lt
Šakos ROA ir Įmonės ROA skirtumas, jei didesnis už 0, rodiklis toliau neskaičiuojamas		-0,03		-0,14		-0,10		-0,04	
AB „Lietuvos dujos“ CIV		388.782		446.148		1.460.229		716.957	tūkst. Lt

Rodikliai apskaičiuoti remiantis AB „Lietuvos dujos“ metinių finansinių ataskaitų ir statistikos departamento duomenimis pagal 2 darbo dalyje pateiktas formules

¹-darbininkų vidutinis darbo užmokestis.

3 PRIEDAS

5 lentelė. AB „Panevėžio statybos trestas“ intelektualinio kapitalo lygio skaičiavimas 2007-2010 metais

ĮMONĖS INTELEKTINIO KAPITALO LYGIO VERTINIMO MODELIS - ĮIKL									
Rodikliai		2006	2007	2008	2009	2010	matavimo vienetas		
AB „Panevėžio statybos trestas“									
Pardavimų pajamos		322.065	487.261	558.903	167.704	168.903	tūkst. Lt		
Pardavimų savikaina		284.527	432.725	469.762	139.789	147.096	tūkst. Lt		
Grynasis pelnas		17.628	24.845	48.615	4.813	10.145	tūkst. Lt		
Darbo užmokesčio sąnaudos		49.670	67.569	77.622	27.790	31.007	tūkst. Lt		
Turtas		177.033	215.141	233.717	184.480	186.584	tūkst. Lt		
Investicijos į materialųjį ir nematerialųjį turtą		2.157	3.149	2.314	439	886	tūkst. Lt		
Įmonės bendras darbuotojų skaičius		1.193	1.275	1.311	975	894	žmonėmis		
Įmonės darbuotojų su aukščiau išsilavinimu skaičius			276	294	234	275	žmonėmis		
Įmonės ne vadovujančių darbuotojų skaičius			1.018	875	745	665	žmonėmis		
Vadovujančių darbuotojų vid. darbo užmokestis		11.969	19.962	20.096	12.971	12.383	Lt		
Ne vadovujančių darbuotojų vid. darbo užmokestis ¹		2.131	2.678	3.161	1.973	1.847	Lt		
Paskutinė akcijos kaina		15,100	15,600	1,500	3,790	6,733	Lt		
Įmonių grupė									
Pardavimų pajamos		339.512	516.976	586.086	184.685	200.529	tūkst. Lt		
Turtas		238.006	279.170	285.580	213.070	198.780	tūkst. Lt		
Ekonominė veiklos rūšis: F41 Pastatų statyba									
Pardavimų pajamos		7.928.164	11.571.063	11.340.017	4.382.777	3.926.362	tūkst. Lt		
Pardavimų savikaina		6.052.027	8.871.220	9.029.956	3.673.854	3.418.281	tūkst. Lt		
Grynasis pelnas		626.461	819.411	194.362	-761.273	-145.275	tūkst. Lt		
Vidutinis darbuotojų darbo užmokestis		1.674	2.179	2.430	1.862	1.728	Lt		
Modelio rodikliai									
		2007		2008		2009		2010	
		rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais
ŽK ₁	Pelno vienam darbuotojui pokytis	0,32	2	0,90	2	-0,87	0	1,30	2
ŽK ₂	Darbuotojų su aukščiau išsilavinimu dalis	0,22	1	0,22	1	0,24	1	0,31	1
ŽK ₃	Vadovujančių darbuotojų VDU pokytis	0,67	2	0,01	2	-0,35	0	-0,05	0
ŽK ₄	Skirtumas tarp įmonės ne vadovujančių darbuotojų VDU ir EVR VDU	0,23	2	0,30	2	0,06	2	0,07	2
ŽK ₅	Darbo užmokesčio sąnaudos vienam pardavimų pajamų litui	0,14	2	0,14	2	0,17	2	0,18	2
SK ₁	Įmonės ROA pokytis	0,16	2	0,80	2	-0,87	0	1,08	2
SK ₂	Aptarnaujančio arba gamybos personalo dalis	0,80	1	0,67	0	0,76	1	0,74	1
SK ₃	Pardavimų savikainos vienam pardavimų litui skirtumas tarp EVR ir įmonės	-0,12	0	-0,04	1	0,00	1	0,00	1
SK ₄	Įmonės ROA ir EVR ROA skirtumas	0,05	2	0,19	2	0,10	2	0,08	2

5 lentelės tęsinys kitame puslapyje

5 lentelės tęsinys

		2007		2008		2009		2010	
		vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis
SK ₅	Investicijų į ilgalaikį materialųjį ir nematerialųjį turtą pokytis	0,46	2	-0,27	0	-0,81	0	1,02	2
RK ₁	Akcijų kainos pokytis	0,03	1	-0,90	0	1,53	2	0,78	2
RK ₂	Įmonės pardavimų dalis ekonominės veiklos rūšyje	0,04	0	0,05	0	0,04	0	0,04	0
RK ₃	Įmonės pardavimų pokytis	0,51	2	0,15	2	-0,70	0	0,01	1
RK ₄	Įmonių grupės pardavimų pokytis	0,52	2	0,13	2	-0,68	0	0,09	2
RK ₅	Įmonių grupės viso turto pokytis	0,17	2	0,02	1	-0,25	0	-0,07	0
		2007		2008		2009		2010	
Žmogiškojo kapitalo lygis		9,00		9,00		5,00		7,00	
Struktūrinio kapitalo lygis		7,00		5,00		4,00		8,00	
Santykių (ryšių) kapitalo lygis		7,00		5,00		2,00		5,00	
AB „Panevėžio statybos trestas“ intelektualinio kapitalo lygis		7,67		6,33		3,67		6,67	
PRIDĖTINĖS VERTĖS INTELEKTINIO KAPITALO KOEFICIENTAS VAIC									
Rodikliai		2007		2008		2009		2010	matavimo vienetas
OP - veiklos pelnas		31.580		57.944		4.219		9.324	tūkst. Lt
EC - išlaidos darbuotojams		67.569		77.622		27.790		31.007	tūkst. Lt
D + A - nusidėvėjimas ir amortizacija		4.320		5.629		6.484		5.687	tūkst. Lt
VA - pridėtinė vertė		103.468		141.195		38.493		46.018	tūkst. Lt
CA - bendras turtas minus nematerialus turtas		214.841		233.429		184.400		186.559	tūkst. Lt
HC - visas DU		67.569		77.622		27.790		31.007	tūkst. Lt
ST - struktūrinis kapitalas (VA-HC)		35.900		63.572		10.703		15.011	tūkst. Lt
VACA = VA/CA		0,48		0,60		0,21		0,25	koef.
VAHU = VA/HC		1,53		1,82		1,39		1,48	koef.
STVA = ST/VA		0,35		0,45		0,28		0,33	koef.
AB „Panevėžio statybos trestas“ VAIC		2,36		2,87		1,87		2,06	koef.
APSKAIČIUOTOSIOS NEMATERIALIOS VERTĖS METODAS CIV									
Rodikliai		2007		2008		2009		2010	matavimo vienetas
AB „Panevėžio statybos trestas“									
Pelnas prieš mokesčius		30.597		57.920		8.139		11.239	tūkst. Lt
Turtas		215.141		233.717		184.480		186.584	tūkst. Lt
Nematerialus turtas		300		287		80		25	tūkst. Lt
Pelno mokesčio tarifas		0,18		0,15		0,20		0,15	koef.
Kapitalo kaina		0,1368		0,1368		0,1368		0,1368	koef.
Ekonominė veiklos rūšis: F41 Pastatų statyba									
Pelnas prieš mokesčius;		1.038.443		317.676		-744.436		-140.604	tūkst. Lt
Turtas		13.251.345		13.921.071		10.882.116		6.182.461	tūkst. Lt
Nematerialus turtas		108.593		196.983		59.303		8.336	tūkst. Lt
Šakos ROA ir Įmonės ROA skirtumas, jei didesnis už 0, rodiklis toliau neskaičiuojamas		-0,06		-0,22		-0,11		-0,08	
AB „Panevėžio statybos trestas“ CIV		81.653		326.307		121.772		96.234	tūkst. Lt

Rodikliai apskaičiuoti remiantis AB „Panevėžio statybos trestas“ metinių finansinių ataskaitų duomenimis ir statistikos departamento pagal 2 darbo dalyje pateiktas formules

¹-darbininkų vidutinis darbo užmokestis.

3 PRIEDAS

6 lentelė. AB „Pieno žvaigždės“ intelektualinio kapitalo lygio skaičiavimas 2007-2010 metais

ĮMONĖS INTELEKTINIO KAPITALO LYGIO VERTINIMO MODELIS - ĮJKL									
Rodikliai		2006	2007	2008	2009	2010	matavimo vienetas		
AB „Pieno žvaigždės“									
Pardavimų pajamos		545.033	663.379	666.289	622.467	620.255	tūkst. Lt		
Pardavimų savikaina		441.667	517.203	564.855	497.305	500.740	tūkst. Lt		
Grynasis pelnas		18.492	33.305	-4.332	14.565	18.570	tūkst. Lt		
Darbo užmokesčio sąnaudos		33.802	40.878	44.109	39.913	34.982	tūkst. Lt		
Turtas		320.014	376.989	401.408	335.222	325.835	tūkst. Lt		
Investicijos į materialųjį ir nematerialųjį turtą		41.372	74.122	43.189	28.923	12.776	tūkst. Lt		
Įmonės bendras darbuotojų skaičius		2.707	2.706	2.477	2.208	2.019	žmonėmis		
Įmonės darbuotojų su aukščiau išsilavinimu skaičius			376	389	374	396	žmonėmis		
Įmonės ne vadovaujančių darbuotojų skaičius							žmonėmis		
Vadovaujančių darbuotojų vid. darbo užmokestis		5.410	6.350	6.504	6.767	5.738	Lt		
Ne vadovaujančių darbuotojų vid. darbo užmokestis ¹		1.408	1.570	2.053	2.131	1.959	Lt		
Paskutinė akcijos kaina		5,400	5,800	2,040	2,940	5,110	Lt		
Įmonių grupė									
Pardavimų pajamos		545.033	663.379	666.289	622.467	620.255	tūkst. Lt		
Turtas		320.014	376.989	401.408	335.222	325.835	tūkst. Lt		
Ekonominė veiklos rūšis: C10 Maisto produktų gamyba									
Pardavimų pajamos		6.789.521	8.456.371	9.336.052	8.208.106	8.945.185	tūkst. Lt		
Pardavimų savikaina		5.615.508	6.942.803	8.043.503	6.747.535	7.566.946	tūkst. Lt		
Grynasis pelnas		124.541	266.623	42.112	201.222	266.561	tūkst. Lt		
Vidutinis darbuotojų darbo užmokestis		1.387	1.721	2.028	1.952	1.929	Lt		
Modelio rodikliai									
		2007		2008		2009		2010	
		rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais
ŽK ₁	Pelno vienam darbuotojui pokytis	0,80	2	-1,14	0	4,77	2	0,39	2
ŽK ₂	Darbuotojų su aukščiau išsilavinimu dalis	0,14	0	0,16	0	0,17	0	0,20	0
ŽK ₃	Vadovaujančių darbuotojų VDU pokytis	0,17	2	0,02	2	0,04	2	-0,15	0
ŽK ₄	Skirtumas tarp įmonės ne vadovaujančių darbuotojų VDU ir EVR VDU	-0,09	0	0,01	1	0,09	2	0,02	1
ŽK ₅	Darbo užmokesčio sąnaudos vienam pardavimų pajamų litui	0,06	2	0,07	2	0,06	2	0,06	2
SK ₁	Įmonės ROA pokytis	0,53	2	-1,12	0	-5,03	0	0,31	2
SK ₂	Aptarnaujančio arba gamybos personalo dalis ²	0,91	2	0,81	1	0,81	1	0,81	1
SK ₃	Pardavimų savikainos vienam pardavimų litui skirtumas tarp EVR ir įmonės	0,04	1	0,01	1	0,02	1	0,04	1
SK ₄	Įmonės ROA ir EVR ROA skirtumas	0,05	2	-0,02	0	0,01	2	0,00	2

6 lentelės tęsinys kitame puslapyje

6 lentelės tęsinys

		2007		2008		2009		2010	
		rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais
SK ₅	Investicijų į ilgalaikį materialųjį ir nematerialųjį turtą pokytis	0,79	2	-0,42	0	-0,33	0	-0,56	0
RK ₁	Akcijų kainos pokytis	0,07	2	-0,65	0	0,44	2	0,74	2
RK ₂	Įmonės pardavimų dalis ekonominės veiklos rūšyje	0,08	1	0,07	1	0,08	1	0,07	1
RK ₃	Įmonės pardavimų pokytis	0,22	2	0,00	1	-0,07	0	0,00	1
RK ₄	Įmonių grupės pardavimų pokytis ³	0,22	2	0,00	1	-0,07	0	0,00	1
RK ₅	Įmonių grupės viso turto pokytis ³	0,18	2	0,06	2	-0,16	0	-0,03	1
		2007		2008		2009		2010	
Žmogiškojo kapitalo lygis		6,00		5,00		8,00		5,00	
Struktūrinio kapitalo lygis		9,00		2,00		4,00		6,00	
Santykių (ryšių) kapitalo lygis		9,00		5,00		3,00		6,00	
AB „Pieno žvaigždės“ intelektualio kapitalo lygis		8,00		4,00		5,00		5,67	
PRIDĖTINĖS VERTĖS INTELEKTINIO KAPITALO KOEFICIENTAS VAIC									
Rodikliai		2007		2008		2009		2010	matavimo vienetas
OP - veiklos pelnas		49.755		7.819		26.756		24.908	tūkst. Lt
EC - išlaidos darbuotojams		40.878		44.109		39.913		34.982	tūkst. Lt
D + A - nusidėvėjimas ir amortizacija		40.111		43.105		42.576		39.798	tūkst. Lt
VA - pridėtinė vertė		130.744		95.033		109.245		99.688	tūkst. Lt
CA - bendras turtas minus nematerialius turtas		375.265		400.336		334.327		324.637	tūkst. Lt
HC - visas DU		40.878		44.109		39.913		34.982	tūkst. Lt
ST - struktūrinis kapitalas (VA-HC)		89.866		50.924		69.332		64.706	tūkst. Lt
VACA = VA/CA		0,35		0,24		0,33		0,31	koef.
VAHU = VA/HC		3,20		2,15		2,74		2,85	koef.
STVA = ST/VA		0,69		0,54		0,63		0,65	koef.
AB „Pieno žvaigždės“ VAIC		4,23		2,93		3,70		3,81	koef.
APSKAIČIUOTOSIOS NEMATERIALIOS VERTĖS METODAS CIV									
Rodikliai		2007		2008		2009		2010	matavimo vienetas
AB „Pieno žvaigždės“									
Pelnas prieš mokesčius		40.904		-3.088		19.668		21.813	tūkst. Lt
Turtas		376.989		401.408		335.222		325.835	tūkst. Lt
Nematerialus turtas		1.724		1.072		895		1.198	tūkst. Lt
Pelno mokesčio tarifas		0,18		0,15		0,20		0,15	koef.
Kapitalo kaina		0,1368		0,1368		0,1368		0,1368	koef.
Ekonominė veiklos rūšis: C10 Maisto produktų gamyba									
Pelnas prieš mokesčius;		333.695		67.890		252.996		311.482	tūkst. Lt
Turtas		5.331.808		5.797.434		5.117.573		4.960.199	tūkst. Lt
Nematerialus turtas		16.404		79.376		73.911		36.367	tūkst. Lt
Šakos ROA ir Įmonės ROA skirtumas, jei didesnis už 0, rodiklis toliau neskaičiuojamas		-0,05		0,02		-0,01		0,00	
AB „Pieno žvaigždės“ CIV		103.970		0		16.946		7.931	tūkst. Lt

Rodikliai apskaičiuoti remiantis AB „Pieno žvaigždės“ metinių finansinių ataskaitų ir statistikos departamento duomenimis pagal 2 darbo dalyje pateiktas formules

¹-darbininkų vidutinis ²- kadangi įmonė savo darbuotojų struktūros nepateikė, tai naudota AB“Rokiškio sūris“ struktūra

³- kadangi įmonių grupę sudaro tik 1 įmonė, tai skaičiavimams naudoti įmonės rodikliai

3 PRIEDAS

7 lentelė. AB „Rokiškio sūris“ intelektualinio kapitalo lygio skaičiavimas 2007-2010 metais

ĮMONĖS INTELEKTINIO KAPITALO LYGIO VERTINIMO MODELIS - ĮJKL									
Rodikliai		2006	2007	2008	2009	2010	matavimo vienetas		
AB „Rokiškio sūris“									
Pardavimų pajamos		510.272	609.595	614.828	495.688	533.555	tūkst. Lt		
Pardavimų savikaina		444.341	520.621	592.449	445.211	472.573	tūkst. Lt		
Grynasis pelnas		13.021	30.599	-19.917	8.350	24.878	tūkst. Lt		
Darbo užmokesčio sąnaudos		46.023	45.352	34.892	29.661	29.377	tūkst. Lt		
Turtas		322.756	322.233	343.698	325.925	308.390	tūkst. Lt		
Investicijos į materialųjį ir nematerialųjį turtą		20.483	15.503	34.769	4.565	4.503	tūkst. Lt		
Įmonės bendras darbuotojų skaičius		1.836	1.916	1.920	1.786	1.726	žmonėmis		
Įmonės darbuotojų su aukščiau išsilavinimu skaičius			138	129	125	139	žmonėmis		
Įmonės ne vadovaujančių darbuotojų skaičius			1.738	1.562	1.442	1.406	žmonėmis		
Vadovaujančių darbuotojų vid. darbo užmokestis		7.895	9.644	4.072	4.026	4.648	Lt		
Ne vadovaujančių darbuotojų vid. darbo užmokestis ¹		1.419	1.789	1.931	2.061	2.098	Lt		
Paskutinė akcijos kaina		6,111	7,840	1,730	3,000	6,187	Lt		
Įmonių grupė									
Pardavimų pajamos		510.272	664.962	681.821	560.395	553.760	tūkst. Lt		
Turtas		322.756	333.944	361.289	347.722	322.660	tūkst. Lt		
Ekonominė veiklos rūšis: C10 Maisto produktų gamyba									
Pardavimų pajamos		8.456.371	9.336.052	8.208.106	8.945.185	8.456.371	tūkst. Lt		
Pardavimų savikaina		6.942.803	8.043.503	6.747.535	7.566.946	6.942.803	tūkst. Lt		
Grynasis pelnas		266.623	42.112	201.222	266.561	266.623	tūkst. Lt		
Vidutinis darbuotojų darbo užmokestis		1.721	2.028	1.952	1.929	1.721	Lt		
Modelio rodikliai									
		2007		2008		2009		2010	
		rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais
ŽK ₁	Pelno vienam darbuotojui pokytis	1,25	2	-1,65	0	1,45	2	2,08	2
ŽK ₂	Darbuotojų su aukščiau išsilavinimu dalis	0,07	0	0,07	0	0,07	0	0,08	0
ŽK ₃	Vadovaujančių darbuotojų VDU pokytis	0,22	2	-0,58	0	-0,01	0	0,15	2
ŽK ₄	Skirtumas tarp įmonės ne vadovaujančių darbuotojų VDU ir EVR VDU	0,04	1	-0,05	1	0,06	2	0,09	2
ŽK ₅	Darbo užmokesčio sąnaudos vienam pardavimų pajamų litui	0,07	2	0,06	2	0,06	2	0,06	2
SK ₁	Įmonės ROA pokytis	1,35	2	-1,61	0	-1,44	0	2,15	2
SK ₂	Aptarnaujančio arba gamybos personalo dalis	0,91	2	0,81	1	0,81	1	0,81	1
SK ₃	Pardavimų savikainos vienam pardavimų litui skirtumas tarp EVR ir įmonės	-0,03	1	-0,10	0	-0,08	0	-0,04	1
SK ₄	Įmonės ROA ir EVR ROA skirtumas	0,04	2	-0,07	0	-0,01	0	0,03	2

7 lentelės tęsinys kitame puslapyje

7 lentelės tęsinys

		2007		2008		2009		2010	
		rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais
SK ₅	Investicijų į ilgalaikį materialųjį ir nematerialųjį turtą pokytis	-0,24	0	1,24	2	-0,87	0	-0,01	1
RK ₁	Akcijų kainos pokytis	0,28	2	-0,78	0	0,73	2	1,06	2
RK ₂	Įmonės pardavimų dalis ekonominės veiklos rūšyje	0,07	1	0,07	1	0,06	1	0,06	1
RK ₃	Įmonės pardavimų pokytis	0,19	2	0,01	1	-0,19	0	0,08	2
RK ₄	Įmonių grupės pardavimų pokytis	0,30	2	0,03	1	-0,18	0	-0,01	1
RK ₅	Įmonių grupės viso turto pokytis	0,03	1	0,08	2	-0,04	1	-0,07	0
		2007		2008		2009		2010	
Žmogiškojo kapitalo lygis		8,00		4,00		4,00		7,00	
Struktūrinio kapitalo lygis		7,00		3,00		1,00		7,00	
Santykių (ryšių) kapitalo lygis		8,00		5,00		4,00		6,00	
AB „Rokiškio sūris“ intelektualio kapitalo lygis		7,33		3,67		3,67		7,00	
PRIDĖTINĖS VERTĖS INTELEKTINIO KAPITALO KOEFICIENTAS VAIC									
Rodikliai		2007		2008		2009		2010	matavimo vienetas
OP - veiklos pelnas		43.336		-17.069		15.344		29.971	tūkst. Lt
EC - išlaidos darbuotojams		45.352		34.892		29.661		29.377	tūkst. Lt
D + A - nusidėvėjimas ir amortizacija		22.716		22.538		23.104		21.077	tūkst. Lt
VA - pridėtinė vertė		111.404		40.361		68.109		80.425	tūkst. Lt
CA - bendras turtas minus nematerialius turtas		321.892		343.380		325.525		307.826	tūkst. Lt
HC - visas DU		45.352		34.892		29.661		29.377	tūkst. Lt
ST - struktūrinis kapitalas (VA-HC)		66.052		5.469		38.448		51.048	tūkst. Lt
VACA = VA/CA		0,35		0,12		0,21		0,26	koef.
VAHU = VA/HC		2,46		1,16		2,30		2,74	koef.
STVA = ST/VA		0,59		0,14		0,56		0,63	koef.
AB „Rokiškio sūris“ VAIC		3,40		1,41		3,07		3,63	koef.
APSKAIČIUOTOSIOS NEMATERIALIOS VERTĖS METODAS CIV									
Rodikliai		2007		2008		2009		2010	matavimo vienetas
AB „Rokiškio sūris“									
Pelnas prieš mokesčius		41.061		-23.065		13.083		28.954	tūkst. Lt
Turtas		322.233		343.698		325.925		308.390	tūkst. Lt
Nematerialus turtas		341		318		400		564	tūkst. Lt
Pelno mokesčio tarifas		0,18		0,15		0,20		0,15	koef.
Kapitalo kaina		0,1368		0,1368		0,1368		0,1368	koef.
Ekonominė veiklos rūšis: C10 Maisto produktų gamyba									
Pelnas prieš mokesčius;		333.695		67.890		252.996		311.482	tūkst. Lt
Turtas		5.331.808		5.797.434		5.117.573		4.960.199	tūkst. Lt
Nematerialus turtas		16.404		79.376		73.911		36.367	tūkst. Lt
Šakos ROA ir Įmonės ROA skirtumas, jei didesnis už 0, rodiklis toliau neskaičiuojamas		-0,06		0,08		0,01		-0,03	
AB „Rokiškio sūris“ CIV		124.996		0		0		58.909	tūkst. Lt

Rodikliai apskaičiuoti remiantis AB „Rokiškio sūris“ metinių finansinių ataskaitų ir statistikos departamento duomenimis pagal 2 darbo dalyje pateiktas formules

¹-darbininkų vidutinis darbo užmokestis

3 PRIEDAS

8 lentelė. TEO LT, AB intelektualinio kapitalo lygio skaičiavimas 2007-2010 metais

ĮMONĖS INTELEKTINIO KAPITALO LYGIO VERTINIMO MODELIS - ĮJKL									
Rodikliai		2006	2007	2008	2009	2010	matavimo vienetas		
TEO LT, AB									
Pardavimų pajamos		717.035	771.527	804.026	786.813	732.850	tūkst. Lt		
Pardavimų savikaina		210.554	251.695	266.357	254.746	358.749	tūkst. Lt		
Grynasis pelnas		166.909	188.167	180.382	161.367	161.808	tūkst. Lt		
Darbo užmokesčio sąnaudos		105.225	132.235	146.360	140.083	116.621	tūkst. Lt		
Turtas		1.229.536	1.161.579	1.158.193	1.119.070	1.143.557	tūkst. Lt		
Investicijos į materialųjį ir nematerialųjį turtą		91.370	167.985	167.497	133.585	157.697	tūkst. Lt		
Įmonės bendras darbuotojų skaičius		2.263	2.274	2.183	2.031	2.034	žmonėmis		
Įmonės darbuotojų su aukštuoju išsilavinimu skaičius			1.177	1.161	1.092	1.175	žmonėmis		
Įmonės ne vadovaujančių darbuotojų skaičius			1.785	1.831	1.702	1.707	žmonėmis		
Vadovaujančių darbuotojų vid. darbo užmokestis		27.864 ²	27.864	30.727	21.034	21.034 ²	Lt		
Ne vadovaujančių darbuotojų vid darbo užmokestis ¹		0	3.842	2.519	2.562	2.562 ²	Lt		
Paskutinė akcijos kaina		2,760	2,370	1,160	1,830	2,476	Lt		
Įmonių grupė									
Pardavimų pajamos		734.811	793.450	826.267	815.551	773.423	tūkst. Lt		
Turtas		1.249.051	1.205.642	1.182.623	1.150.717	1.178.567	tūkst. Lt		
Ekonominė veiklos rūšis: J61 Telekomunikacijos									
Pardavimų pajamos		2.965.408	3.340.787	3.567.026	3.104.539	2.847.111	tūkst. Lt		
Pardavimų savikaina		1.606.115	1.794.783	2.131.187	1.844.644	1.689.647	tūkst. Lt		
Grynasis pelnas		568.822	459.130	191.582	337.660	372.944	tūkst. Lt		
Vidutinis darbuotojų darbo užmokestis		2.129	2.422	2.839	2.979	3.001	Lt		
Modelio rodikliai									
		2007		2008		2009		2010	
		rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais
ŽK ₁	Pelno vienam darbuotojui pokytis	0,12	2	0,00	1	-0,04	1	0,00	1
ŽK ₂	Darbuotojų su aukštuoju išsilavinimu dalis	0,52	2	0,53	2	0,54	2	0,58	2
ŽK ₃	Vadovaujančių darbuotojų VDU pokytis	0,00	2	0,10	2	-0,32	0	0,00	2
ŽK ₄	Skirtumas tarp įmonės ne vadovaujančių darbuotojų VDU ir EVR VDU	0,59	2	-0,11	0	-0,14	0	-0,15	0
ŽK ₅	Darbo užmokesčio sąnaudos vienam pardavimų pajamų litui	0,17	2	0,18	2	0,18	2	0,16	2
SK ₁	Įmonės ROA pokytis	0,19	2	-0,04	1	-0,07	0	-0,02	1
SK ₂	Aptarnaujančio arba gamybos personalo dalis	0,78	1	0,84	1	0,84	1	0,84	1
SK ₃	Pardavimų savikainos vienam pardavimų litui skirtumas tarp EVR ir įmonės	0,21	2	0,27	2	0,27	2	0,10	2
SK ₄	Įmonės ROA ir EVR ROA skirtumas	0,07	2	0,11	2	0,06	2	0,05	2

8 lentelės tęsinys kitame puslapyje

8 lentelės tęsinys

		2007		2008		2009		2010	
		rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais
SK ₅	Investicijų į ilgalaikį materialųjį ir nematerialųjį turtą pokytis	0,84	2	0,00	1	-0,20	0	0,18	2
RK ₁	Akcijų kainos pokytis	-0,14	0	-0,51	0	0,58	2	0,35	2
RK ₂	Įmonės pardavimų dalis ekonominės veiklos rūšyje	0,23	2	0,23	2	0,25	2	0,26	2
RK ₃	Įmonės pardavimų pokytis	0,08	2	0,04	1	-0,02	1	-0,07	0
RK ₄	Įmonių grupės pardavimų pokytis	0,08	2	0,04	1	-0,01	1	-0,05	0
RK ₅	Įmonių grupės viso turto pokytis	-0,03	1	-0,02	1	-0,03	1	0,02	1
		2007		2008		2009		2010	
Žmogiškojo kapitalo lygis		10,00		7,00		5,00		7,00	
Struktūrinio kapitalo lygis		9,00		7,00		5,00		8,00	
Santykių (ryšių) kapitalo lygis		7,00		5,00		7,00		5,00	
TEO LT, AB intelektualio kapitalo lygis		8,67		6,33		5,67		6,67	
PRIDĖTINĖS VERTĖS INTELEKTINIO KAPITALO KOEFICIENTAS VAIC									
Rodikliai		2007		2008		2009		2010	matavimo vienetas
OP - veiklos pelnas		209.417		200.387		187.358		176.222	tūkst. Lt
EC - išlaidos darbuotojams		132.235		146.360		140.083		116.621	tūkst. Lt
D + A - nusidėvėjimas ir amortizacija		159.559		157.817		133.651		124.055	tūkst. Lt
VA - pridėtinė vertė		501.211		504.564		461.092		416.898	tūkst. Lt
CA - bendras turtas minus nematerialius turtas		1.140.010		1.125.368		1.092.027		1.112.413	tūkst. Lt
HC - visas DU		132.235		146.360		140.083		116.621	tūkst. Lt
ST - struktūrinis kapitalas (VA-HC)		368.976		358.204		321.009		300.277	tūkst. Lt
VACA = VA/CA		0,44		0,45		0,42		0,37	koef.
VAHU = VA/HC		3,79		3,45		3,29		3,57	koef.
STVA = ST/VA		0,74		0,71		0,70		0,72	koef.
TEO LT, AB VAIC		4,97		4,61		4,41		4,67	koef.
APSKAIČIUOTOSIOS NEMATERIALIOS VERTĖS METODAS CIV									
Rodikliai		2007		2008		2009		2010	matavimo vienetas
TEO LT, AB									
Pelnas prieš mokesčius		220.000		207.575		189.237		177.448	tūkst. Lt
Turtas		1.161.579		1.158.193		1.119.070		1.143.557	tūkst. Lt
Nematerialus turtas		21.569		32.825		27.043		31.144	tūkst. Lt
Pelno mokesčio tarifas		0,18		0,15		0,20		0,15	koef.
Kapitalo kaina		0,1368		0,1368		0,1368		0,1368	koef.
Ekonominė veiklos rūšis: J61 Telekomunikacijos									
Pelnas prieš mokesčius;		535.414		284.650		414.944		422.612	tūkst. Lt
Turtas		4.937.350		4.509.944		4.041.420		4.132.296	tūkst. Lt
Nematerialus turtas		971.859		879.892		819.263		778.560	tūkst. Lt
Šakos ROA ir Įmonės ROA skirtumas, jei didesnis už 0, rodiklis toliau neskaičiuojamas		-0,06		-0,11		-0,04		-0,03	
TEO LT, AB CIV		396.080		741.447		284.255		231.577	tūkst. Lt

Rodikliai apskaičiuoti remiantis TEO LT, AB metinių finansinių ataskaitų ir statistikos departamento duomenimis pagal 2 darbo dalyje pateiktas formules

¹ –specialistų vidutinis darbo užmokestis

² –įmonė duomenų nepateikė, tačiau nurodė, kad vidutinis darbo užmokestis nemažėjo, todėl daryta prielaida, kad jis buvo toks pat kaip ir praėjusiais metais.

3 PRIEDAS

9 lentelė. AB „Vilniaus baldai“ intelektualinio kapitalo lygio skaičiavimas 2007-2010 metais

ĮMONĖS INTELEKTINIO KAPITALO LYGIO VERTINIMO MODELIS - ĮJKL									
Rodikliai		2006	2007	2008	2009	2010	matavimo vienetas		
AB „Vilniaus baldai“									
Pardavimų pajamos		110.289	151.404	137.523	148.966	197.214	tūkst. Lt		
Pardavimų savikaina		103.909	136.712	129.265	120.124	155.748	tūkst. Lt		
Grynasis pelnas		-4.330	4.135	4.024	15.587	27.848	tūkst. Lt		
Darbo užmokesčio sąnaudos		22.784	26.002	23.133	19.435	20.865	tūkst. Lt		
Turtas		111.056	103.675	91.852	77.943	108.666	tūkst. Lt		
Investicijos į materialųjį ir nematerialųjį turtą		1.301	1.005	1.150	2.200	2.282	tūkst. Lt		
Įmonės bendras darbuotojų skaičius		950	821	561	442	414	žmonėmis		
Įmonės darbuotojų su aukščiau išsilavinimu skaičius			90	62	71	70	žmonėmis		
Įmonės ne vadovaujančių darbuotojų skaičius			731	489	397	371	žmonėmis		
Vadovaujančių darbuotojų vid. darbo užmokestis		9.464	11.559	13.340	12.746	16.184	Lt		
Ne vadovaujančių darbuotojų vid. darbo užmokestis ¹		1.382	1.793	2.266	2.429	2.637	Lt		
Paskutinė akcijos kaina		18,100	22,000	12,000	9,000	32,802	Lt		
Įmonių grupė									
Pardavimų pajamos		110.289	151.404	137.523	148.966	197.214	tūkst. Lt		
Turtas		109.861	100.209	99.256	77.990	108.717	tūkst. Lt		
Ekonominė veiklos rūšis: C31 Baldų gamyba									
Pardavimų pajamos		2.052.920	2.594.857	2.939.653	2.297.691	2.595.122	tūkst. Lt		
Pardavimų savikaina		1.665.919	2.105.537	2.419.812	1.847.476	2.137.740	tūkst. Lt		
Grynasis pelnas		24.305	72.513	-4.124	14.989	139.683	tūkst. Lt		
Vidutinis darbuotojų darbo užmokestis		1.387	1.721	2.028	1.952	1.929	Lt		
Modelio rodikliai									
		2007		2008		2009		2010	
		rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais
ŽK ₁	Pelno vienam darbuotojui pokytis	2,11	2	0,42	2	3,92	2	0,91	2
ŽK ₂	Darbuotojų su aukščiau išsilavinimu dalis	0,11	0	0,11	0	0,16	0	0,17	0
ŽK ₃	Vadovaujančių darbuotojų VDU pokytis	0,22	2	0,15	2	-0,04	0	0,27	2
ŽK ₄	Skirtumas tarp įmonės ne vadovaujančių darbuotojų VDU ir EVR VDU	0,04	1	0,12	2	0,24	2	0,37	2
ŽK ₅	Darbo užmokesčio sąnaudos vienam pardavimų pajamų litui	0,17	2	0,17	2	0,13	2	0,11	2
SK ₁	Įmonės ROA pokytis	-2,02	0	0,10	2	3,56	2	0,28	2
SK ₂	Aptarnaujančio arba gamybos personalo dalis	0,89	1	0,87	1	0,90	1	0,90	1
SK ₃	Pardavimų savikainos vienam pardavimų litui skirtumas tarp EVR ir įmonės	-0,09	0	-0,12	0	0,00	1	0,03	1
SK ₄	Įmonės ROA ir EVR ROA skirtumas	0,00	0	0,05	2	0,19	2	0,16	2

9 lentelės tęsinys kitame puslapyje

9 lentelės tęsinys

		2007		2008		2009		2010	
		vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis	vertė balais	rodiklis
SK ₅	Investicijų į ilgalaikį materialųjį ir nematerialųjį turtą pokytis	-0,23	0	0,14	2	0,91	2	0,04	1
RK ₁	Akcijų kainos pokytis	0,22	2	-0,45	0	-0,25	0	2,64	2
RK ₂	Įmonės pardavimų dalis ekonominės veiklos rūšyje	0,06	1	0,05	0	0,06	1	0,08	1
RK ₃	Įmonės pardavimų pokytis	0,37	2	-0,09	0	0,08	2	0,32	2
RK ₄	Įmonių grupės pardavimų pokytis	0,37	2	-0,09	0	0,08	2	0,32	2
RK ₅	Įmonių grupės viso turto pokytis	-0,09	0	-0,01	1	-0,21	0	0,39	2
		2007		2008		2009		2010	
Žmogiškojo kapitalo lygis		7,00		8,00		6,00		8,00	
Struktūrinio kapitalo lygis		1,00		7,00		8,00		7,00	
Santykių (ryšių) kapitalo lygis		7,00		1,00		5,00		9,00	
AB „Vilniaus baldai“ intelektualio kapitalo lygis		5,00		5,33		6,33		8,00	
PRIDĖTINĖS VERTĖS INTELEKTINIO KAPITALO KOEFICIENTAS VAIC									
Rodikliai		2007		2008		2009		2010	matavimo vienetas
OP - veiklos pelnas		6.694		8.187		19.744		31.816	tūkst. Lt
EC - išlaidos darbuotojams		26.002		23.133		19.435		20.865	tūkst. Lt
D + A - nusidėvėjimas ir amortizacija		8.704		6.878		6.222		6.387	tūkst. Lt
VA - pridėtinė vertė		41.400		38.198		45.401		59.068	tūkst. Lt
CA - bendras turtas minus nematerialius turtas		103.370		91.582		77.673		108.343	tūkst. Lt
HC - visas DU		26.002		23.133		19.435		20.865	tūkst. Lt
ST - struktūrinis kapitalas (VA-HC)		15.398		15.065		25.966		38.203	tūkst. Lt
VACA = VA/CA		0,40		0,42		0,58		0,55	koef.
VAHU = VA/HC		1,59		1,65		2,34		2,83	koef.
STVA = ST/VA		0,37		0,39		0,57		0,65	koef.
AB „Vilniaus baldai“ VAIC		2,36		2,46		3,49		4,02	koef.
APSKAIČIUOTOSIOS NEMATERIALIOS VERTĖS METODAS CIV									
Rodikliai		2007		2008		2009		2010	matavimo vienetas
AB „Vilniaus baldai“									
Pelnas prieš mokesčius		5.052		4.949		19.242		32.742	tūkst. Lt
Turtas		103.675		91.852		77.943		108.666	tūkst. Lt
Nematerialus turtas		305		270		270		323	tūkst. Lt
Pelno mokesčio tarifas		0,18		0,15		0,20		0,15	koef.
Kapitalo kaina		0,1368		0,1368		0,1368		0,1368	koef.
Ekonominė veiklos rūšis: C31 Baldų gamyba									
Pelnas prieš mokesčius;		94.423		12.328		32.227		164.314	tūkst. Lt
Turtas		1.667.512		1.894.335		1.486.618		1.479.953	tūkst. Lt
Nematerialus turtas		8.064		6.846		6.215		4.748	tūkst. Lt
Šakos ROA ir Įmonės ROA skirtumas, jei didesnis už 0, rodiklis toliau neskaičiuojamas		0,01		-0,05		-0,23		-0,19	
AB „Vilniaus baldai“ CIV		0		27.034		102.638		128.459	tūkst. Lt

Rodikliai apskaičiuoti remiantis AB „Vilniaus baldai“ metinių finansinių ataskaitų ir statistikos departamento duomenimis pagal 2 darbo dalyje pateiktas formules

¹-darbininkų vidutinis darbo užmokestis

4 PRIEDAS

Skirtingų intelektualinio kapitalo vertinimo metodų rezultatų krypties analizė

Įmonė	Rodiklio reikšmė				Rodiklio kryptis ("+"- didėjo; "-" – mažėjo arba nesikeitė)				Krypties sutapimas (1 – sutapo, 0 – nesutapo)								
	2007	2008	2009	2010	Metodas	2008-2007	2009-2008	2010-2009	2008-2007	2009-2008	2010-2009	Vidurkis	Lyginami metodai	2008-2007	2009-2008	2010-2009	Vidurkis
APB „Apranga“	2,89	2,54	1,33	2,72	VAIC	-	-	+	0	1	1	0,67	VAIC su CIV	0	1	1	0,67
	-	15.747	-	16.206	CIV	+	-	+					VAIC su IIKL	1	1	1	1,00
	8,00	5,33	2,67	5,00	IJKL	-	-	+					CIV su IJKL	0	1	1	0,67
AB „City Service“	2,53	2,00	1,90	2,18	VAIC	-	-	+	0	0	0	0,00	VAIC su CIV	0	0	0	0,00
	14.444	18.327	65.019	39.461	CIV	+	+	-					VAIC su IJKL	1	1	1	1,00
	8,00	6,67	6,67	7,33	IJKL	-	-	+					CIV su IJKL	0	0	0	0,00
AB „Grigiškės“	2,47	2,14	2,93	2,56	VAIC	-	+	-	1	0	0	0,33	VAIC su CIV	1	0	1	0,67
	4.972	-	-	-	CIV	-	-	-					VAIC su IJKL	1	0	0	0,33
	6,00	4,67	4,33	6,67	IJKL	-	-	+					CIV su IJKL	1	1	0	0,67
AB „Lietuvos dujos“	4,79	3,93	4,06	4,33	VAIC	-	+	+	0	0	0	0,00	VAIC su CIV	0	1	0	0,33
	388.782	446.148	1.460.229	716.957	CIV	+	+	-					VAIC su IJKL	1	0	1	0,67
	7,33	6,33	4,00	7,67	IJKL	-	-	+					CIV su IJKL	0	0	0	0,00
AB „Panevėžio statybos trestas“	2,36	2,87	1,87	2,06	VAIC	+	-	+	0	1	0	0,33	VAIC su CIV	1	1	1	0,67
	81.653	326.307	121.772	96.234	CIV	+	-	-					VAIC su IJKL	0	1	1	0,67
	7,33	6,33	3,67	6,67	IJKL	-	-	+					CIV su IJKL	0	1	1	0,33
AB „Pieno žvaigždės“	4,23	2,93	3,70	3,81	VAIC	-	+	+	1	1	0	0,67	VAIC su CIV	1	1	0	0,67
	103.970	-	16.946	7.931	CIV	-	+	-					VAIC su IJKL	1	1	1	1,00
	8,00	4,00	5,00	5,67	IJKL	-	+	+					CIV su IJKL	1	1	0	0,67
AB „Rokiškio sūris“	3,40	1,41	3,07	3,63	VAIC	-	+	+	1	0	1	0,67	VAIC su CIV	1	0	1	0,67
	124.996	-	-	58.909	CIV	-	-	+					VAIC su IJKL	1	0	1	0,67
	7,33	3,67	3,67	7,00	IJKL	-	-	+					CIV su IJKL	1	1	1	1,00
TEO LT, AB	4,97	4,61	4,41	4,67	VAIC	-	-	+	0	1	0	0,33	VAIC su CIV	0	1	0	0,33
	396.080	741.447	284.255	231.577	CIV	+	-	-					VAIC su IJKL	1	1	1	1,00
	8,67	6,33	5,67	6,67	IJKL	-	-	+					CIV su IJKL	0	1	0	0,33
AB „Vilniaus baldai“	2,36	2,46	3,49	4,02	VAIC	+	+	+	1	1	1	1,00	VAIC su CIV	1	1	1	1,00
	-	27.034	102.638	128.459	CIV	+	+	+					VAIC su IJKL	1	1	1	1,00
	5,00	5,33	6,33	8,00	IJKL	+	+	+					CIV su IJKL	1	1	1	1,00
Vidurkis:									0,44	0,56	0,33	0,44		0,63	0,70	0,56	0,63

Lentelė sudaryta remiantis 3 priedo lentelių duomenimis